

Stockholms
stad

VP 2024

Budget och verksamhetsplan för miljö- och hälsoskyddsnämnden

På intranät

intranat.stockholm.se/styrdokument

På internet

start.stockholm/miljoforvaltningen

Protokoll 1/2024

fört vid Miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanträde
tisdagen den 23 januari 2024 kl. 17:00-17:20, Gamla
biblioteket, Tekniska nämndhuset

Ledamöter

Åsa Lindhagen (MP) Ordförande
Elin Hjelmestam (L) Vice ordförande
Felicia Schartner Giertha (S)
Fredrik Pettersson (S)
Emelie Stark (S)
Bjarne Snis Sigtryggsson (S)
Deniz Butros (V)
Maria Mustonen (V)
Torbjörn Erbe (M)
Tapani Juntunen (SD)
Ashna Ibrahim (C)
Amelie Langby (M) ersätter Fritz Lennaárd (M)
Torbjörn Ebérus (M) ersätter Vakant (M)

Ersättare

Celal Altun (S)
Maja Lundqvist (S)
Elsa Wiberg (S)
Carl Houston (S)
Leo Müller (V)
Frida Nehrfors Hultén (V)
Anders Edin (SD)

Övriga närvarande

Anna Hadenius Förvaltningschef
Monika Gerdhem Avdelningschef
Anders Kandelin Avdelningschef
Maria Svanholm Avdelningschef
Björn Söderlund Utvecklingschef
Emily Tjäder Tjänsteman
Malin Tappefur Avdelningschef
Kerstin Thörner Nämndsekreterare
Cindy Falquet Borgarrådssekreterare
Lena Lausevic Tjänsteman

Justerare

Åsa Lindhagen, Elin Hjelmestam

Datum för justering

2024-01-23

Paragraf

§7

**Stockholms
stad**

Miljö- och hälsoskyddsämnden

Protokoll nr 1/2024

2024-01-23

Sekreterare

Kerstin Thörner

§ 7**Verksamhetsplan 2024 för miljö- och hälsoskyddsnämnden**

Dnr 2023-22114

MF 2023/144

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förslag till verksamhetsplan 2024 samt överlämna den till kommunstyrelsen.
2. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att begära omslutningsförändring med 30,9 mnkr för ökade kostnader och intäkter för tillsyn, miljöövervakning och externt finansierade projekt hos kommunstyrelsen.
3. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att ansöka om budgetjustering med 4,1 mnkr ur central medelsreserv 2 i kommunfullmäktiges budget för driftåtgärder avseende framtagande, genomförande och uppföljning av lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster enligt tjänsteutlåtandets bilaga 5.
4. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens förslag till tillsynsplan för tillsyn enligt miljöbalken enligt tjänsteutlåtandets bilaga 2.
5. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens förslag till kontrollplan för livsmedelskontrollen enligt tjänsteutlåtandets bilaga 3.
6. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens förslag till miljöövervakningsplan enligt tjänsteutlåtandets bilaga 4.
7. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens internkontrollplan med väsentlighets- och riskanalys inklusive system för intern kontroll enligt tjänsteutlåtandets bilaga 6.
8. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens förslag till kompetensförsörjningsplan enligt

tjänsteutlåtandets bilaga 7.

9. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens plan för upphandling enligt tjänsteutlåtandets bilaga 8.
10. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens informationssäkerhetsplan ("Ledningens genomgång") enligt tjänsteutlåtandets bilaga 9.
11. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig med hänvisning till sitt förslag.

Tapani Juntunen (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Ashna Ibrahim (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

1. Ordföranden Åsa Lindhagen (MP), Felicia Schartner Gierdda m.fl. (S), Deniz Butros m.fl. (V) och vice ordföranden Elin Hjelmestam (L) föreslår (se beslutet).
2. Torbjörn Erbe m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar att delvis tillstyrka förslag till verksamhetsplan för 2024 samt att därutöver anföra följande:

Miljö- och hälsoskyddsnämndens ansvarsområden blir allt mer aktuella – bland annat för att staden ska ha reella möjligheter att nå våra långtgående och viktiga miljö- och klimatmål, samt för att stadens tillsynsfunktion ska upplevas som lösningsorienterad i en tid när många företag kämpar i en ekonomiskt mycket tuff tid.

Moderaterna menar att förslaget till verksamhetsplan i stora drag är bra. Det är särskilt glädjande att förvaltningen söker extra medel för lokala åtgärdsprogram för vatten (LÅP:ar) – någonting som vi la extra medel på i vår budgetreservation för 2024.

Moderaterna hänvisar i övrigt till vår budgetreservation.

3. Tapani Juntunen (SD) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
  - a. Att avslå förvaltningens förslag till beslut.
  - b. Att ge förvaltningen i uppdrag att återkomma till miljö- och hälsoskyddsnämnden med en verksamhetsplan utifrån Sverigedemokraternas skuggbudget 2024.
  - c. Att därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna har i sin skuggbudget för 2024 redogjort för våra visioner, mål och inriktningar. För att genomföra detta ska förvaltningen återkomma till nämnden med en omarbetad verksamhetsplan.

4. Ashna Ibrahim (C) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
  - a. Att avslå förvaltningens förslag till verksamhetsplan och budget 2024.
  - b. Att återkomma med ett förslag till verksamhetsplan och budget utifrån Centerpartiets reservation i kommunfullmäktige.
  - c. Att därutöver anföra följande:

Centerpartiet har lämnat ett eget förslag till budget för Stockholms stad kommande år. I vår budgetreservation i kommunfullmäktige finns bland annat en rad konkreta åtgärder för att Stockholm ska visa vägen inom miljö- och klimatområdet, inklusive mer resurser till skötsel av parker och grönområden, badmöjligheter och mer svensk mat på tallriken.

Klimatet är en ödesfråga som kräver kraftfulla åtgärder och hållbara reformer och vi som politiker har ett stort ansvar gentemot vår stads invånare men också framtida generationer. Runtom i världen ser vi redan den globala uppvärmningens konsekvenser därför krävs politisk handlingskraft och ledarskap. Staden har som mål att Stockholm ska vara klimatpositiv senast 2030 och en fossilbränslefri stad senast 2035. Som viktiga delmål är att staden ska vara en fossilfri organisation senast 2030 samt att trafiken i Stockholms innerstad vara utsläppsfri senast år 2030. För att målen ska kunna nås behöver staden jobba på flera fronter samtidigt, dels med ny teknik genom bolaget Stockholm Exergi som kan fånga in och lagra koldioxid, dels fasa ut fossila bränslen genom kraftfulla incitament, beteendeförändringar och energieffektiviseringar. Det

kommer inte att räcka att förlita sig på att enbart tekniken med minusutsläpp ska göra Stockholm till en klimatpositiv stad 2030, utfasning av fossila bränslen behöver ske parallellt och kraftfullt. För att nå dit behövs fler eldrivna transporter, ökad andel resor med cykel och kollektivtrafik och ökad produktion av solenergi i Stockholm. Centerpartiet vill också omvandla fler bilvägar till stadsgator. Det ger butiker och restauranger mer utrymme och bidrar till en levande stad. Nämnden ska bidra med att näringslivet och stadens alla verksamheter medverkar i Stockholms ambition i att vara en internationell förebild i det globala miljö- och klimatarbetet. Genom tydliga och ambitiösa miljömål släpper vi loss den kraft som finns hos företag, offentlig sektor och stockholmarna för att klimatinvestera för framtiden. Mål som näringslivet idag både efterfrågar och kräver för att skapa internationella konkurrensfördelar för ekonomisk utveckling och nya jobb. För Centerpartiet är det viktigt att staden inte sänker miljö- och klimatambitionen och föreslår följande:

- Centerpartiet vill öka mängden närproducerade råvaror och livsmedel som köps in genom offentlig upphandling. Sverige ställer höga kvalitetskrav på lantbrukarna och de höga kraven måste också återspeglas i upphandlingsledet. Det gynnar svenskt lantbruk, stärker krisberedskapen, skapar arbetstillfällen och är inte minst en mycket effektiv klimatåtgärd. Stockholm kan och ska gå före i arbetet med att höja produktionsnivåerna för närodlat mat. Centerpartiet vill också lyfta de många fördelar med viltkött som alternativ. Ur ett klimat- och hälsoperspektiv innebär viltköttet kortare transporter samt att köttet är fritt från antibiotika, färgämnen, nitrit och andra tillsatser. För stora viltstammar ställer till problem, exempelvis gäss som orsakar omfattande skador i växande grödor och sprider bakterier på stadens badplatser. Nämnden ska arbeta för att uppmärksamma viltköttets klimatmässiga fördelar inom stadens verksamheter och därmed bidra till fler upphandlingar av viltkött. Centerpartiet vill också lansera satsningen Matstaden Stockholm för att stötta näringslivet, öka möjligheterna till smakupplevelser samt sprida kunskap kring livsmedel, klimatsmartare val och självförsörjning.

- Att minska matsvinnet är ett viktigt bidrag till klimatet och Stadens verksamheter kan göra mycket för att bidra till att minska matsvinnet. Exempelvis genom att vid dagens start stämma av skolelevernas närvaro med skolköket så att rätt mängd mat tillagas – en metod kallad ”måltidsoptimering” som vi vill införa i alla stadens skolor senast 2026.

- Nämnden ska inom ramen för sitt uppdrag att samordna stadens åtgärder inom miljöskydds- och naturvårdsområdet värna regionens åkermark genom att bygga högt, tätt, kollektivtrafiknära och på redan hårdgjorda ytor. Bördig jordbruksmark ska inte bebyggas på så sätt att jordens bördighet påverkas och den bör inte heller nyttjas på så sätt att det i framtiden blir svårt att ställa om till att brukas som jordbruksmark. I de fall åkermark tas i anspråk för dessa ändamål ska det göras med yttersta återhållsamhet och endast när det är nödvändigt och alternativ plats ej är möjlig.

- Närheten till vatten gör Stockholm till en unik stad. Förutom att vattnet skänker staden dess skönhet vet vi också att stockholmarna älskar att bada i de vatten som omger staden. Centerpartiet har länge jobbat för att göra det fantastiska vatten vi har i Stockholm tillgängligt för så många som möjligt. Det har bland annat resulterat i en strategi för levande kajer, nya bastuflostrar och upprustade strandbad. Centerpartiet fortsätter att satsa på stadens bad- och vattenliv och vill inrätta en stadsövergripande vattenamiral med ett samlat ansvar för allt som rör stadens vatten.

- Nämnden ska fortsätta arbetet med att genomföra lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster samt rena stadens vattendrag och bottnar genom bland annat samarbeten med externa aktörer såsom ideella föreningar och båtklubbar. Nämnden ska leda arbetet med att implementera handlingsplanen för inrättandet av fler badplatser i staden, arbeta för god badvattenkvalitet vid stadens strandbad, samt genomföra handlingsplanen mot minskad spridning av mikroplast.

Nämnden ska också förbättra informationen till allmänheten om stadens badvattenkvalitet och i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB öka informationen om när bräddningar mm genomförs och hur det påverkar vattenkvaliteten.

- Centerpartiets vision är också ett Stockholm som är mer än en stad att bo i – det är en stad att leva i. En stad som gör plats för människor med fler levande kvarter. En stad som i samarbete med näringslivet gör plats åt nöjesliv, kultur och idrott. En levande stad där människor är i rörelse är en trygg stad. Centerpartiet föreslår därför en rad åtgärder för att stärka Stockholm i denna riktning. Bland annat genom att förenkla för kulturaktörer som vill etablera och utveckla kultur- och nattelivet i staden. Centerpartiet vill att staden fortsätter att aktivt arbeta för att Stockholm ska få leva och

låta, bullerregler får inte tysta staden.

- Stockholms parker är en viktig resurs som behöver vårdas väl. Nedskräpning är tyvärr ett återkommande problem i parker med ett stort antal besökare. Nedskräpning bidrar till otrygghet och minskad trivsel, men framför allt leder det till fler mikroplaster i naturen, i vattnet och slutligen i oss människor. Det ska bli lättare för den som besöker parker och naturområden att hålla rent genom fler smarta och solcellsdrivna papperskorgar. Resurserna till såväl renhållning som underhåll ökas ytterligare. Staden ska möjliggöra för en kommunal nedskräpningsavgift, för att personal från staden ska kunna bötfälla de som skräpar ner.

- Parker och andra grönområden kan också stärka stadens biologiska mångfald om grönskan får växa naturligt under sommarmånaderna och genom att sly och täta buskage rensas mer selektivt. Staden ska skapa fler stadsängar med pollinatörsvänliga växter på fler platser i staden och fler tätortsnära betande djur. Nämnden ska tillgängliggöra stadens naturreservat.

- Nämnden ska bidra i arbetet med att restaurera fler våtmarker i viktiga delar av stadens grönstruktur, till exempel på Järvafältet och södra Djurgården, för att nyetablera och gynna våtmarksarterna i landskapet.

- Nämnden ska verka för att stadens byggs hållbart genom förtätning av befintliga stadsdelar på redan hårdgjorda ytor och dra nytta av existerande infrastruktur. På så sätt kan vi värna grönytor och parker samt minska på behovet av bilresor när ny bebyggelse byggs i kollektivtrafiknära lägen. Nämnden ska också bidra till minskningar av biltrafiken genom förbättrad gång-, cykel-, och kollektivtrafik.

- Nämnden ska understödja berörda nämnder med att skyfallsanpassa gator och torg med fokus på värmeböljor. Utveckla arbetet med klimatanpassning med fokus på skyfallsåtgärder och motverkande av värmeöar utifrån värmekarteringen med prioritet på platser med störst behov. Nämnden ska utgöra stöd för stadens samlade skyfallsarbete genom nämndens skyfallsfunktion. Asfalterad mark ska brytas upp för att tillföra mer grönska och hantera skyfall.

- Nämnden ska medverka i omställningen till eltransporter genom Elektrifieringspakten där staden och näringslivet krockar arm för att minska utsläppen från transportsektorn. För stockholmarna innebär det minskade utsläpp och friskare luft, samt bättre framkomlighet och minskat buller.

Centerpartiet vill att staden sätter upp tydliga och hårda krav vid upphandling av transporttjänster. Både för stadens eget klimatarbete men också för att ge marknaden tillit till att politiken är pådrivande. Gällande till exempel biogasmarknaden finns det oroväckande tecken på att företagen inte litar på att politikens miljömål främjar företag som vågar satsa på miljön. I detta arbete ska nämnden vara behjälplig genom sin expertkompetens inom biogasområdet.

- Teknikskiftet inom fordonsflottan måste skyndas på genom goda incitament för dem som är villiga att byta till miljöbil. Förmånliga parkeringsvillkor för miljöbilar och trängselavgifter som gynnar miljöbilar är viktiga delar i detta arbete. Beslut om trängselavgifter samt hur intäkterna fördelas ska kunna fattas lokalt. Därutöver ska möjligheten finnas att miljödifferenziera trängselavgifter för att gynna exempelvis elbilar. En sådan avgift kan utformas och fungera på samma sätt som dagens trängselskatter och använda samma tekniska system.

- Nämnden ska driva på för att minska energianvändningen i såväl befintliga som nya byggnader. Genom investeringar i energieffektiviseringar och förnybar energiproduktion ska utsläpp minskas samtidigt som stadens långsiktiga kostnader sjunker. Nämnden ska utreda vilka energieffektiviseringar som ger störst effekt och följa utvecklingen av nya sätt att producera förnybar energi.

- Nämnden ska bidra till att Stockholm kan ligga i framkant gällande hållbart byggande, vilket inbegriper att få ner energianvändningen i byggsektorn. Nationella eller europeiska regler som försvårar strängare krav på energieffektivt byggande ska ifrågasättas. Att kunna ändra och påverka långsiktiga spelregler i svensk och europeisk lagstiftning är helt avgörande för att Stockholm ska kunna ligga i framkant i energiarbetet.

- Utbyggd vindkraft i Stockholmsregionen utgör en viktig pusselbit i Stockholms klimatambitioner. Enbart havsbaserad vindkraft kan fördubbla Sverige kapacitet att producera el. Nämnden ska bidra till att Stockholm tar på sig ledartröjan genom mer havsbaserad vindkraft i Östersjön, vilket i närtid ger oss möjligheten att förse Stockholm med grön förnybar energi samtidigt som vi minskar vår sårbarhet vid krig och kris genom att kraftigt öka andelen lokalproducerad el.

- Nämnden ska överta ansvaret för tillståndsgivning vid utskänkning av alkohol från Socialnämnden. Syftet är att

förenkla för restauranger och företag där tillsynen av livsmedelslagstiftning och utskänkningstillstånd bör kunna utföras av en och samma förvaltning. I hanteringen ska nämnden ge snabb, korrekt och rättssäker service till Stockholms företagare. Stadens hantering av serveringstillstånd ska möjliggöra för Stockholm att vara en levande storstad med ett gott företagsklimat, i kombination med socialt ansvar.

Beslutsgång

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag som stöds av ordföranden Åsa Lindhagen (MP), Felicia Schartner Giertha m.fl. (S), Deniz Butros m.fl. (V) och vice ordföranden Elin Hjelmestam (L).

Handlingar i ärendet

- MF 2023/144-1 07 2023-22114 Verksamhetsplan 2024 för MHN_master
- MF 2023/144-1.1 07 2023-22114 Bilaga 1. MHN VP 2024
- MF 2023/144-1.2 07 2023-22114 Bilaga 2. Tillsynsplan för miljöbalken 2024
- MF 2023/144-1.3 07 2023-22114 Bilaga 3. Kontrollplan för livsmedelskontrollen 2024
- MF 2023/144-1.4 07 2023-22114 Bilaga 4. Miljöövervakningsplan VP 2024
- MF 2023/144-1.5 07 2023-22114 Bilaga 5. Ansökan om budgetjusteringar för särskilda ändamål
- MF 2023/144-1.6 07 2023-22114 Bilaga 6. Väsentlighets- och riskanalys samt internkontroll 2024
- MF 2023/144-1.7 07 2023-22114 Bilaga 6.1. System för intern kontroll för miljö-och hälsoskyddsnämnden
- MF 2023/144-1.8 07 2023-22114 Bilaga 7. Kompetensförsörjningsplan för miljöförvaltningen 2024-2026_slutversion
- MF 2023/144-1.9 07 2023-22114 Bilaga 8. Plan för upphandling 2024-2026
- MF 2023/144-1.10 07 2023-22114 Bilaga 9. Ledningens genomgång MF 2024_slutversion
- MF 2023/144-1.11 07 2023-22114 Bilaga 10. Akademikerförbundet SSRs gemensamma yrkanden förvaltningarnas VP 2024

Handläggare:
Emily Tjäder
Telefon: 08-508 28 741

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2024-01-23, p. 7

Verksamhetsplan 2024 för Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Förslag till beslut

1. Godkänna förslag till verksamhetsplan 2024 samt överlämna den till kommunstyrelsen
2. Hos kommunstyrelsen begära omslutningsförändring med 30,9 mnkr för ökade kostnader och intäkter för tillsyn, miljöövervakning och externt finansierade projekt
3. Ansöka om budgetjustering med 4,1 mnkr ur central medelsreserv 2 i kommunfullmäktiges budget för driftåtgärder avseende framtagande, genomförande och uppföljning av lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster enligt bilaga 5
4. Godkänna förvaltningens förslag till tillsynsplan för tillsyn enligt miljöbalken enligt bilaga 2
5. Godkänna förvaltningens förslag till kontrollplan för livsmedelskontrollen enligt bilaga 3
6. Godkänna förvaltningens förslag till miljöövervakningsplan enligt bilaga 4
7. Godkänna förvaltningens internkontrollplan med väsentlighets- och riskanalys inklusive system för intern kontroll enligt bilaga 6
8. Godkänna förvaltningens förslag till kompetensförsörjningsplan enligt bilaga 7
9. Godkänna förvaltningens plan för upphandling enligt bilaga 8
10. Godkänna förvaltningens informationssäkerhetsplan ("Ledningens genomgång") enligt bilaga 9
11. Justera beslutet omedelbart

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Mikael Nyberg
Avdelningschef

Nämndens ekonomi och verksamhet

Kommunfullmäktige har beslutat om en ekonomisk ram för miljö- och hälsoskyddsnämnden för 2024 som efter begärda omslutningsförändringar uppgår till 299,3 mnkr i kostnader och 137,0 mnkr i intäkter, det vill säga en nettobudget om 162,3 mnkr. Förvaltningens förslag till verksamhetsplan för 2024 innebär en balanserad budget som framgår av bilaga 1, SLK:s blankettset.

Bifalles nämndens begäran om budgetjusteringar om 4,1 mnkr kommer kostnadsbudgeten att uppgå till 303,4 mnkr, avskrivningar inkluderat, och ge en nettobudget om 166,4 mnkr.

Verksamhetsplanens struktur

Verksamhetsplanen utgår från kommunfullmäktiges budget med den övergripande inriktningen *En öppen och demokratisk stad för alla stockholmare*. Budgeten har tre inriktningsmål;

- Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden.
- Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning.
- Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla.

Under var och ett av inriktningsmålen redovisas kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet.

Verksamhetsplanen är ett konkret planeringsdokument genom redovisningen av de aktiviteter som ska genomföras under respektive nämndmål. Insatser i linje med stadens program och handlingsplaner är införlivade i den ordinarie nämndmålsstrukturen och redovisas därför under olika relevanta avsnitt i verksamhetsplanen.

Till verksamhetsplanen bifogas tillsynsplan för miljöbalken och kontrollplan för livsmedelskontrollen. Därefter redovisas en miljöövervakningsplan, en internkontrollplan inklusive en

väsentlighets- och riskanalys, en kompetensförsörjningsplan, en plan för upphandling liksom en informationssäkerhetsplan.

Av kommunfullmäktige beslutade satsningar

Nedan redogörs för de områden som nämnden erhållit extra medel för i budget.

- *Förstärkning Centrum för cirkularitet - ökat fokus på plast och stora materialflöden.* Förvaltningen stärker Centrum för cirkularitet med ytterligare personella resurser, med fortsatt fokus på områdena plast, cirkulärt byggande och inköp.
- *Förstärkt stöd till fack- och stadsdelsnämnder i genomförandet av lokala åtgärdsprogram för vatten (LÅP).* Förvaltningen kommer växla upp sitt arbete med att utgöra expertstöd till samtliga berörda fack- och stadsdelsnämnder i genomförandet av lokala åtgärdsprogram. Särskilt fokus kommer under 2024 att läggas på arbetet med att stärka stadsdelsnämnderna samt att stärka tillsynen av de verksamheter som påverkar vattenkvaliteten.
- *Utredning storskalig återbruksdepå.* Förvaltningen kommer att ta fram ett underlag över förutsättningarna för att etablera en regional återbruksdepå inklusive vilka åtgärder som krävs.
- *Förstärkning av biologisk mångfald - restaurering och framtagande av strategi för skydd av natur.* Förvaltningen kommer att delta aktivt i arbetet med restaurering och framtagande av strategi för skydd av natur och fortsätta arbetet med att utgöra expertstöd till samtliga berörda förvaltningar. Nämndens samlade kunskapsunderlag är en viktig del avseende förstärkningen av arbetet med biologisk mångfald i staden som helhet.
- *Digitalisering för förbättrad service och miljönytta.* Under 2024 fortsätter arbetet med digitalisering av tillsynsprocesser. Förutom fortsatt etablering av digitala verktyg vid tillsynen kommer utvärdering av förbättrat planeringsstöd och utveckling av

datahantering ske.

- *Nya biotopskyddsområden och naturreservat.* Arbetet med utredning och inrättande av biotopskyddsområden och naturreservat kommer att stärkas. Miljö- och hälsoskyddsnämnden kommer att verka för en hög takt i arbetet genom att aktivt delta i processerna och fortsatt bidra med expertkompetens och kunskapsunderlag.
- *Elektrifiering, transporteffektivitet och mobilitet.* Förvaltningen kommer att fokusera på att ta fram ett antal möjliga åtgärder inom elektrifiering, transporteffektivitet och mobilitet i samarbete med övriga staden och näringslivet.
- *Undersökning miljögifter i vatten, starkt övervakning av kemikalier samt insatser för stopp av PFAS.* Den hälsorelaterade miljögiftsövervakningen inklusive analyser av varor, material och kemikalier i inomhusmiljön kommer att fortsätta utvecklas. Bland annat kommer damm- och luftanalyser genomföras på förskolor som uppföljning av tidigare undersökningar. Utvecklingen sker i samarbete med Naturvårdsverket och Institutet för miljömedicin vid Karolinska Institutet (KI). Inom det förebyggande kemikaliearbetet kommer särskilt fokus läggas på att identifiera och fasa ut produkter som innehåller PFAS och introducera PFAS-fria alternativ, med målsättning att användningen av produkter innehållande PFAS ska minimeras och på sikt upphöra. En samlad utvärdering av miljögiftsövervakning i vatten kommer att genomföras med fokus på PFAS, källspårning, åtgärdsuppföljning samt screening av PAH i ytvatten.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har också, i likhet med flertalet andra nämnder, erhållit medel avseende en generell uppräkningskostnader samt för ökade kostnader kopplat till friskvård.

Aktiviteter beslutade av kommunfullmäktige

Nedanstående aktiviteter har beslutats av kommunfullmäktige för miljö- och hälsoskyddsnämnden och ska leda till att

kommunfullmäktiges mål uppnås. Aktiviteterna nedan är indelade i aktiviteter som miljö- och hälsoskyddsnämnden har huvudansvar för samt aktiviteter där andra nämnder eller bolagsstyrelser har huvudansvar.

Aktiviteter där miljö- och hälsoskyddsnämnden har huvudansvar;

- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem och AB Svenska Bostäder, och i samarbete med näringslivet, akademien och andra kommuner, utreda förutsättningarna för att etablera en storskalig återbruksdepå inom länet riktad till byggaktörerna. Förvaltningen kommer att ta fram ett underlag över förutsättningarna för att etablera en regional återbruksdepå, inklusive vilka åtgärder som krävs.*
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna kartlägga områden i staden eller som staden äger som kan restaureras och bli kolsänkor samt beräkna hur mycket koldioxid som kan bindas i dessa. Utifrån tidigare kartläggning av kolsänkor inom staden prioriteras områden möjliga att restaurera, samt beräkna deras potentiella koldioxidupptag. Utredningen kompletteras med en kartläggning av mark som staden äger utanför kommungränsen för att identifiera mark som kan restaureras och bli kolsänkor, samt beräkna potentiellt koldioxidupptag.*
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utreda ett system för att ge förvaltningarna plastbeting med syfte att minska användningen av plast. Förvaltningen kommer utreda vilken typ av plastanvändning inom staden som kan omfattas av ett plastbeting och föreslå hur ett system för detta kan utformas, inklusive ta fram förslag på beting för förvaltningarna.*
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden,*

servicenämnden, trafiknämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, AB Svenska Bostäder, Stockholm Vatten och Avfall AB och S:t Erik Markutveckling AB utreda och planera för en återbrukscentral av byggmaterial för stadens verksamheter där kvarteret Gjutmästaren i Ulvsunda ska utgöra pilot.

Återbrukscentralen i Ulvsunda är under uppbyggnad och är en mindre återbruksanläggning. Förvaltningen kommer i samverkan med berörda i uppdraget att utreda vad som krävs för att verksamheten ska kunna utvecklas som pilotanläggning.

- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med servicenämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden och i samråd med kommunstyrelsen kartlägga tillgång till data för analys och uppföljning av stadens klimatmål samt ta fram förslag till insatser för ökad datatillgång med fokus på digitala tekniker. Utifrån förvaltningens utvecklingsplan för digitalisering 2024 kommer förmågan för publicering, tillgängliggörande, beskrivning och hantering av datamängder att stärkas. Arbetet kommer ske i aktiv dialog med stadsledningskontoret och övriga tekniska förvaltningar inom ramarna för kommande geodataplattform.*
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med servicenämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB och andra berörda nämnder och bolagsstyrelser utreda de materialflöden i staden som har störst miljö- och klimatpåverkan och ta fram förslag på åtgärder för ökad resurseffektivitet och cirkulära materialflöden. Förvaltningen kommer utreda vilken data som behöver tas fram för att kunna identifiera och kvantifiera stadens materialflöden samt ta fram förslag på åtgärder.*
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska utreda om det finns områden i Stockholms stad som kan lämpa sig som mörkerreservat. Miljöförvaltningen kommer att utreda lämpliga områden för mörkerreservat. Under året kommer områden för fladdermöss att inventeras vilket utgör ett viktigt underlag för arbetet.*

- *Miljö- och hälsoskyddsnämnd ska vidareutveckla den riktade tillsynen av centrum- och flerfamiljsfastigheter med särskilt fokus på fokusområden. Arbetet sker i samråd med stadsbyggnadsnämnden och Storstockholms brandförsvaret för att möjliggöra riktade gemensamma insatser. I uppdraget ingår information till boende och andra berörda om rättigheter och möjligheter att anmäla brister i fastigheternas skick, avfallshantering och underhåll. Under 2024 fortsätter nämnden den riktade bostadstillsynen i socioekonomiskt utsatta områden, däribland Järva. Tillsynen syftar till att säkerställa en sund inomhusmiljö i hyreslägenheter vilket bidrar till jämlika boendeförhållanden. Nämnden kommer även att bedriva tillsyn på centrumanläggningar som misstänks misskötas.*

Aktiviteter där andra nämnder eller bolagsstyrelser har huvudansvar;

- *Förskolenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna, SISAB samt övriga berörda nämnder ta fram ett styrande stadsövergripande funktionsprogram för förskolor. Förvaltningen kommer att bistå i arbetet, med särskilt fokus på sunda vistelsemiljöer, bland annat avseende materialval för utomhusmiljöer i syfte att förebygga spridning av mikroplast.*
- *Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB samordna inrättande av fler bryggbad, strandbad, plaskdammar och vinterbadplatser med möjlighet till bastubad samt utreda funktion, stadsövergripande samordning och ansvarsfördelning för dessa. Förvaltningen kommer bistå i arbetet med inrättandet av fler strand- och bryggbad, plaskdammar och vinterbadplatser med möjlighet till bastubad, med utgångspunkt i den*

handlingsplan för nya bad som togs fram 2022.

- *Trafiknämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskydds-nämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB identifiera lämpliga platser att avskaffa badförbudet på. Nämnden bistår i arbetet genom att genomföra relevant utredning av föreslagna platser.*
- *Exploateringsnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden utveckla ett verktyg som möjliggör scenarioanalyser av eventuell påverkan på stadens blågröna infrastruktur och habitatnätverk inför markanvisning. Förvaltningen kommer utifrån sin kompetens och tidigare framtagna underlag att aktivt bidra i arbetet med att ta fram ett verktyg för att bedöma påverkan på stadens blågröna infrastruktur.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploaterings-nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden påbörja arbetet med att ta fram en strategi för skydd av naturområden. Miljö- och hälsoskyddsnämnden kommer att delta aktivt i arbetet med framtagande av en strategi för skydd av natur. Nämndens expertkompetens och samlade kunskapsunderlag kopplat till ekologi, grön infrastruktur och biologisk mångfald utgör en viktig del i arbetet.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda en modell för att stärka de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i staden som helhet. Förvaltningen kommer att bistå i arbetet med att utreda en modell för att stärka de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i staden. Tidigare framtagna kunskapsunderlag utgör en viktig del i arbetet.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden,*

trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB utreda och lämna förslag på hur klimatanpassningsarbetet ska genomföras.

Prioritering, ansvarsfördelning, upphandling och avrop av konsulter ska definieras. Miljöförvaltningen kommer fortsatt delta i arbetet med att utreda och lämna förslag på hur klimatanpassningsarbetet ska genomföras genom samverkan med utpekade fackförvaltningar och bolag.

- *Stadsbyggnadsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden samt miljö- och hälsoskydds-nämnden utreda möjligheten att årligen mäta och redovisa den totala grönytan i staden. Förvaltningen kommer, genom erfarenheterna av uppföljningen av ESBO-strukturen, att bistå stadsbyggnadskontoret i arbetet med att utreda möjligheter att årligen mäta och redovisa den totala grönytan i staden och ge förslag på hur redovisningen bör ske. Förvaltningen kommer att bistå genom expertkunskap och tidigare framtagna underlag.*
- *Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskydds-nämnden, utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna, Micasa Fastigheter i Stockholm AB och SISAB utreda hur effekter av värmebölja kan inkluderas och hanteras i stadsutvecklingsprocessen. Miljöförvaltningen kommer att delta i utredning kring hur effekter av värmebölja kan inkluderas och hanteras i stadsutvecklingsprocessen. Tidigare framtagna kunskapsunderlag utgör en viktig del i arbetet.*
- *Trafiknämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskydds-nämnden, stadsbyggnadsnämnden, berörda stadsdelsnämnder, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen påbörja arbetet med att ta fram åtgärdsplaner baserat på genomförd risk- och sårbarhetsanalys för skyfall. Miljöförvaltningen kommer att delta aktivt i arbetet*

med att ta fram åtgärdsplaner för skyfall.

- *Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholms Stads Parkerings AB samt övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser skapa en samordningsgrupp för att möjliggöra en snabb elektrifiering genom gemensam målstyrning. I uppdraget ingår att se över avgiftsmodeller i syfte att öka hemmaladdningen. Förvaltningen kommer att delta i samordningsgruppen för att möjliggöra en snabb elektrifieringstakt.*
- *Trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden påbörja åtgärder utifrån utredningen om hur Världshälsoorganisationens (WHO) gränsvärden för luftkvalitet kan nås. Förvaltningen kommer stötta trafikkontoret genom expertkompetens kring vilka åtgärder som har bäst potential att bidra till minskade utsläpp från vägtrafiken i Stockholm.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden och Stockholm Business Region AB se över och revidera stadens näringslivspolicy samt ta fram en bilaga till näringslivspolicyn med en etableringsstrategi för Stockholm. Förvaltningen deltar i arbetet med att revidera näringslivspolicyn, främst genom sitt deltagande i NKI-gruppen (Nöjd Kundindex).*
- *Stadsbyggnadsnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och i samråd med Storstockholms brandförsvaret utreda arbetssätt för att identifiera byggaktörer som inte uppvisar god förvaltningskvalitet med syfte att inkludera den information i bedömning av planbesked för att säkerställa god förvaltningskvalitet hos byggaktörer som beviljas planstart. Förvaltningen kommer bistå i utredningen avseende vilket utrymme nämnden har att*

lämna uppgifter om fastighetsägare som finns registrerade hos miljöförvaltningen.

- *Kommunstyrelsen ska i samarbete servicenämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda hur miljöspendanalys kan införas på stadens inköp.* Förvaltningen kommer bidra med expertkompetens inom miljö, klimat och cirkularitet till stadsledningskontorets utredning om miljöspendanalys.
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med målansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 ta fram förslag på så kallade flaggade indikatorer i syfte att följa upp stadens arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna.* Förvaltningen kommer, inom ramen för sitt målansvar för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, att delta i arbetet med att ta fram förslag på indikatorer i syfte att följa upp stadens arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna.
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med målansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, revidera och uppdatera Hållbarhetsrapport 2021.* Förvaltningen kommer, inom ramen för sitt målansvar för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, att delta i arbetet med att revidera och uppdatera Hållbarhetsrapport 2021.
- *Kommunstyrelsen ska i samråd med förskolenämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna revidera stadens matstrategi: ”God, hälsosam och klimatsmart mat”.* Förvaltningen kommer att delta med bland annat klimatkompetens i stadsledningskontorets arbete med att revidera stadens matstrategi ”God, hälsosam och klimatsmart mat”

Samverkan

Verksamhetsplan för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2024 har samverkats med arbetstagarorganisationerna den 29

november 2023. Arbetstagarorganisationerna förklarar att de inte har något att erinra mot föreslagen verksamhetsplan.

Bilagor

1. SLK:s blankettset för VP 2024
2. Tillsynsplan för tillsyn enligt miljöbalken
3. Kontrollplan för livsmedelskontrollen
4. Miljöövervakningsplan
5. Underlag för äskande av medel från CM 2 för driftåtgärder avseende framtagande, genomförande och uppföljning av lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster
6. Internkontrollplan och väsentlighets- och riskanalys inklusive system för intern kontroll
7. Kompetensförsörjningsplan för miljöförvaltningen
8. Plan för upphandling
9. Informationssäkerhetsplan ("Ledningens genomgång")
10. Akademikerförbundet SSR:s gemensamma yrkanden till förvaltningarnas VP 2024

Innehållsförteckning

Inledning	15
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	16
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid.....	17
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	17
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst	19
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet	20
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	21
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning.....	22
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	22
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	25
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	28
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer.....	30
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	39
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	39
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb.....	44
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	47
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	49

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	51
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	52
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	54
Redovisning av ekonomi	60
Nämndens ekonomiska förutsättningar	60
Investeringar	63
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	63
Budgetjusteringar	63
Omslutningsförändringar	63
Systematiskt kvalitetsarbete	64

Inledning

Kommunfullmäktige har beslutat om en ekonomisk ram för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2024 som efter begärda omslutningsförändringar uppgår till 299,3 mnkr i kostnader och 137,0 mnkr i intäkter, det vill säga en nettobudget om 162,3 mnkr. Förvaltningens förslag till verksamhetsplan för 2024 innebär en balanserad budget. En mer detaljerad redovisning av budgeten finns under kommunfullmäktiges mål 3.1 samt under avsnittet *Redovisning av ekonomi*.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är en tillsynsmyndighet med tillsyn enligt miljöbalken med följdlagstiftning, livsmedelslagstiftningen, strålskyddslagen, tobakslagen, marknadskontrollförordningen, lag om skydd mot internationella hot mot människors hälsa samt lagen om sprängämnesprekursorer. Den årligt reviderade tillsynsbehovsutredningen fungerar som ett planeringsunderlag för kommande års tillsynsplan för miljöbalkstillsynen och ligger till grund för hur tillsynen strategiskt bör utvecklas så att den i ännu högre grad bidrar till att nå miljömålen.

Under 2024 kommer förvaltningen att utveckla tillsynen med avseende på miljöfarliga verksamheters påverkan på vattenkvaliteten. Vidare ska arbetet med skärpt avfallstillsyn i syfte att motverka illegal avfallshantering fortsätta. Riktad tillsyn av bostäder i socioekonomiskt utsatta områden inklusive Järva är fortsatt prioriterat. Vidare kommer särskilt fokus att läggas på utfasning av fossil uppvärmning vid tillsynen av fastigheter.

Livsmedelskontrollen fortsätter utvecklingen av fuskkontrollen genom ett proaktivt arbete, och utökar samverkan med andra myndigheter inom ramen för projektet ”Samordnad tillsyn”, i syfte att motverka välfärdsbrottslighet. Under 2024 avslutas det omfattande arbetet med att riskklassa om samtliga verksamheter samt att införa ett nytt system för rapportering till Livsmedelsverket.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedriver också ett omfattande program- och projektarbete med bland annat miljöövervakning av luft, vatten och biologisk mångfald, ett strategiskt klimatarbete med bland annat fokus på miljöfordon, energieffektivisering och minskning av utsläpp av växthusgaser samt ett strategiskt åtgärdsarbete vad gäller bland annat kemikalier och mikroplaster.

Förvaltningen ska under året slutföra arbetet med framtagande av ny klimathandlingsplan som ska styra mot ett klimatpositivt Stockholm 2030. Förvaltningen stärker befintliga kompetenser inom centrum för cirkularitet och kommer bland annat ta fram en modell för införande av ett plastbeting. Förvaltningen fortsätter arbetet med elektrifiering, mobilitet och transporteffektivitet i samarbete med trafikkontoret. Fortsatt samarbete sker även kring åtgärder för förbättrad luftkvalitet.

Förvaltningen kommer fortsatt att stödja andra förvaltningar och bolag att vidta åtgärder enligt de lokala åtgärdsprogrammen för vatten och de stadsdelsvisa åtgärdsprogrammen för biologisk mångfald. Förvaltningen kommer även att förstärka det proaktiva arbetet med förorenad mark. Arbetet med klimatanpassning intensifieras. En övervakning av miljögifter i förhållande till människors hälsa, särskilt barns och ungas, är under utveckling.

Samverkan med andra förvaltningar och bolag i staden är centralt för en god måluppfyllelse och för ett effektivt resursutnyttjande. Många av nämndens verksamhetsområden tangerar andra förvaltningars sakkunskap och för bästa möjliga effekt vid exempelvis åtgärdsarbete krävs en bred samverkan inom staden. Miljöförvaltningen har också för avsikt att stötta stadsdelsnämnder och andra investerande nämnder vid genomförande av medborgarbudget, genom att föreslå olika lämpliga åtgärder inom nämndens expertområden.

Genom att delta i olika internationella nätverk bevakar nämnden utvecklingen inom olika miljöfrågor på EU-nivå. EU-finansierade projekt ökar också möjligheterna att testa olika innovativa lösningar för att stödja stadens miljö- och klimatarbete.

Miljöförvaltningens kommunikation ska fortsatt bidra till ökad miljö- och klimatnytta. Under året ska tidigare framtagna koncept och metoder utvecklas och fortsatt spridas. Framtagna e-utbildningar ska revideras och ytterligare spridas för att, inom staden, underlätta implementering av miljöprogram och tillhörande handlingsplaner. Insatser till och dialog med invånare, civilsamhälle och näringsliv ska stärkas. Information om boendes rättigheter kopplat till inomhusmiljö, energirådgivning till bostadsrättsföreningar och information till nyetablerade företag inom livsmedelsbranschen är exempel på aktiviteter som ska genomföras.

Förvaltningen kommer att fortsätta arbetet med civil beredskap och under våren kommer den nya krigsorganisationen att övas för första gången. En ny omgång av stadens risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) ska genomföras, och kontinuitetsarbetet fortsätter utifrån de sårbarheter som identifieras i RSA. Under året kommer också stadens nya budget- och prognosverktyg att implementeras i förvaltningens samtliga verksamheter.

Miljöförvaltningen bedriver i linje med stadens kvalitetsprogram ett kontinuerligt utvecklings- och förbättringsarbete för att säkerställa effektiva processer med hög kvalitet. Verksamhetsutveckling med stöd av digitalisering fortgår, utifrån förvaltningens utvecklingsplan för digitalisering. Under 2024 kommer fokus bland annat att ligga på digitaliserad tillsyn inklusive stöd för effektivare planering, förbättrad datahantering samt vidareutveckling av befintliga, och införande av nya, digitala tjänster och system i syfte att förenkla för företag och stockholmare. Arbete i syfte att hitta innovativa och säkra tjänster inom artificiell intelligens och automation fortlöper likaså.

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsyn och kontroll ska bidra till sunda livsvillkor och säkra livsmedel i hela staden. Tillsynen och kontrollen syftar till att säkerställa att t.ex. bostäder, äldreboenden, skolor, förskolor samt offentliga anläggningar såsom bassängbad, centrumanläggningar och plaskdammar i alla stadsdelar är sunda. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bidrar också i stadsplaneringen, för att säkerställa en hållbart växande stad.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

Nämndens kontroll- och tillsynsarbete bidrar till en hälsosam uppväxtmiljö för barn och ungdomar. Genom vägledning bidrar nämnden till en stadsutveckling där det finns utrymme för både sunda bostäder och anläggningar för kultur- och idrottsevenemang.

Nämndmål: 1.1.1 Barnrättsperspektivet ska vara en naturlig del av miljöförvaltningens verksamhet

Förväntat resultat

Barn växer upp i en sund miljö och har tillgång till sunda förskole- och skollokaler med jämlika förutsättningar för alla barn i staden. Nämnden tillämpar anpassade rutiner och checklistor som används för barnkonsekvensanalyser vid beslut som rör barns rättigheter med avseende på förutsättningar för en god hälsa och uppväxt i en sund miljö.

Beskrivning

Vid myndighetsbeslut inom ramen för nämndens tillämpningsområden som innefattar ställningstaganden som berör barns rättigheter och det finns en risk att dessa inte fullt ut kan beaktas i beslutet görs en barnkonsekvensanalys. På förvaltningen finns rutiner och checklistor för barnkonsekvensanalyser anpassade för myndighetsbeslut rörande skolor och förskolor, bassängbad och plaskdammar. För skolor och förskolor har miljön i och runt skolan, utöver hälsomässiga aspekter, betydelse för barnens möjlighet att tillgodogöra sig skolarbetet på ett bra sätt. Vid beslut som innebär att barnens bästa inte tillgodoses ska konsekvenserna redovisas i besluten. Checklistorna kan även anpassas till att användas inom andra relevanta tillsynsområden om beslut inom området kan påverka barns rättigheter. Nämnden belyser även i remissyttranden till stadsbyggnadsnämnden rörande nya detaljplaner förhållanden som har betydelse för barns rätt till att växa upp i en hälsosam miljö.

Aktiviteter:

- Genomföra barnkonsekvensanalyser vid beslut som berör barns rättigheter
- Belysa barns rättigheter med avseende på miljö och hälsa vid remissyttranden rörande detaljplaner till stadsbyggnadsnämnden.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedriver tillsyn på skolor och förskolor för att säkerställa att barnen har en sund inomhusmiljö och säkra livsmedel när de är i skolan och förskolan. Genom tillsynen tillgodoses barnens rätt till god inomhusmiljö, minskad kemikaliepåverkan

och säkra livsmedel. Tillsynen bidrar därmed till stadens arbete med att säkerställa alla barns rätt att växa upp under goda livsvillkor och att uppnå kunskapsmålen i skolan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Förskolenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna, SISAB samt övriga berörda nämnder ta fram ett styrande stadsövergripande funktionsprogram för förskolor	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 1.2.1 Stockholms skolor och förskolor har en sund inomhusmiljö och trygga livsmedel

Förväntat resultat

Tillsynen bidrar till att stadens förskolor och skolor har en sund inomhusmiljö och säkra livsmedel. Tillsynen ska leda till att konstaterade brister åtgärdas och en god egenkontroll hos verksamhetsutövare och fastighetsägare, vilket resulterar i färre brister. Alla skolor och förskolor i staden ska vara kontrollerade avseende radon och ha radonvärden under referensvärdet 200 Bq/m³ luft.

Beskrivning

Miljön i skolor och förskolor är viktig för både hälsa och välbefinnande. Exempel på hälsoeffekter i samband med brister i inomhusmiljön är astma, allergi, symtom i ögon, näsa och hud, liksom trötthet eller huvudvärk. Att vistas i en bullrande miljö kan leda till problem med trötthet, koncentrationssvårigheter, huvudvärk, blodtrycksförändringar och stressreaktioner. Stockholms förskolor får förstärkt livsmedelskontroll då små barn är en känslig konsumentgrupp. Livsmedelskontrollen i skolor och förskolor har fokus på allergikost. Sedan flera år tillbaka har miljöförvaltningen genom kemikaliecentrum också gett vägledning och utbildning till förskolor i staden om hur de kan minska förekomsten av farliga ämnen i barnens vardagsmiljö. Innehållet i vägledningen ska fortsätta att spridas, mottagande utvärderas och innehållet på relevanta webbsidor ska vid behov utvecklas.

Aktiviteter:

- Genomföra inspektioner enligt plan på stadens skolor och förskolor.
- Följa upp de brister som konstaterades i samband med föregående inspektion.
- Fortsatt fokus på kemikaliearbete på förskolor och skolor.
- Fortsatt tillsyn av förskolornas UV-skydd.
- Fokus på städning och smittskydd utifrån nationell strategi.
- Bidra till att matsvinn minskar.

- Fortsätta bedriva tillsyn avseende att skolor och förskolor mäter radon.
- Fokusera på allergikost i livsmedelskontrollen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
Andel förskolor och skolor som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under 200 Bq/m ³ luft.	90 %		År

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

Miljö- och hälsoskyddsnämnden arbetar systematiskt med utbildning och ständigt förbättrade rutiner för att säkerställa en rättssäker och effektiv handläggning av tillsynsärenden. Härvid beaktar miljö- och hälsoskyddsnämnden principerna om likabehandling och opartiskhet. Tillgänglighetsaspekter beaktas i handläggningen och fastighetsnämndens och miljö- och hälsoskyddsnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor involveras i relevanta ärenden, och företrädelsevis i ett tidigt skede, där det är möjligt. Inför verksamhetsåret fastställs också, i samråd med rådet för funktionshinderfrågor, en årsplan avseende fokusområden för rådet det kommande året. Utifrån av rådet valda fokusområden kommer sedan konkreta aktiviteter för 2024 att formuleras.

Riktad tillsyn av hyresfastigheter i socioekonomiskt utsatta områden i Stockholm leder till att inomhusmiljön förbättras och att förutsättningarna i samtliga boenden i staden blir mer likvärdiga.

Nämndmål: 1.3.1 Miljön i hyresbostäder ska vara likvärdigt sund i samtliga delar av staden

Förväntat resultat

Riktad tillsyn av hyresfastigheter i socioekonomiskt utsatta områden i Stockholm leder till att inomhusmiljön förbättras och att förutsättningarna i samtliga boenden i staden blir mer likvärdiga. Medborgarna i dessa områden får vidare en ökad kännedom om sina möjligheter och rättigheter samt vart de ska vända sig. Alla flerbostadsfastigheter i staden ska vara kontrollerade avseende radon och ha radonvärden under referensvärdet 200 Bq/m³ luft.

Beskrivning

Större delen av miljöförvaltningens tillsyn i bostäder initieras genom klagomål. Från de socioekonomiskt utsatta områdena är anmälningarna från boende fortsatt färre trots den uppsökande tillsynen varför förvaltningen under 2024 fortsätter den egeninitierade uppsökande riktade bostadstillsynen mot flerbostadsbyggnader. Vid behov riktas krav gentemot fastighetsägare och/eller verksamheter att vidta försiktighetsmått och/eller åtgärder för undanröjande av konstaterade eller befarade olägenheter. Ytterligare egeninitierad tillsyn

gentemot flerbostadshus är tillsyn av fastighetsägarnas egenkontroll och tillsyn av radon.

Aktiviteter:

- Fortsatt riktad bostadstillsyn i socioekonomiskt svagare områden, däribland Farsta, Hagsätra-Rågsved, Järva och Skärholmen.
- Handlägga inkomna klagomål.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

Miljöförvaltningen bedriver fortsatt tillsyn på vård- och omsorgsboenden. Genom tillsynen tillgodoses de äldres rätt till god inomhusmiljö och säkra livsmedel. Miljöförvaltningen är också engagerad i arbetet med *Äldrevänlig stad*, bland annat avseende tillgänglighetsanpassning av stadens naturreservat.

Nämndmål: 1.4.1 Stockholms äldreboenden har en sund inomhusmiljö och trygga livsmedel

Förväntat resultat

Tillsynen bidrar till att stadens äldreboenden har en sund inomhusmiljö. Tillsynen ska leda till att konstaterade brister åtgärdas och en god egenkontroll hos verksamhetsutövare och fastighetsägare, vilket resulterar i färre brister. Livsmedel som serveras på Stockholms äldreboenden ska vara säkra. Nämndens riktade tillsyn och handläggning av klagomålsärenden leder till att konstaterade brister i inomhusmiljön åtgärdas.

Beskrivning

Säkra livsmedel och en sund inomhusmiljö i vård- och omsorgsboenden är viktigt för både hälsa och välbefinnande. Miljöförvaltningen bedriver tillsyn på vård- och omsorgsboenden för att dessa ska ha en sund inomhusmiljö och säkra livsmedel.

Aktiviteter:

- Genomföra tillsyn enligt plan på stadens äldreboenden.
- Följa upp de brister som konstaterades i samband med inspektion.
- Fokusera på allergikost i livsmedelskontrollen.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

I en levande storstadsmiljö måste hela tiden avvägningar göras för att tillgodose invånarnas olika behov och intressen. Det ligger i stadens intresse att det finns förutsättningar för ett rikt kulturliv och möjligheter att bedriva restaurang- och barverksamhet samt kulturevenemang. Detta vägs mot invånarnas rätt till lugn och ro i sin bostad och möjlighet till en fredad nattsömn. Lika mycket som det ligger i stadens intresse att erbjuda ett rikt kulturliv, ska staden även erbjuda möjligheter för rekreation, förskolor, skolor och idrottsplatser. Miljöförvaltningen kan erbjuda vägledning och rådgivning för att skapa en stad för allas behov och intressen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB samordna inrättande av fler bryggbad, strandbad, plaskdammar och vinterbadplatser med möjlighet till bastubad samt utreda funktion, stadsövergripande samordning och ansvarsfördelning för dessa	2024-01-01	2024-12-31
 Trafiknämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB identifiera lämpliga platser att avskaffa badförbudet på	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 1.5.1 Stockholm har en hållbar lokalisering av evenemang och idrottsplatser

Förväntat resultat

Staden växer och utvecklas hållbart så att störningar från kultur- och idrottsevenemang minskar, samtidigt som antalet evenemang kan öka. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bidrar genom stöd och vägledning till verksamhetsutövare till en hållbar lokalisering av evenemang och idrottsplatser.

Beskrivning

I en levande storstadsmiljö måste avvägningar göras för att tillgodose invånarnas olika behov och intressen. Staden måste planeras hållbart så att det finns förutsättningar för ett rikt kulturliv och möjligheter att bedriva restaurang- och barverksamhet samt idrottsevenemang utan hälsorisker för närboende. Miljöförvaltningen bistår med vägledning om hur musikverksamheter och idrottsarenor samt andra evenemang kan lokaliseras och bedrivas så att störningar som innebär hälsorisker inte uppkommer för närboende.

Aktiviteter:

- Miljöförvaltningen ska bistå med råd vid användning av ”Vägledning för buller från

kulturscener i staden”. Vägledningen ska användas till att ge verksamheter stöd i sitt arbete med lokalisering, planering och försiktighetsmått för att minska risker för störningar i omgivningen och ge verksamheten en tryggare och säkrare möjlighet att bedriva verksamhet i staden. Vägledningen kan även användas i stadsplaneringsarbetet.

- I samband med remisser till socialnämndens tillståndsenhet informerar förvaltningen berörd verksamhetsutövare med avseende på vägledningen om musikbullen.
- Kommunikationsinsatser till berörda verksamhetsutövare t.ex. inför sommarverksamheter med musik på uteservering och liveevent.

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Målet omfattar ett stort och mångsidigt arbete inom bl.a. biologisk mångfald, energi- och materialhushållning, fordonstransporter, utsläpp som sker genom konsumtion samt inlagring av koldioxid. Ett flertal funktioner på förvaltningen har i uppgift att inom sina respektive expertområden vägleda och stödja stadens verksamheter så att arbetet leder till en rättvis klimatomställning i linje med målen i stadens kommande miljöprogram, klimathandlingsplan och övriga till miljöprogrammet kopplade handlingsplaner. Stadens inköp är ett viktigt verktyg för att nå uppsatta mål, där förvaltningen har ett nära samarbete med stadsledningskontoret, serviceförvaltningen och övriga förvaltningar och bolag kring såväl strategiska som konkreta frågor. Energi- och klimatrådgivning och tillsyn är andra verktyg där förvaltningen verkar för målpåfyllelse utanför stadens organisation. Samverkan med näringsliv, akademi, region samt invånare i staden sker löpande. Inom olika projekt testas dessutom nya innovationer, oftast i samverkan med akademien. Genom ett flertal kanaler kommunicerar staden både internt och externt för att underlätta för näringsliv och medborgare att bidra till att nå stadens miljömål. I arbetet med miljöprogram och tillhörande handlingsplaner ingår kopplingen till arbetet med Agenda 2030 som en naturlig del.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

Förvaltningen arbetar för ett klimatpositivt Stockholm 2030, både för att minska utsläpp och öka koldioxidlagring. Förvaltningen ger stöd till andra förvaltningar och bolag i arbetet med att minska energi- och materialanvändning, fasa ut fossila bränslen, möjliggöra koldioxidinlagring och minska utsläpp utanför stadens gränser som sker genom konsumtion. Förvaltningen följer även upp stadens klimatarbete och avrapporterar till stadsledningskontoret.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Köpt energi i stadens organisation	1 735 GWh	1 735 GWh	År
Kommentar Målvärdet kan komma att revideras i samband med fastställande av stadens miljöprogram för den kommande perioden.			
 Utsläpp per invånare (ton CO2e per invånare)	1,4 ton CO2e/inv	1,4 ton CO2e/inv	År
Kommentar Målvärdet kan komma att revideras i samband med fastställande av stadens miljöprogram för den kommande perioden.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samråd med förskolenämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna revidera stadens matstrategi: "God, hälsosam och klimatsmart mat"	2024-01-01	2024-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och AB Svenska Bostäder, och i samarbete med näringslivet, akademien och andra kommuner, utreda förutsättningarna för att etablera en storskalig återbruksdepå inom länet riktad till byggaktörerna	2024-01-01	2024-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna kartlägga områden i staden eller som staden äger som kan restaureras och bli kolsänkor samt beräkna hur mycket koldioxid som kan bindas i dessa	2024-01-01	2024-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utreda ett system för att ge nämnderna plastbeting med syfte att minska användningen av plast	2024-01-01	2024-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Stockholm Vatten och Avfall AB och S:t Erik Markutveckling AB utreda och planera för en återbrukscentral av byggmaterial för stadens verksamheter där kvarteret Gjutmästaren i Ulvsunda ska utgöra pilot	2024-01-01	2024-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med servicenämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden och i samråd med kommunstyrelsen kartlägga tillgång till data för analys och uppföljning av stadens klimatmål samt ta fram förslag till insatser för ökad data tillgång med fokus på digitala tekniker	2024-01-01	2024-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med servicenämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB och andra berörda nämnder och bolagsstyrelser utreda de materialflöden i staden som har störst miljö- och klimatpåverkan och ta fram förslag på åtgärder för ökad resurseffektivitet och cirkulära materialflöden	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 2.1.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att minska Stockholms klimatpåverkan och energianvändning

Förväntat resultat

Staden ska nå uppsatta klimatmål och målen avseende resurseffektivitet och cirkularitet.

Beskrivning

Förvaltningen kommer att genomföra de åtaganden som följer av stadens reviderade klimathandlingsplan som färdigställs under 2024, liksom åtaganden kopplade till nationellt och europeiskt Klimatkontrakt 2030. Förvaltningen kommer även att bistå stadens övriga verksamheter i genomförandet av de åtgärder som den nya klimathandlingsplanen kommer att omfatta, liksom ge löpande stöd i frågor rörande klimat, cirkularitet och energieffektivisering. Förvaltningen kommer under året att analysera och följa upp utfallet av nuvarande miljöprogram och klimathandlingsplan samt beräkna växthusgasutsläppen med en prognos för år 2023.

Stadens mål om att halvera konsumtionens utsläpp till 2030 utgör en kraftig utvidgning av klimatarbetet där nya arbetssätt och metoder kommer att behöva prövas och vidareutvecklas över tid. Detta utvecklingsarbete kommer att vara prioriterat under 2024.

Nedan följer några aktiviteter som visar på åtgärder som leder mot stadens mål och som även ligger i linje med Agenda 2030-målen; *Bekämpa klimatförändringen, Hållbar energianvändning och Hållbar konsumtion och produktion.*

Aktiviteter:

- Utredda förutsättningarna för att etablera en storskalig återbruksdepå inom länet riktad till byggaktörerna.
- Utredda och planera för en återbrukscentral av byggmaterial för stadens verksamheter där kvarteret Gjutmästaren i Ulvsunda ska utgöra pilot.
- Kartlägga områden i staden eller som staden äger som kan restaureras och bli kolsänkor samt beräkna hur mycket koldioxid som kan bindas i dessa.
- Utredda de materialflöden i staden som har störst miljö- och klimatpåverkan och ta fram förslag på åtgärder för ökad resurseffektivitet och cirkulära materialflöden.
- Löpande bistå förvaltningar och bolag med stöd gällande energieffektivisering, klimat och cirkularitet.
- Delta med klimatkompetens i stadsledningskontorets arbete med att revidera stadens matstrategi ”God, hälsosam och klimatsmart mat”.
- Kartlägga tillgång till data för analys och uppföljning av stadens klimatmål samt ta fram förslag till insatser för ökad datatillgång med fokus på digitala tekniker.
- Verka för att stadens miljöfarliga verksamheter minskar sin energianvändning. Genom tillsynen bedriva systematisk energitillsyn med fokus på energihushållning och användning av förnybara bränslen i enlighet med Naturvårdsverkets nationella strategi för tillsyn enligt miljöbalken.

Nämndmål: 2.1.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska samordna arbetet med att minska plastens skadliga påverkan på miljö och klimat

Förväntat resultat

Genom samordning och ett aktivt arbete inom plastområdet ökar plastens cirkularitet och den skadliga miljö- och hälsopåverkan minskar. Arbetet bidrar till att nå stadens energi- och klimatmål samt målen avseende minskad resursanvändning och minskade halter av skadliga ämnen i varor.

Beskrivning

Förvaltningen kommer med utgångspunkt i stadens handlingsplan för hållbar plastanvändning och åtgärder i berörda handlingsplaner fortsatt bedriva ett kontinuerligt arbete för att minska plastanvändningen, öka plastens cirkularitet och minska klimatpåverkan, kemikalieexponering och spridningen av mikroplaster. Förvaltningen kommer fortsatt samordna och stötta stadens nämnder och bolag i arbetet för en mer hållbar plastanvändning, bland annat genom samverkansplattformen Plastforum. Bland de mer omfattande åtgärderna inom plastområdet som kommer genomföras under 2024 innefattas utredning av ett system för plastbeting, stöd till serviceförvaltningen i upphandling och avtalsförvaltning, framtagande och spridning av vägledande material för en hållbar plastanvändning till stadens verksamheter samt samverkan inom staden för planering av det vidare arbetet med mikroplast när handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast löper ut.

Aktiviteter:

- Utreda ett system för att ge förvaltningarna plastbeting med syfte att minska användningen av plast.
- Samordna stadens förvaltningar och bolag i arbetet för en hållbar plastanvändning.
- Ge stöd i genomförandet av samtliga åtgärder i berörda handlingsplaner.
- Genomföra de åtgärder som åligger nämnden enligt berörda handlingsplaner.
- Verka för att plast separeras från övrigt avfall och går till materialåtervinning.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en stödjande och utredande roll gällande biologisk mångfald i staden. Detta innefattar bl.a. implementering av handlingsplanen för biologisk mångfald, kommunikation och förankring av stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald (SÅF) och miljöövervakning. Arbetet kopplar bland annat till mål 11 (*Hållbara städer och samhällen*), 14 (*Hav och marina resurser*) och 15 (*Ekosystem och biologisk mångfald*) i Agenda 2030.

Nämnden bedriver också tillsyn av skyddade områden och ger rådgivning om skötsel och åtgärder i naturområden, vilket syftar till att bibehålla och stärka den biologiska mångfalden och en fungerande grön infrastruktur.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Exploateringsnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden utveckla ett verktyg som möjliggör scenarioanalyser av eventuell påverkan på stadens blågröna infrastruktur och habitatnätverk inför markanvisning	2024-01-01	2024-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden påbörja arbetet med att ta fram en strategi för skydd av naturområden	2024-01-01	2024-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda en modell för att stärka de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i staden som helhet	2024-01-01	2024-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB utreda och lämna förslag på hur klimatanpassningsarbetet ska genomföras. Prioritering, ansvarsfördelning, upphandling och avrop av konsulter ska definieras	2024-01-01	2024-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska utreda om det finns områden i Stockholms stad som kan lämpa sig som mörkerreservat	2024-01-01	2024-12-31
 Stadsbyggnadsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda möjligheten att årligen mäta och redovisa den totala grönytan i staden	2024-01-01	2024-08-31
 Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden, utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna, Micasa Fastigheter i Stockholm AB och SISAB utreda hur effekter av värmebölja kan inkluderas och hanteras i stadsutvecklingsprocessen	2024-01-01	2024-12-31
 Trafiknämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, berörda stadsdelsnämnder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen påbörja arbetet med att ta fram åtgärdsplaner baserat på genomförd risk- och sårbarhetsanalys för skyfall	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 2.2.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att stärka Stockholms biologiska mångfald

Förväntat resultat

Miljö- och hälsoskyddsnämnden samordnar arbetet enligt handlingsplanen för biologisk mångfald i syfte att ekologiska funktioner och artrikedom ska kunna värnas samtidigt som staden växer. Genom nämndens arbete med implementering av handlingsplanen för biologisk mångfald och stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald (SÅF) ges förutsättningar för en stärkt förvaltning och planering av stadens grönområden som främjar den biologiska mångfalden. Ekologiska och rekreativa värden i skyddade naturområden bibehålls, utvecklas

och tillgängliggörs för medborgarna. Arbetet syftar även till att säkerställa funktionen i Stockholms blågröna infrastruktur.

Stärkt miljöövervakning av biologisk mångfald ger kvalitetssäkrad data och underlag så att staden kan prioritera vilka åtgärder som behöver vidtas för att uppnå stadens mål. Resultatet av de inventeringar och kartläggningar som tas fram ger underlag för tillsyn, fysisk planering, skötsel, åtgärdsarbete och miljöövervakning.

Arbetet med biologisk mångfald kommuniceras internt inom staden och till stockholmarna för att skapa engagemang i utvecklingen av en hållbar stad med ett rikt växt- och djurliv.

Beskrivning

Handlingsplanen för biologisk mångfald och stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald skapar förutsättningar att inom stadens olika verksamheter värna och gynna funktionerna i Stockholms blågröna infrastruktur.

Miljöförvaltningen planerar åtgärder inom naturvårdsområdet, bidrar med ekologisk kompetens och utbildning gällande biologisk mångfald och ekosystemtjänster samt bedriver fortlöpande miljöövervakning av stadens natur.

Övervakningen av naturmiljön på landskaps-, habitat- och artnivå enligt uppdaterat program för miljöövervakning av biologisk mångfald fortsätter under 2024.

Miljöförvaltningen utvecklar arbetet med kommunikation kring biologisk mångfald i syfte att sprida kunskap om åtgärdsarbete i parker och grönområden samt stötta andra förvaltningar och bolag (se även nämndmål 3.7.2).

Miljöförvaltningen kommer att delta i förvaltningsövergripande arbetsgrupper för att genomföra budgetuppgifterna om att utreda och inrätta naturreservat och biotopskyddsområden. Förvaltningen kommer också att projektleda arbetet med att utreda om det finns områden i Stockholms stad som kan lämpa sig som mörkerreservat.

Som ett led i arbetet med att ta ett helhetsgrepp kring natur- och grönrådgivning i staden kommer förvaltningen att delta i det förvaltningsövergripande arbetet med att ta fram en strategi för skydd av naturområden, däribland stränder, biotoper, spridningssamband, samt utveckla ett verktyg som möjliggör scenarioanalyser av påverkan på stadens blågröna infrastruktur och habitatnätverk inför markanvisning, utreda en modell för att stärka de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i staden som helhet samt utreda möjligheten att årligen mäta och redovisa stadens totala grönyta.

I tillsynsarbetet enligt 7 kap. miljöbalken bevakas områden skyddade som Natura 2000, natur- och kulturresevat, naturminnen samt strandskyddsområden. Med rådgivning, information och samråd skapas förutsättningar för att syftena med de skyddade områdena uppnås.

Aktiviteter:

- Samordna, följa upp, implementera och kommunicera stadens arbete med biologisk mångfald enligt handlingsplan för biologisk mångfald inklusive de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen för biologisk mångfald.

- Tillsammans med berörda stadsdelsnämnder fortsätta arbetet med Grönare Stockholm där fokus är att stärka arbetet med grön infrastruktur och mångfunktionalitet i stadens parker och grönområden samt stärka gröna svaga samband enligt översiktsplanen.
- Stötta stadens förvaltare av naturområden i arbetet med skötsel och åtgärder för att gynna biologisk mångfald genom informationsspridning, rådgivning, kunskapsunderlag och utbildning. Särskilt fokus i Järvaområdet.
- Erbjud utbildning inom naturskötsel till stadens verksamheter samt upphandlade entreprenörer som är verksamma inom området.
- Genomföra övervakning enligt miljöövervakningsprogram för biologisk mångfald, fortsatt följa utvecklingen över tid för stadens ekologisk särskilt betydelsefulla områden samt utveckla metodiken för uppföljning av prioriterade arter och naturkvalitéer identifierade i handlingsplan för biologisk mångfald.
- Utredda om det finns områden i Stockholms stad som kan lämpa sig som mörkerreservat.
- I samarbete med stadsdelsnämnderna, idrottsnämnden och andra berörda nämnder arbeta vidare med att tillgängliggöra stadens naturreservat med rekreativa värden samt tillgängliggöra naturreservaten för personer med funktionsnedsättning.
- I samarbete med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden utveckla ett verktyg som möjliggör scenarioanalyser av eventuell påverkan på stadens blågröna infrastruktur och habitatnätverk inför markanvisning.
- I samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden påbörja arbetet med att ta fram en strategi för skydd av naturområden.
- I samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda en modell för att stärka de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i staden som helhet.
- I samarbete med stadsbyggnadsnämnderna, kommunstyrelsen och exploateringsnämnden utreda möjligheten att årligen mäta och redovisa den totala grönytan i staden.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

Personbilstrafiken i Stockholm, liksom utsläppen, ska minska i takt med att framkomligheten ökar för andra transportslag. Förvaltningen har fortsatt höga ambitioner när det gäller att ge stöd till förvaltningar och bolag med miljöfordons- och drivmedelskompetens vid upphandling, uppföljning av transporttjänster samt vid installationer av laddinfrastruktur. Andelen förnybara bränslen och elbilsanvändningen ska fortsatt öka samtidigt som trafiken ska minska.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Växthusgasutsläpp i transportsektorn per invånare (ton CO ₂ e per invånare)	0,80 ton CO ₂ e/inv	0,80 ton CO ₂ e/inv	År
Kommentar Målvärdet kan komma att revideras i samband med fastställande av stadens miljöprogram för den kommande perioden.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholms Stads Parkerings AB samt övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser skapa en samordningsgrupp för att möjliggöra en snabb elektrifiering genom gemensam målstyrning. I uppdraget ingår att se över avgiftsmodeller i syfte att öka hemmaladdningen	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 2.3.1 Användningen av miljöfordon, förnybara drivmedel och effektiva mobilitetslösningar ska öka

Förväntat resultat

Enligt gällande klimathandlingsplan (2020-2023) ska andelen nya personbilar som säljs i Stockholms län utgöras till minst 90 procent av miljöbilar år 2030 (d.v.s. elbilar, laddhybrider och bilar som kör på förnybara drivmedel). Stadens fordonsflotta ska dessutom bestå av 100 procent miljöbilar och stadens biodrivmedels- och elbilar tankas/laddas till 90 procent med miljöbränsle.

Parkeringsplatser utomhus och inomhus som staden äger på kvartersmark ska till hög andel förses med laddning och stockholmarna ska få ökad närhet till flera olika typer av mobilitetslösningar som kan användas vid behov (exempelvis kollektivtrafik, elbilpool, låncyklar och serviceboxar m.m.).

Beskrivning

Miljöförvaltningen arbetar för att minska utsläppen från trafiken genom elektrifiering, biodrivmedel och ett transporteffektivt samhälle. Förvaltningen arbetar med att öka andelen miljöfordon, biodrivmedel, elbilsladdning och olika mobilitetslösningar. Förvaltningen fortsätter arbetet med att ge råd och stöd vid kravställning och uppföljning av upphandlingar där fordon och transporttjänster ingår. Förvaltningen arbetar för en ökad regional samverkan och sprider aktivt kunskap och information till andra kommuner, företag och privatpersoner med syftet att öka andelen miljöfordon och förnybara drivmedel i Stockholm

Arbetet bedrivs i linje med målen i Agenda 2030 om *Hållbar energi för alla, Hållbara städer och samhällen* och *Bekämpa klimatförändringar*.

Aktiviteter:

- Ansvara för kommunkoncernens gemensamma fordonshantering och för inköpskategorin fordon. Optimera hanteringen och användningen av stadens egna fordon. Förvalta och utvärdera elbilspooltjänsten med eldrivna personbilar och lätta lastbilar.
- Stödja nämnder och bolagsstyrelser med miljö- och klimatkrav vid upphandlingar som inkluderar fordon och transporter (gäller bilar, lastbilar, entreprenadmaskiner, arbetsfordon, parkskötselverktyg, laddinfrastruktur med mera). Förvaltningen bistår vid såväl framtagande av krav som vid uppföljning och utvärdering.
- Stödja exploateringsnämndens och trafiknämndens utvecklingsarbete och testverksamhet för att ställa om entreprenadfordon till eldrift. Stötta med fordons- och drivmedelskompetens gällande omläggning av gods från lastbil till pråm och lastcykel samt gällande åtgärder för att effektivisera masshanteringen.
- Bistå trafikkontoret i arbetet med Elektrifieringspakten och för att nå målet att trafiken ska vara utsläppsfri i innerstaden år 2030.
- Delta i den samordningsgrupp för elektrifiering som ska ledas av trafikkontoret och som inrättas för att möjliggöra en snabb elektrifiering genom gemensam målstyrning.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedriver ett omfattande program- och projektarbete med bland annat miljöövervakning av luft, vatten och biologisk mångfald. Tillsyn och kontroll bidrar till att undanröja risker avseende hälsovådliga miljöer och produkter samt säkerställer säkra livsmedel för stockholmarna. Miljöförvaltningen utgör specialiststöd i arbetet med att minska spridningen av miljö- och hälsofarliga kemikalier samt i arbetet med vattenförvaltning. Arbetet har sin grund i stadens miljöprogram och i handlingsplanen för god vattenstatus med tillhörande åtgärdsprogram för vatten samt i stadens kemikalieplan.

Arbetet kopplar bland annat till mål 3 (*God hälsa och välbefinnande*), 7 (*Rent vatten och sanitet för alla*), 11 (*Hållbara städer och samhällen*) 14 (*Hav och marina resurser*) och 15 (*Ekosystem och biologisk mångfald*) i Agenda 2030.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel badplatser med bra vattenkvalitet	70 %	70 %	År
 Antal dygn över miljökvalitetsmålet för dygnsmedelvärdet för PM10	Max 35 dygn	Max 35 dygn	År
 Antal förekomster i stadens kemikaliehanteringssystem av utpekade produkter med utfasningsämnen	Fastställs 2024	Fastställs 2024	År
 Antal timmar över miljökvalitetsmålet för timmedelvärdet för kvävedioxid	Max 175 timmar	Max 175 timmar	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Vattenområden med förbättrad näringsituation	44 %	44 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden påbörja åtgärder utifrån utredningen om hur Världshälsoorganisationens (WHO) gränsvärden för luftkvalitet kan nås	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 2.4.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i en stadsplanering som värnar miljön och människors hälsa samt säkerställer den växande stadens behov

Förväntat resultat

Miljöförvaltningen medverkar i stadsplaneringen så att miljö- och hälsoskyddsfrågor uppmärksammas och integreras i stadens arbete med byggande och markanvändning. Nyproducerade bostäder, skolor och förskolor ska vara hälsosamma. Negativ påverkan på miljö- och hälsa i samband med exploatering ska förebyggas.

Nämnden bidrar till en utveckling av arbetet med vattenfrågor, biologisk mångfald, ekosystemtjänster, klimatanpassning och minskad klimatpåverkan inom stadsplaneringen. Nämndens arbete ger förutsättningar för bättre vattenkvalitet i stadens sjöar och vattendrag samt utveckling av den biologiska mångfalden i staden. Miljöförvaltningen medverkar också i stadens arbete med klimatanpassning där målet är att skapa blågröna, mångfunktionella lösningar som bidrar till att hantera extrema väderhändelser, såsom skyfall och värmeböljor.

Beskrivning

Förvaltningen verkar för att miljöfrågorna beaktas i övergripande stadsplanering genom att bidra med kompetens i planprocesser och ta fram underlag i form av handlingsplaner, åtgärdsprogram, kunskapsunderlag och geodata. Genom att bidra med kunskap i ett tidigt skede i detaljplaneringen möjliggörs en långsiktig hållbarhet, en hälsosam miljö, en robust grönstruktur med biologisk mångfald och goda förutsättningar för mångfunktionella ekosystemtjänster, minskad klimatpåverkan, klimatanpassning samt att miljökvalitetsnormer för luft och vatten beaktas. Nämnden tar bl.a. fram underlag till stadsbyggnadsnämndens beslut om betydande miljöpåverkan, vilket även innehåller en utförlig beskrivning av för planen viktiga miljö- och hälsofrågor att utreda och beakta. I planprocessen bidrar nämnden med expertkunskap om bl.a. buller, vibrationsstörningar, luftkvalitet, vattenkvalitet och dagvattenhantering, markföroreningar, naturvärden och klimatanpassning.

Förvaltningen verkar för att störningsrisker ska förebyggas vid lokalisering av bostäder, skolor och förskolor i anslutning till olika typer av verksamheter. Förutsättningar för ett rikt kulturliv och möjligheter att bedriva restaurangverksamhet samt kulturevenemang, vägs mot

invånarnas rätt till lugn och ro i sin bostad och möjlighet till en fredad nattsömn. Möjligheter för idrottsutövning vägs mot motsvarande risk för störningar.

Särskilda arbetsinsatser görs för att förbättra kunskapsläget gällande åtgärder avseende värmeböljor, med fokus på barn och äldre som är de som riskerar att drabbas mest, inte minst inom socioekonomiskt utsatta områden. Förvaltningen kommer att delta i det förvaltningsövergripande arbetet med att ta fram åtgärdsplaner baserat på genomförd risk- och sårbarhetsanalys för skyfall samt utreda och lämna förslag på hur klimatanpassningsarbetet ska genomföras.

Förvaltningen bidrar även med expertkunskap i arbetet med hur staden ska återhämta sig från historiska markföroreningar samt i det förebyggande arbetet med att undvika att nya områden förorenas.

Tillsyn av befintliga verksamheters miljö- och hälsopåverkan samt verksamhet kopplat till exploatering är viktig för att säkerställa en god bebyggd miljö samt för att möjliggöra stadsutveckling.

Aktiviteter:

- Bistå berörda nämnder i stadsplaneringen med underlag och bedömningar gällande miljö- och hälsofrågor som t.ex. ljudkvalitet, luftkvalitet, markföroreningar, dagvattenfrågor, naturvärden, biologisk mångfald, ekosystemtjänster, klimatpåverkan och klimatanpassning.
- I samarbete med kommunstyrelsen, servicenämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB utreda och lämna förslag på hur klimatanpassningsarbetet ska genomföras. Prioritering, ansvarsfördelning, upphandling och avrop av konsulter ska definieras.
- I samarbete med trafiknämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, berörda stadsdelsnämnder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen påbörja arbetet med att ta fram åtgärdsplaner baserat på genomförd risk- och sårbarhetsanalys för skyfall.

Nämndmål: 2.4.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att Stockholms luftkvalitet förbättras och bullerstörningarna minskar

Förväntat resultat

Målsättningen är att Stockholms invånare inte ska utsättas för skadlig exponering av buller eller luftföroreningar. Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas. Staden ska arbeta för att klara de målvärden som definieras av miljö kvalitetsmålet *Frisk Luft* och åtgärder ska påbörjas utifrån utredningen om hur

Världshälsoorganisationens (WHO) nya gränsvärden för luftkvalitet kan nås. För att nå dit behöver utsläppen från vägtrafiken minska ytterligare.

Det fortsatta arbetet med fönsteråtgärder, bullerskärmar, lågbullrande vägbeläggning och gröna bullerskyddslösningar, t.ex. växtbeklädda väggar, minskar bullerexponeringen i staden. De gröna bullerskyddslösningarna förväntas ge positiv effekt för medborgarnas upplevelse av såväl ljudmiljö som miljön i övrigt.

Beskrivning

Luftkvaliteten i Stockholm har blivit mycket bättre i och med att utsläppen av luftföroreningar har minskat kraftigt. Strängare utsläppskrav på fordon och industrier, utbyggnad av fjärrvärme, renare bränslen, miljözoner, trängselskatt, dubbdäcksförbud m.m. har bidragit till förbättringen av luftkvaliteten i staden. Miljökvalitetsnormer enligt luftkvalitetsförordningen (2010:477) klaras numera nästan överallt i Stockholm, men för att klara det nationella miljökvalitetsmålet *Frisk luft* till skydd för människors hälsa samt WHO:s riktvärden krävs ytterligare åtgärder för att sänka halterna.

Länsstyrelsen har i samverkan med Trafikverket, Stockholms stad och Södertälje kommun tagit fram ett förslag på nytt åtgärdsprogram för partiklar (PM10) och kvävedioxid (NO₂) för Stockholms län. Fastställande av nytt åtgärdsprogram beräknas ske kring årsskiftet 2023/2024.

Världshälsoorganisationen (WHO) har tagit fram hälsobaserade riktvärden för luftkvalitet. WHO:s riktlinjer sammanfaller delvis med dagens miljökvalitetsmål, men är till stor del ännu strängare. Under 2023 genomförde miljöförvaltningen och trafikkontoret en utredning kring vilka åtgärder som krävs för att klara WHO:s riktvärden i staden. Under 2024 kommer arbete att påbörjas att genomföra föreslagna åtgärder utifrån utredningen.

Under 2024 så kommer arbetet med att utvärdera stadens miljözoner att fortgå med fokus på miljözon 3.

Förvaltningen fokuserar i sin tillsyn på de aspekter som har störst miljö- och hälsopåverkan. Förvaltningen har en aktiv roll vid framtagande samt uppföljning av åtgärdsprogram för luft och buller. Förvaltningen deltar aktivt i projekt och nätverk som syftar till förbättrad luft- och ljudmiljö. De stora infrastrukturprojekten, samt förtätningen av staden, genererar relativt många klagomål. Förvaltningen bevakar också luft- och ljudkvalitet i stadsplaneringen.

Aktiviteter:

- Kontinuerlig luftövervakning och utvärdering av miljökvalitetsnormer och miljökvalitetsmål.
- Utvärdering av åtgärder, samt uppföljning av åtgärder för att sänka halterna av olika luftföroreningar med mål att klara miljökvalitetsmålet *Frisk Luft* och de riktvärden som Världshälsoorganisationen (WHO) rekommenderar.
- Utvärdera stadens miljözoner.

- Bistå trafikkontoret i arbetet med att påbörja åtgärder utifrån utredningen om hur Världshälsoorganisationens (WHO) gränsvärden för luftkvalitet kan nås.
- Kontinuerligt ge stadens medborgare information om luftkvalitetssituationen.
- Åtgärdsprogram buller Stockholms stad 2024-2028 enligt Förordning (2004:675) om omgivningsbuller ska färdigställas, samt tas upp i kommunfullmäktige innan sommaren 2024.
- Fortsatt tillsyn av vägghållarnas egenkontroll gällande miljöstörningar i form av buller och luftföroreningar från trafiken.
- Fortsätta tillsyn av vägghållarnas arbete för att klara de nationella miljömålen för frisk luft på platser där känsliga grupper vistas stadigvarande, som t.ex. skolor och förskolor.
- I tillsynen av de miljöfarliga verksamheterna verka för att utsläpp till luft och bullerstörningar reduceras så långt som möjligt.

Nämndmål: 2.4.3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att miljökvalitetsnormerna för vatten följs

Förväntat resultat

Under året kommer arbetet med att stötta genomförandeorganisationer i genomförandet av åtgärder enligt de lokala åtgärdsprogrammen för stadens vattenförekomster att intensifieras. Minst ytterligare ett lokalt åtgärdsprogram kommer att färdigställas för politisk behandling. Genom deltagande i regionala vattensamarbeten och forskningsprogram intensifieras arbetet för bättre vattenstatus i stadens vatten. Löpande och kvalitetssäkrad miljöövervakning skapar underlag så att staden kan prioritera vilka åtgärder som behöver vidtas för att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten. Övervakningen ger även underlag för åtgärder samt uppföljning av utförda åtgärder. Tillsynen som verktyg för att följa miljökvalitetsnormerna för vatten utvecklas.

Beskrivning

Miljöförvaltningen ansvarar för samordning av arbetet med vattenförvaltning i staden och för framtagande av lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster. Förvaltningen samverkar med och stöttar genomförandeorganisationerna i arbetet med framtagande av operativa åtgärder enligt de lokala åtgärdsprogrammen. Förvaltningen bedriver löpande miljöövervakning i syfte att ge underlag för tillsyn, fysisk planering samt planering och uppföljning av åtgärder. Miljöförvaltningen kommer att vidareutveckla arbetet med kommunikation i syfte att sprida kunskap om åtgärdsarbete i vatten och därmed öka möjligheterna för att nå miljökvalitetsnormerna för vatten.

Förvaltningens tillsyn är ett viktigt verktyg i arbetet med att nå miljökvalitetsnormerna både för den befintliga staden och för stadsutveckling.

Aktiviteter:

- Samordna, följa upp, implementera och kommunicera stadens vattenarbete enligt handlingsplan för god vattenstatus och de lokala åtgärdsprogrammen.
- Driva genomförandet av handlingsplanen för god vattenstatus med särskilt fokus på genomförandet av lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster.
- Stötta genomförandeorganisationerna i ett effektivt genomförande av de operativa åtgärder som föreslås i de lokala åtgärdsprogrammen, i syfte att underlätta stadsutvecklingen. Med särskild insats för att förbättra expertstödet till stadsdelsnämnderna.
- Fortsatt utvärdera arbetet med de lokala åtgärdsprogrammen för att stärka genomförandetakten i syfte att följa miljökvalitetsnormerna för vatten.
- Stödja och utveckla arbetet med klimatanpassning och planhandläggning i syfte att verka för att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas.
- Genomföra löpande miljögiftsövervakning för att följa utvecklingen av kemisk status och särskilda förorenade ämnen i stadens prioriterade sjöar, vattendrag och kustvatten och vid behov komplettera med screening i övriga vatten.
- Genomföra undersökningar i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten i enlighet med övervakningsprogram för ekologisk status.
- Delta i kommunövergripande vattensamverkansgrupper och vattenvårdsförbund samt i regionala samt internationella vattensamarbeten och samarbeta med olika forskningsinstitut för att intensifiera vattenarbetet.
- Delta i externfinansierade projekt, som exempelvis Drizzle och LIFE IP Rich Waters för att bidra till genomförande av handlingsplanen och lokala åtgärdsprogram.
- Delta i arbetet med att inrätta nya platser för fler bryggbad, strandbad, plaskdammar och vinterbadplatser med möjlighet till bastubad samt avskaffa badförbudet och bistå berörda förvaltningar med kunskapsunderlag.
- Identifiera vilka miljöfarliga verksamheter som idag omfattas av nämndens tillsyn som är verksamma inom respektive avrinningsområde samt bedöma om det finns andra verksamheter som har påverkan på recipienterna.
- Ta fram tillsynsstöd för tillsyn av enskilda verksamheter för att följa miljökvalitetsnormer för vatten.
- Inventera, kontrollera och riskklassificera små enskilda avloppsanläggningar.
- Genomföra tillsyn enligt plan på Stockholms hamn samt på stadens båtklubbar, fritidsbåtshamnar och varvsföreningar.

- Genomföra tillsyn av avloppsreningsverken, ledningsnätet och utföra tillsyn kopplat till ombyggnationen av Henriksdals reningsverk och byggnationen av nya avloppstunnlar.
- Genomföra tillsyn av industrier, verkstäder, kemptvättar, drivmedelsstationer, fordonstvättar samt buss- och tågdepåer avseende avloppsutsläpp (dag- och spillvatten inklusive vatten från fordonstvätt).

Nämndmål: 2.4.4 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att minska spridningen av farliga kemikalier

Förväntat resultat

Stadens egna verksamheter liksom näringsliv och konsumenter ska få en ökad medvetenhet, kunskap och tillgång till verktyg för att göra kemikaliesmarta val i sin vardag och kunna verka för ett giftfritt Stockholm. Särskilt fokus är att minska barns, ungas och gravidas exponering. Exempelvis ska produkter som innehåller särskilt farliga ämnen som PFAS, ftalater och bisfenoler identifieras och om möjligt inte köpas in, och där de redan förekommer ska de i möjligaste mån tas bort. Tillsyn och kontroll bidrar till att undanröja risker avseende hälsovådliga miljöer och produkter samt säkerställer säkra livsmedel för stockholmarna. Kosmetiska och kemiska produkter samt varor med kemiska ämnen i butiksledet är korrekt märkta och förpackade. Kosmetiska produkter innehåller inte otillåtna ämnen vilket förebygger allergier och ohälsa hos stockholmarna. Företag som säljer kosmetiska och kemiska produkter har ökad kunskap om gällande bestämmelser.

Beskrivning

Stockholms stads kemikalieplan 2020-2023 beskriver hur staden ska bedriva ett strukturerat arbete med att undvika farliga kemikalier i alla stadens verksamheter och på så vis uppnå målen i miljöprogrammet. I samband med framtagandet av nytt miljöprogram tas även ett förslag till reviderad kemikalieplan fram och kommer att presenteras under året. De vägledningar för förskolor, skolor och arbetsplatser med mera som har tagits fram ska fortsätta implementeras i berörda organisationer. Miljöförvaltningen erbjuder genom kemikaliecentrum verksamheterna stöd och vägledning i detta arbete. Genom utredningar och analyser av material identifieras effektiva arbetssätt, relevanta krav på produkter och vad som är kemikaliesmarta val. Förvaltningen bedriver även övervakning av miljögifter i inomhusmiljön, särskilt där barn vistas. Genom förvaltningens olika utåtriktade kommunikationsinsatser får verksamhetsutövare och konsumenter i staden ökad kunskap om kemikalier (se även nämndmål 3.7.2).

Tillsyn av kemiska produkter och andra kemikalieintensiva verksamheter som konstgräsplaner, takblästring, klottersanering och spridning av bekämpningsmedel bidrar till att minska spridningen av mikroplaster och kemikalier till miljön.

Aktiviteter:

- Ta fram ett förslag till uppdaterad kemikalieplan för staden som visar vägen mot målet om ett giftfritt Stockholm.
- Stärka kemikaliecentrums specialiststöd till stadens olika verksamheter vid upphandlingar.
- Utveckla arbets sätt för att identifiera användningsområden av PFAS, bisfenoler och ftalater och för att på sikt undvika dessa ämnesgrupper.
- Verka för en giftfri skol- och förskolemiljö i samarbete med stadsdelsnämnderna, förskolenämnden, utbildningsnämnden och SISAB.
- Fortsätta utveckla den hälsorelaterade miljögiftsövervakning inriktad på barns och andra känsliga gruppers livsmiljöer, med analyser av varor, material och inomhusmiljöer.
- I tillsynen av de miljöfarliga verksamheterna verka för att de har fungerande rutiner för sin kemikalie- och avfallshantering i syfte att minimera riskerna för utsläpp av kemikalier till luft, mark och vatten samt att de tar bort eller byter ut farliga kemiska ämnen i produktionen mot mindre farliga eller icke-kemiska alternativ (substitution).
- Tillsyn hos försäljare av e-cigarett och e-vätskor.
- Kontroll av kemiska produkter i butik och tillsyn av lagerhållare och överlåtare.
- Handläggning ansökningar och anmälningar om spridning av växtskyddsmedel och anmälningar om blästringsarbeten/taktvätt.
- Tillsyn av konstgräsplaner.

Nämndmål: 2.4.5 Avfallet i Stockholm hanteras så att det inte medför negativa konsekvenser för miljö och hälsa

Förväntat resultat

Verksamhetsutövare har en effektiv och miljömässigt godtagbar avfallshantering där mängden avfall minimeras och andelen avfall som omhändertas genom återanvändning och återvinning ökar. Minskad sammantagen påverkan på stockholmarnas miljö och hälsa, bl.a. minskad nedskräpning och minskad exponering för farligt avfall. En ökad medvetenhet hos verksamhetsutövare och allmänhet om vikten av att hantera sitt avfall korrekt ur ett hållbarhetsperspektiv.

Beskrivning

I Stockholm skapas stora mängder avfall. Miljöförvaltningen arbetar med tillsyn för att verksamhetsutövare ska följa avfallshierarkin genom att ha en god egenkontroll; i första hand hushålla med råvaror, herefter återanvända och återvinna avfall samt även i övrigt följa

lagstiftningen. Tillsynsinsatser sker både via information och genom kontroll av efterlevnaden av avfallslagstiftningen. Utöver den planerade tillsynen sker kontakt med verksamhetsutövare i de fall förvaltningen får kännedom om klagomål på deras avfallshantering. Syftet med tillsynen är att påverka verksamheter inom stadens geografiska område till en mer miljöriktig avfallshantering. Tillsynen avser alla typer av verksamheter såsom exempelvis restauranger och livsmedelsbutiker, avfallsanläggningar (exempelvis metallskrotar, återvinningscentraler och återvinningsstationer), byggverksamheter inklusive hantering av rivningsavfall samt ägare av flerbostadsfastigheter. Verksamheters hantering av avfall granskas även inom ramen för tillsyn av miljöfarliga verksamheter inom staden, såsom verkstäder, kemtvättar, bensinstationer m.fl. Förvaltningen besvarar även remisser från länsstyrelsen avseende ansökan om tillstånd till transport av avfall samt hanterar inkommande ansökningar om dispens, bland annat från kravet på insamling av matavfall.

Avfallsområdet är ett av fokusområden i den nationella tillsynsstrategin. I den nationella tillsynsstrategin har tre fokusområden specificerats. Dessa är masshantering, illegal avfallshantering och återvinning av avfall (så att det upphör att vara avfall). Förvaltningen arbetar aktivt med tillsynsinsatser som kopplar till den nationella tillsynsstrategin.

Aktiviteter:

- Bidra till att användning av massor för anläggningsändamål ökar i syfte att få till en bättre resurshushållning.
- Verka för skärpt tillsyn av avfall i syfte att minska illegal avfallshantering.
- Genomföra tillsyn på olika typer av verksamheter inom ett geografiskt område i syfte att motverka illegala verksamheter.
- Delta i stadens gemensamma tillsynsinsatser inom ramen för projektet *Samordnad tillsyn*.
- Delta vid myndighetsgemensamma tillsynsinsatser.
- Bedriva tillsyn av centrumanläggningar med fokus på de anläggningar som misstänks misskötas.
- Genomföra tillsyn på avfallsanläggningar och avfallstransportörer.
- Genomföra tillsyn av bygg- och rivningsavfall.
- Genomföra tillsyn av restauranger och andra verksamheter avseende separering av olika avfallsfraktioner.
- Handlägga dispensansökningar avseende obligatorisk insamling av matavfall/bioavfall samt andra typer av dispenser samt följa upp att införandet av obligatorisk matavfallsinsamling efterlevs.
- Följa arbetet med införandet av de nya reglerna om fastighetsnära insamling.
- Bedriva tillsyn av skötsel och städning av återvinningsstationerna inom staden.

- Godkänna avfallsplaner för fritidsbåtsklubbar.

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Nämndens verksamhet bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt där arbetssätten kontinuerligt utvecklas och förbättras. Ett proaktivt utvecklingsarbete bedrivs och processer som kan vara lämpliga för digitalisering identifieras löpande. Förvaltningen både deltar i och driver utvecklings- och innovationsprojekt för att skapa och sprida nya lösningar som ger god miljönytta. Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsyn och kontroll är rättssäker och opartisk och genom likabehandlingsprincipen skapas förutsägbarhet för stadens företagare. Förvaltningen samverkar också med akademien för att enklare kunna ta del av nya forskningsrön samt som ett led i den framtida kompetensförsörjningen. Som en del av stadens egen ekonomi kan nämnden uppvisa en god budgethållning och noggrann kontroll av kostnader samt en fortsatt hög självfinansieringsgrad. Externfinansiering genom projekt nyttjas där det är möjligt.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

Miljö- och hälsoskyddsnämnden driver ett effektiviseringsarbete i linje med stadens kvalitetsprogram i form av digitalisering, ständiga förbättringar och där det är möjligt och önskvärt nyttjande av innovativa lösningar. Administrativa rutiner förenklas och nya lösningar övervägs ständigt för att minska kostnader samtidigt som lika mycket eller mer arbete utförs inom nämndens uppdrag. Köp av tjänster övervägs när det är effektivt. Nämnden är uppmärksam på när insatser kan finansieras genom externa medel, vilket möjliggjort både ytterligare utvecklingsinsatser samt bidragit till högre kvalitet för medborgare och företag i staden.

Kommunfullmäktige har beslutat om en ekonomisk ram för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2024 som efter begärda omslutningsförändringar uppgår till 299,3 mnkr i kostnader och 137,0 mnkr i intäkter, det vill säga en nettobudget om 162,3 mnkr. Tillsynen är förvaltningens kärnverksamhet och den årliga taxeöversynen säkerställer att nämndens taxor motsvarar de faktiska kostnaderna samt att nämnden har rätt intäktsnivå. Nämnden bibehåller en hög självfinansieringsgrad, trots övergången till efterhandsdebitering inom livsmedelskontrollen som är mer administrativt betungande. Genomförda satsningar inom digitalisering som initialt medför ökade kostnader, och där en del av effektiviseringsresultaten väntas först senare, bedöms inte påverka självfinansieringsgraden negativt.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål: 3.1.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är kostnadseffektiv

Förväntat resultat

Bibehålla en hög självfinansieringsgrad och utföra tillsyn enligt tillsynsplanen och kontrollplanen.

Den tid som den enskilde verksamhetsutövaren har betalat för ska motsvaras av den tillsynstid som ägnas denne. Det är särskilt viktigt att följa upp tillsyn för verksamhetsutövare med fast årlig avgift eftersom årsavgiften för dessa verksamhetsutövare faktureras efter en i förväg bestämd taxa och inte efter faktiskt registrerade utförda timmar som är fallet vid timdebitering. För mindre verksamheter ska avgiften motsvara tillsynstiden över flera år. Mer information om områden för tillsyn och kontroll återfinns också i bilaga 2 (tillsynsplan för miljöbalken) och bilaga 3 (livsmedelskontrollens kontrollplan).

Beskrivning

För tillsynens avgifter gäller den grundläggande principen att tid för vilken verksamhetsutövarna har betalat, ska återgäldas med tillsynstid. Detta är ett fundament för en legitim kommunal tillsyn. Taxan motsvarar i huvudsak den av Sveriges kommuner och regioner utarbetade miljöbalks- och livsmedelstaxan och är riskbaserad. Stockholms taxa bygger på en analys av tidigare års tillsynsbehov med en bedömning av de kommande årens behov av tillsyn. Varje tillsynsobjekt besöks dock inte årligen utan för många objekt sker tillsynen med något eller några års mellanrum. Förvaltningen följer upp detta på objektsnivå och per tillsynsområde. Detta är också en utgångspunkt i den årliga taxeöversynen.

Bibehålla en hög självfinansieringsgrad

Förvaltningen gör årligen en taxeöversyn. Taxan är i linje med lagstiftarens intentioner om självkostnadsfinansiering av tillsynen. I den årligt återkommande jämförelsen mellan miljöförvaltningar i Stockholms län framgår att Stockholms miljöförvaltning har en hög självkostnadsfinansiering både vad gäller miljöbalkstillsynen och livsmedelskontrollen.

Av tabellen nedan framgår självfinansieringsgrad för 2023-2024.

	VP 2023	T2 2023	VP 2024
Miljöbalkstillsyn (MB)			
<i>Självfin.grad Miljö- och hälsoskydd</i>	63%	62%	64%
<i>Självfin.grad Stadsmiljö</i>	69%	65%	60%
Självfin.grad MB	64%	62%	63%
Livsmedelskontroll			
<i>Självfin.grad Livsmedelskontroll</i>	72%	72%	73%
MHN tillsyn	67%	66%	67%

Den planerade självfinansieringsgraden för år 2024 inom miljöbalkstillsyn och livsmedelskontroll ligger i paritet med föregående års uppskattning i verksamhetsplan 2023. Den marginellt lägre självfinansieringsgraden för miljöbalkstillsyn beror främst på ökade kostnader kopplat till budgetuppdrag såsom riktad bostadstillsyn, skärpt tillsyn av avfall samt utveckling av digitala tillsynsprocesser. Även den generella kostnadsutvecklingen bidrar.

Den något högre självfinansieringsgraden för livsmedelskontrollen beror till största del på att intäkterna för den planerade kontrollen bedöms öka jämfört med föregående år förklarar av att taxenivån höjs. Ökningen av intäkter möts dock till stor del av ökade kostnader för bl.a. personal och lokaler samt insatser kopplat till digitalisering av tillsynsprocesser (där insatsens effekter i form av effektiviseringar realiseras först senare) i enlighet med den självkostnadsprincip som råder för tillsynen.

Med anledning av att livsmedelskontrollen genomgått en omställning från fasta årliga avgifter till efterhandsdebitering har kostnaderna stigit p.g.a. ökad administration.

Kostnadsökningarna medförde att självfinansieringsgraden under en period sjönk. Övergången till efterhanddebitering är i stort avklarad vilket medför att relaterade kostnader framgent bedöms minska succesivt i takt med att organisationen och arbetssätt anpassas. Självfinansieringsgraden bedöms stabiliseras på en fortsatt hög nivå.

Utifrån miljöförvaltningens utvecklingsplan ökar graden av digitalisering. Fortsatt utveckling av digitala inspektioner medför initialt högre kostnader men förväntas framåt höja effektiviteten inom tillsynen ytterligare.

Årsarbetare inom Miljöbalks- och Livsmedelstillsynen

	Utfall 2022	VP 2023	VP 2024
Miljöbalks-tillsyn	75,6	82,2	83,9
Livsmedels-tillsyn	42,2	40,0	43,0
Summa	117,7	122,2	126,9

I takt med att verksamheten växer ökar antalet årsarbetare för att möta upp behovet. Tabellen ovan visar att antalet årsarbetare inom miljöbalktillsynen har ökat mellan 2022 och 2024. Ökningen i verksamhetsplan 2024 beror främst på stärkt satsning på tillsyn av förorenad mark samt handläggning av klagomål.

Även antalet årsarbetare inom livsmedelskontrollen ökar men ligger relativt stabilt mellan åren. Ambitionen är att över tid bibehålla en jämn nivå för att kunna klara uppdraget och leverera en högkvalitativ kontroll.

Aktiviteter:

- Översyn av nämndens taxor.
- Tillämpa system för uppföljning av utförd tillsynstid motsvarar betalade avgifter.

Nämndmål: 3.1.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska bidra till att Stockholms stads upphandlingar är hållbara

Förväntat resultat

Stockholm är i framkant när det gäller miljö- och klimatkrav vid inköp, samt uppföljning av att kraven efterlevs. Cirkulariteten i inköpsprocesser ska öka, och miljö- och klimatpåverkan från varor och tjänster som staden köper in ska minska. Stockholms stad ska vara en fossilfri organisation år 2030 och påverkan på den biologiska mångfalden ska minska genom krav som gynnar biologisk mångfald i och utanför staden.

Beskrivning

Förvaltningen ska använda sin expertkunskap för att bistå andra verksamheter i staden att ställa relevanta krav på cirkularitet, miljö och klimat vid upphandlingar, och att implementera dessa under avtalstiden. Det gäller till exempel vid ny- och ombyggnationer, förvaltning av grönområden, upphandling av solenergianläggningar, varor, livsmedel, kemikalier, städtjänster samt fordon och transporter. För upphandlingsrelaterade aktiviteter kopplat till kemikalieområdet, se även nämndmål 2.4.4.

Aktiviteter:

- Delta med miljö- och klimatexpertis i stadens kategoriarbete för upphandling, vid bl.a. om- och nybyggnation, förvaltning av grönområden, upphandling av solenergianläggningar, varor, livsmedel, kemikalier, städtjänster samt fordon och transporter.
- Ansvara för inköpskategorin fordon.
- Stödja förvaltningar och bolag inom cirkulära inköpsprocesser.
- I samverkan med kommunstyrelsen och servicenämnden säkerställa att miljökrav

inkluderas i inköpsprocessen för de centrala avtalsområdena samt stödja nämnder och bolag att göra detsamma i de egna avtalen.

- Bidra med expertkompetens inom miljö, klimat och cirkularitet till stadsledningskontorets utredning om miljöspendanalys.
- Stärka kemikaliecentrums specialiststöd till stadens olika verksamheter inom upphandlingar.
- Utveckla arbetssätt för att identifiera avtalsområden där det förekommer PFAS, bisfenoler och ftalater för att på sikt undvika dessa ämnen

Nämndmål: 3.1.3 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är innovativ och använder digitala verktyg

Förväntat resultat

Stärkt förmåga för verksamhetsutveckling med stöd av digitalisering genom att utveckla arbetssätt enligt mer agil metodik samt skapa samarbeten genom tvärfunktionella team. Samtidigt som balans säkerställs mellan effektivisering och kvalitet ska ett aktivt arbete ske genom vidareutveckling av befintliga tjänster, alternativt avveckling om önskad effekt och nytta inte längre uppnås.

Beskrivning

För att fortsätta förflyttningen i förvaltningens digitala transformation behöver förvaltningen utveckla arbetssätt och metoder för lärande och innovation. De metoder som börjat användas under 2023 behöver utvecklas och stärkas under 2024 för att skapa en fortsatt ökad takt i den digitala utvecklingen. I det kommer fortsatt dialog och samarbete med stadens övriga verksamheter, och inte minst stadsledningskontoret, vara avgörande för att möjliggöra tillskapandet av smartare och effektivare lösningar som gör det lättare att göra rätt för företag och medborgare. En viktig del av utveckling och den digitala transformationen är livscykelhantering där även befintliga tjänster behöver vidareutvecklas, eller avvecklas.

Aktiviteter:

- Fortsätta att aktivt använda de nya funktioner och förmågor som förvaltningens geodataplattform skapat för att förbättra förvaltningens datahantering.
- Stärka och utveckla metoder för att möjliggöra mer agil utveckling.
- Testa och införa digitala verktyg för digital tillsyn i syfte att öka kvalitet och effektivitet.
- Aktivt använda förvaltningens projektportfölj för att styra och stötta prioriteringar, och säkra projektens framdrift.

- Vidareutveckla lösningar för radonrapportering, anmälan av värmepump och dispens för matavfallshantering.
- Öka användning och nytta av förvaltningens information genom publicering av öppna data samt integrationer mellan system i syfte att skapa nytta för övriga förvaltningar liksom externa verksamheter.
- Utforskande av innovationer och samverkansmöjligheter inom IoT ("Internet of things"), sensorer, artificiell intelligens och Machine Learning samt automatisering.
- Aktivt deltagande i insatser avseende förbättrad service till företagare.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

Förvaltningen arbetar med att i största möjliga mån erbjuda platser för feriearbeten, examensarbeten och praktikplatser och samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen sker för att finna matchningar för Stockholmsjobb. Förvaltningen samverkar också med akademien som ett led i den framtida kompetensförsörjningen.

Stadens näringslivspolicy är vägledande i förvaltningens utvecklingsarbete. Med utgångspunkt i arbetet med *Rätt väg in* sker en fortsatt utveckling på digitaliseringsområdet med hjälp av såväl befintliga, som nya, e-tjänster. Det gäller dels sådana tjänster som riktar sig till företagen, men också digitala verktyg för kontroll och tillsyn. Bemötandefrågor kring tillsyns- och kontrollarbete lyfts, bl.a. genom fortsatta utbildningsinsatser.

En välfungerande tillsyn och kontroll gynnar vidare stadens näringslivsklimat. Det ska vara enkelt, både som medborgare och som företag, att komma i kontakt med miljöförvaltningen.

Stadens webbplats uppdateras löpande och utvecklas för att bli mer lättillgänglig. Genom en tydlig och relevant myndighetsutövning ska företagen uppleva stadens agerande som effektivt och ändamålsenligt – allt med en ökad kundnöjdhet i fokus.

Bekämpande av matfusk, avfallsfusk och annan brottslighet, utgör en central del av det trygghetsskapande arbetet och är en del i stadens arbete mot välfärdsbrott. För att kunna erbjuda goda förutsättningar och rättvisa villkor utvecklas de brottsbekämpande och förebyggande samarbetena ytterligare med berörda myndigheter. Inom tillsynsverksamheten stärks samverkan med flera myndigheter inom ramen för projektet "Samordnad tillsyn".

Den årliga NKI-undersökningen (Nöjd Kund Index) ska analyseras och eventuellt kompletteras med fördjupad undersökning. Detta som ett underlag till ytterligare utveckling inom, för miljö- och hälsoskyddsnämnden, relevanta områden.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	30	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	2	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	8	Tas fram av nämnd	Tertial
 Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet	82	73	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden och Stockholm Business Region AB se över och revidera stadens näringslivspolicy samt ta fram en bilaga till näringslivspolicyn med en etableringsstrategi för Stockholm	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 3.2.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är effektiv med hög professionalitet och god service

Förväntat resultat

Nämndens myndighetsutövning är effektiv, opartisk och rättssäker, och företag och allmänhet som har kontakt med förvaltningens handläggare får ett gott bemötande och bra service.

Beskrivning

Nämnden prioriterar fortsatt en effektiv och rättssäker myndighetsutövning och god service till företag och allmänhet. Målen följs framförallt upp genom punktlighetsmålen för tidsåtgång vid vissa ärenden och genom den årliga NKI-undersökningen (Nöjd Kund Index) som ger en bild av hur företagen uppfattar tillsyns- och kontrollverksamheten. Allmänheten har lätt att komma i kontakt med förvaltningen genom särskilda servicetelefoner. Som komplement finns ett antal e-tjänster som ständigt är tillgängliga.

Aktiviteter:

- Följa och analysera utvecklingen av NKI för miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsområden.
- Utveckla informationen om tillsyn och kontroll i syfte att göra den än mer förutsägbar, d.v.s. underlätta för företag och förbättra förståelsen för regelverken.
- Delta i arbetet med att revidera näringslivspolicyn.
- Delta i det stadsövergripande projektet "Samordnad tillsyn".
- Utveckla nämndens e-tjänster i syfte att förenkla för företag.

- Samverka inom Miljösamverkan Stockholms län (MSL) för ökad samsyn, effektivisering och likabehandling inom tillsynen/kontrollen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
Behandla anmälningar enligt miljöbalken inom sex veckor	90 %		Tertial
Företagen uppfattar inspektörerna som professionella	84		År
Handläggning av anmälan om misstänkt matförgiftning påbörjas senast arbetsdagen efter inkommen anmälan	90 %		Tertial
Handläggning av värmepumpansökningar ska påbörjas senast efter 5 arbetsdagar.	95 %		Tertial
Miljörapporter besvaras senast 30 juni.	95 %		Tertial

Nämndmål: 3.2.2 Miljö- och hälsoskyddsnämndens samverkan med universitet och högskolor är god

Förväntat resultat

Kompetensutveckling inom spetsområden och ökat utbyte av kunskap och praktiska erfarenheter mellan universitet och Stockholms stad för att bidra till verksamhetsutveckling och innovationsarbete. Platser för högskolepraktik tillgängliggörs och därigenom lär fler studenter känna miljöförvaltningen som en attraktiv arbetsplats.

Beskrivning

Miljöförvaltningen ska ha en god samverkan med universitet och högskolor som ett led i att säkra kompetensförsörjningen på kort och lång sikt samt för att förenkla tillgängliggörandet av relevanta forskningsresultat. Miljöförvaltningen ser dock vissa utmaningar avseende att säkra kompetensförsörjningen på lång sikt, eftersom efterfrågan på kompetens inom miljö-, klimat- och hälsoskyddsområdet kommer att öka och antalet studenter som söker sig till passande utbildningar minskar. Detta kan leda till att förvaltningen kommer ha svårt att rekrytera till sina kärnbefattningar framöver. Förvaltningen arbetar med att stärka samverkan med relevanta utbildningsinstitutioner, samt arbetar vidare med olika strategier för att öka attraktiviteten till yrkesområdet samt för att utveckla och förändra arbetssätt för att klara av kompetensförsörjningen.

Staden har ett samarbetsavtal med Stockholms universitet, där *Klimat och Energi* är ett av tre prioriterade områden för samverkan. Utifrån stadens utmaningar och universitetets forskningsområden ska samarbetet utvecklas och konkretiseras. Miljöförvaltningen medverkar i Stockholm Sensible Lab som är stadens samarbete med KTH och MIT, kopplat till samarbetsavtalet avseende smarta lösningar till framtidens stad. Samarbete sker också bland annat inom miljö- och hälsoskydd, vattenförvaltning, kemikaliearbete, biologisk mångfald och luftföroreningar. Vidare erbjuder förvaltningen varje år ett antal platser för examensarbeten och högskolepraktik.

Med anledning av de höga ambitionerna inom klimatområdet ser staden ett behov av att utveckla den långsiktiga dialogen med akademien inom klimatområdet. Med behov av såväl nya vetenskapliga rön som utökad samverkan kopplad till klimatmålen inrättas ett långsiktigt vetenskapligt råd där förvaltningen deltar.

Aktiviteter:

- Samverka som partner med lärosäten och branschforskningsinstitut i nationella och internationella projekt och delta i referensgrupper till forskningen som en viktig del i omvärldsbevakning.
- Medverka på relevanta arbetsmarknadsdagar som organiseras av universitet och högskolor.
- Medverka i kompetenscentrum för dagvatten (Drizzle) som leds av Luleå Tekniska universitet.
- Fortsätta upprätthålla kontakt med ledande forskare i ett vetenskapligt råd för kemikaliearbetet.
- I samarbete med forskare utveckla och genomföra övervakning av människors exponering för farliga ämnen.
- Strategiskt partnerskap med Stockholms universitet, mastersprogrammet i miljö- och hälsoskydd, för att öka konkurrenskraften och attraktiviteten till utbildningen.
- Delta i det nyinrättade vetenskapliga rådet inom klimatområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

Tillsyn av fastighetsägares egenkontroll, riktad bostadstillsyn samt handläggning av klagomål på störningar i bostäder leder till att inomhusmiljön för boende i staden kontinuerligt förbättras. Miljöförvaltningen involveras också i ett tidigt skede i stadens planprocesser, för att miljö- och klimatkrav ska kunna tillgodoses på ett kostnadseffektivt sätt.

Mycket av miljö- och hälsoskyddsnämndens pågående arbete ligger i linje med intentionerna för Fokus Järva, där den riktade bostadstillsynen i socioekonomiskt svagare områden är ett exempel. Miljöförvaltningen ska under 2024 arbeta med att synliggöra sin närvaro i området än mer, stärka samverkan med Järva stadsdelsförvaltning samt utöka arbetet inom relevanta områden. Förutom ordinarie tillsyn enligt miljöbalken och kontroll enligt livsmedelslagstiftningen ska nämnden bl.a. i samverkan med Järva stadsdelsförvaltning ordna dialoger med invånare, civilsamhälle och näringsliv inom relevanta områden; exempelvis boendes rättigheter kopplat till inomhusmiljö och livsmedelshantering inför start av näringsverksamhet. Riktade tillsynsinsatser avseende bl.a. centrumanläggningar och olaglig avfallshantering bidrar till ökad trygghet i området. Förvaltningen kommer också att lägga särskilt fokus på åtgärder för att gynna den biologiska mångfalden i Järva. Även arbete för att

minska effekterna av värmebölja är aktuellt i bl.a. Järvaområdet. Detta är en del av stadens arbete med en rättvis klimatomställning, men insatserna kommer även ske inom andra delar av staden vid sidan av Järvaområdet. Vid projektansökningar överväger förvaltningen löpande om planerade åtgärder kan vara lämpade för Järvaområdet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska vidareutveckla den riktade tillsynen av centrum- och flerbefästigheter med särskilt fokus på fokusområden. Arbetet sker i samråd med stadsbyggnadsnämnden och Storstockholms brandförsvaret för att möjliggöra riktade gemensamma insatser. I uppdraget ingår information till boende och andra berörda om rättigheter och möjligheter att anmäla brister i fastigheternas skick, avfallshantering och underhåll	2024-01-01	2024-12-31
 Stadsbyggnadsnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och i samråd med Storstockholms brandförsvaret utreda arbetssätt för att identifiera byggaktörer som inte uppvisar god förvaltningskvalitet med syfte att inkludera den information i bedömning av planbesked för att säkerställa god förvaltningskvalitet hos byggaktörer som beviljas planstart	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 3.3.1 Bostäder och andra vistelsemiljöer ska inte medföra risk för människors hälsa

Förväntat resultat

Stadens verksamheter och fastighetsägare har en god egenkontroll vilket leder till sunda bostäder och vistelsemiljöer samt minskad risk för smitta. Nämndens riktade tillsyn av flerbostadsfastigheter i riskområden, däribland Järva, och handläggning av klagomålsärenden leder till att konstaterade brister i inomhusmiljön åtgärdas.

Beskrivning

Nämndens tillsyn med avseende på hälsoskydd omfattar en rad områden, däribland skolor och förskolor, flerbostadshus, vård- och omsorgsboenden, bassängbad och plaskdammar samt strandbad. Tillsynen rörande inomhusmiljöer syftar till att förebygga risker för människors hälsa såsom skadliga bullernivåer, bristande ventilation, fukt- och mögel, för låga eller för höga inomhustemperaturer och luktstörningar. Hälsoskyddstillsynen omfattar även smittspårning och förebyggande av smittspridning mellan kunder som nyttjar hygienverksamheter, såsom tatuerare, fotvård, piercingstudior m.m. Nämnden kontrollerar även badvattenkvaliteten på stadens officiella strandbad, bassängbad och plaskdammar. Nämnden kontrollerar även att radon mäts i skolor och förskolor samt flerbostadshus.

Aktiviteter:

- Genomföra riktad bostadstillsyn i hyreshus i socioekonomiskt svaga områden, bl.a. Farsta, Hagsätra-Rågsved, Järva och Skärholmen. Urval av fastigheter för tillsyn görs utifrån tidigare genomförd inventering av hyreshus i behov av tillsyn.

- Genomföra tillsyn enligt plan på tillfälliga boenden i socioekonomiskt svagare områden.
- Genomföra tillsyn enligt plan på HVB-hem och LSS-boenden.
- Handlägga klagomål på störningar i bostäder.
- Riktad tillsyn gällande fastighetsägares egenkontroll.
- Tillsyn över att radon mäts i flerbostadsfastigheter.
- Riktad tillsyn över efterlevnaden av rökförbudet i tobakslagen, samt hantering av klagomål på rökning kopplade till tobakslagen.
- Bedriva tillsyn över både anmälningspliktiga hygienverksamheter och ej anmälningspliktiga verksamheter med risk för blodsmitta eller annan smitta.
- Minska risken för smittspridning genom objektburen smitta. Stödja Smittskydd Stockholm vid utbrott av allvarlig smitta, t.ex. Legionella.
- Medverka i Miljösamverkan Stockholms projekt för smittskydd, och inom projektet anordna seminarier och genomföra smittskyddsövning.
- Mätning av joniserande bakgrundsstrålning i syfte att få kunskap om hur strålningen varierar vid olika tidpunkter och på olika platser i kommunen. Därmed kan man säkrare fastställa om en förhöjd bakgrundsstrålning beror på en naturlig variation eller på ett tillskott av radioaktiva ämnen från en extraordinär händelse i eller utanför Sverige.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
Andel flerbostadsfastigheter i de kommunala bostadsbolagen som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under referensvärdet 200 Bq/m ³ luft.	86 %		År
Kommentar Att målvärdet för de kommunala bostadsbolagen är något lägre än föregående år (samt lägre än målet för andelen flerbostadsfastigheter i staden totalt) beror på att flera av de kommunala bostadsbolagen har börjat mäta om radonhalterna. Bostadsfastigheter som tidigare varit mätta och haft halter under referensvärdet, visar nu värden över 200 Bq. Detta gör att andelen av fastigheter som är kontrollerade och har radonvärden under referensvärdet 200 Bq har minskat.			
Andel flerbostadsfastigheter i staden (totalt) som är kontrollerade avseende radon och har radonvärden under referensvärdet 200 Bq/m ³ luft i %.	90 %		År
Respons på klagomål lämnas och kontakt med utpekad störningskälla tas inom två veckor.	95 %		Tertial

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

Miljöförvaltningen strävar efter att vara en attraktiv arbetsgivare. Genom ett närvarande ledarskap grundat i tillitsbaserad styrning ökar medarbetarnas delaktighet, engagemang

och trivsel på arbetet, vilket bidrar till en arbetsmiljö där goda förutsättningar för lärande, samverkan och god prestation ges.

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Miljöförvaltningen arbetar för att främja hälsa på arbetsplatsen genom att skapa ett öppet arbetsklimat som bidrar till att alla kan känna delaktighet, engagemang och trivsel på sin arbetsplats och i sin yrkesroll. Chefer, medarbetare och skyddsombud ska samverka för att skapa en god arbetsmiljö. Samtliga avdelningar och enheter tar fram arbetsmiljöplaner. Arbetsmiljöplanen är en del av den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet och utgår från en inventering av arbetsmiljön med därtill kopplad riskbedömning. Framtagande av planen och uppföljning sker på arbetsplatsträff där utrymme ska finnas för analys och dialog kring förbättring och utveckling av det systematiska arbetsmiljöarbetet. För att kvalitetssäkra förvaltningens arbete med årlig uppföljning kopplat till det systematiska arbetsmiljöarbetet framgent genomförs en delavstämning i samband med tertialrapport 2. Ett utvecklingsområde som identifierats är att fortsätta stärka arbetet mot otillbörlig påverkan, framförallt önskas tydligare instruktioner om rapporteringsvägar när något inträffat.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	84	83	År
 Sjukfrånvaro	3 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	1,5 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial

Nämndmål: 3.4.1 Miljöförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare med en hälsosam arbetsmiljö och gott ledarskap

Förväntat resultat

Miljöförvaltningen är fortsatt en attraktiv arbetsgivare med arbetsmiljön i fokus som håller en hög produktionstakt med kompetenta medarbetare som trivs på arbetet. Tillitsbaserad styrning och tillit till professionen präglar organisationens kultur och arbetsätt.

Beskrivning

Miljöförvaltningen fortsätter satsa på kompetensförsörjning i enlighet med kompetensförsörjningsplanen. Förvaltningen står inför vissa utmaningar med att säkra långsiktig kompetensförsörjning och arbetar bland annat med att stärka arbetsgivarvarumärket genom högre närvaro på LinkedIn och utvecklade rekryteringsannonser för att attrahera presumtiva

medarbetare. Miljöförvaltningen arbetar också för att vara en attraktiv och modern arbetsplats genom att satsa på digitalisering, automatisering och AI enligt förvaltningens utvecklingsplan för digitalisering där bland annat digitala former för lärande utvecklas och förstärks. Förvaltningen erbjuder även attraktiva villkor i arbetet t.ex. i form av flexibla arbetstider och moderna arbetsformer som främjar möjligheten att ha balans mellan arbete med privatliv. Förvaltningen kommer fortsatt att erbjuda friskvårdsaktiviteter för medarbetarna, med möjlighet att ta ut friskvårdstimme samt erhålla friskvårdsbidrag i enlighet med stadens beslut.

Utbildningar inom relevanta områden erbjuds kontinuerligt förvaltningens chefer och medarbetare. Förvaltningens arbete med att bibehålla ett gott ledarskap fortsätter genom ledningsutveckling med utgångspunkt i stadens chefsprofil. Rekryteringar sker kompetensbaserat och en mångfald hos de sökande eftersträvas.

Aktiviteter:

- Erbjud utbildningar inom bland annat juridik och ärendehantering för förvaltningens medarbetare och chefer.
- Erbjud utbildningar för förvaltningens chefer inom ledarskap, lönebildning, arbetsmiljö, arbetsrätt och kompetensbaserad rekrytering.
- Fortsatta kompetensutvecklingsinsatser för förvaltningens inspektörer inom bemötandefrågor och otillåten påverkan så som hot och våld.
- Tillsammans med övriga tekniska förvaltningar fortsatt delta i utbildningsinsatsen TN-akademin
- Implementera årlig uppföljning av systematisk arbetsmiljö enligt stadens nya SAM-modul i stadens system för integrerad ledning och styrning (ILS).

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

Miljö- och hälsoskyddsnämndens samhällsviktiga verksamhet ska kunna bedrivas även om en extraordinär händelse skulle inträffa. Detta förutsätter en god beredskapsplanering med bland annat kontinuitetsplaner och åtgärder för att minimera risker som identifieras i förvaltningens risk- och sårbarhetsanalyser (RSA). Inom ramen för stadens process med risk- och sårbarhetsanalyser ska RSA steg 1 till 4 genomföras under året. Implementering av riskhanteringsåtgärder fortsätter under 2024 utifrån tidigare genomförda analyser. Mer information finns även under nämndmål 3.5.1. Vid upphandling genomförs relevanta kontroller för att tillse att leverantörer lever upp till gällande lagar och regler.

Förvaltningen kommer, liksom övriga staden, att ha ett ökat fokus på informationssäkerhet under de kommande åren. För 2024 kommer områdena registerförteckning och informationsklassning att vara särskilt prioriterade. Mer information finns i bilaga 9,

informationssäkerhetsplan ("Ledningens genomgång").

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel elektroniska inköp	85 %	Tas fram av nämnd/styrelse	År
 Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	85 %	81 %	År
 Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys	100 %	100 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete servicenämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda hur miljöspendanalys kan införas på stadens inköp	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 3.5.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens beredskapsplanering är god

Förväntat resultat

Förvaltningen ska en god beredskapsplanering med syfte att säkerställa att samhällsviktig verksamhet kan bedrivas även om en extraordinär händelse skulle inträffa.

Beskrivning

Inom ramen för stadens nya process med risk- och sårbarhetsanalyser ska en ny omgång genomföras under året, och ligga till grund för förvaltningens fortsatta arbete med kontinuitetsplanering. Den nya krigsledningsorganisationen, som fastställdes under 2023, ska övas under våren, och vid behov justeras.

Aktiviteter:

- Genomförande av en ny omgång av RSA steg 1-4.
- Fortsatt arbete med kontinuitetshöjande åtgärder för samhällsviktig verksamhet.
- Övning av förvaltningens krisledningsorganisation.
- Övning av förvaltningens nya krigsledningsorganisation, i samband med stadens övergripande övning Stadsö24.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

Nämnden bidrar i hög grad till tryggheten i staden eftersom stora delar av arbetet mer eller mindre direkt bidrar till att förebygga och avhjälpa problem som kan påverka invånarnas

miljö och hälsa. Detta sker bl.a. genom den ordinarie tillsynen av exempelvis miljöfarliga verksamheter, hygienverksamheter och kontroll av livsmedelsanläggningar, men även i samarbete med andra myndigheter så som socialnämndens tillståndsenhet och polisen.

Välfärdsbrott

Nämnden genomför en rad insatser för att motverka välfärdsbrottslighet och annan otillåten verksamhet inom ramen för sitt uppdrag. Inom ramen för projektet ”Samordnad tillsyn” planeras gemensamma insatser med polisen, tullen och flera andra myndigheter. Syftet är även att implementera en utökad möjlighet att dela information mellan olika delar av staden i syfte att identifiera oegentligheter.

Nämnden ska fortsätta arbeta med stärkt avfallstillsyn i syfte att förebygga illegal hantering av avfall, och kontroll för att upptäcka och motverka livsmedelsfusk fortsätter likaså. Nämnden ska även fortsatt bedriva tillsyn i centrumanläggningar med fokus på anläggningar där risken för illegal verksamhet bedöms hög. Förvaltningen har också för avsikt att genom stadsledningskontoret (kopplat till pågående arbete inom det stadsövergripande projektet Samordnad tillsyn) undersöka möjligheten att söka medel från Brottsförebyggande rådet (BRÅ) i syfte att ytterligare utveckla kompetens och strategier för arbetet med att motverka illegal verksamhet.

Nämndmål: 3.6.1 Konsumenterna i Stockholm har säkra livsmedel och blir inte vilseledda av felaktig märkning

Förväntat resultat

Miljöförvaltningen arbetar för att konsumenterna har säkra livsmedel och inte blir vilseledda. Detta sker genom att kontrollera att livsmedelsföretagare efterlever lagstiftningen och att brister blir åtgärdade. Förvaltningen är rådgivande gentemot verksamhetsutövare och allmänhet.

Beskrivning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden utför de planerade kontrollerna enligt kontrollplanen (bilaga 3) samt de händelsestyrda och de uppföljande kontroller som bedömts som nödvändiga. En beredskapsplan för att bibehålla livsmedelssäkerheten finns upprättad och är tillämpbar vid händelse av kris eller annan samhällsstörning. Detta är en av många viktiga delar i stadens beredskapsarbete, där nämnden också kontinuerligt arbetar för att höja sin beredskapsförmåga.

Aktiviteter:

- Utföra cirka 7000 kontroller, inklusive planerade kontroller, första årliga kontroller samt uppföljande extra offentliga kontroller vid konstaterade allvarliga avvikelser.
- Handläggning av klagomål och anmälan om misstänkt matförgiftning.

Nämndmål: 3.6.2 Miljö- och hälsoskydds nämnden arbetar brottsförebyggande genom att upptäcka och motverka livsmedelsbedrägerier och fusk

Förväntat resultat

Konsumenterna har säkra livsmedel och inte blir vilseledda, och företag kan konkurrera på lika villkor.

Beskrivning

Livsmedelsbedrägerier eller fusk med livsmedel är avsiktliga överträdelser av livsmedelslagstiftningen, som vilseleder konsumenterna, och som görs för ekonomisk vinning. Nämndens uppgift är att upptäcka, motverka och förebygga livsmedelsfusk, vilket bl.a. sker genom kontroll, provtagning och samverkan med andra myndigheter.

Aktiviteter:

- Fortsätta arbetet i den särskilda grupp som arbetar med livsmedelsfusk. Gruppen fokuserar på inkomna tips om livsmedelsfusk och uppsökande verksamhet för att komma åt de som inte står under förvaltningens vanliga kontroll.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

Alla kommunala verksamheter har en viktig uppgift i att säkerställa likabehandling och tillgänglighet för medborgare och företag. Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt med kompetensutvecklingsinsatser för att främja ett gott bemötande både internt och externt, samt för att förebygga och förhindra diskriminering och kränkande särbehandling. Klarspråk är en viktig del i förvaltningens verksamhet - för att underlätta för alla, oavsett bakgrund, att på ett enkelt sätt ta del av nämndens beslut och information. Miljöförvaltningen tillhandahåller även översättning av information till de nationella minoritetsspråken när så efterfrågas.

Förvaltningen har för avsikt att stötta stadsdelarna i identifiering och utveckling av arenor för dialog med invånare, med syfte att ge förutsättningar för omställning som leder till minskat klimatavtryck. Arbetet ska ske tillsammans med andra fackförvaltningar, bolag och lokalt näringsliv och civilsamhälle. Förvaltningen kommer även att, i samverkan med Järva stadsdelsförvaltning, ordna dialoger med invånare, civilsamhälle och näringsliv inom relevanta områden; exempelvis boendes rättigheter kopplat till inomhusmiljö, biologisk mångfald samt livsmedelshandling inför start av näringsverksamhet inom området. Miljöförvaltningen har också för avsikt att stötta stadsdelsnämnder och andra investerande nämnder vid genomförande av medborgarbudget, genom att föreslå olika lämpliga åtgärder inom nämndens expertområden.

Jämställdhetsperspektivet ska tas i beaktande inom nämndens samtliga verksamhetsområden, och eventuella skillnader mellan könen avseende insatser utfall ska analyseras där det är relevant. Jämställdhetsanalyser ska genomföras och redovisas i tjänsteutlåtanden där det är

relevant. Likaså ska ingen lämnas utanför; principen om ickediskriminering och vikten av att ha ett funktionshinderperspektiv ska belysas för att förverkliga målen i Agenda 2030. Miljöförvaltningen har sedan länge arbetat med olika insatser inom jämställdhet- och diskrimineringsområdet; exempelvis genomförs årligen en omfattande lönekartläggning för att säkerställa att osakliga löneskillnader mellan könen inte förekommer och förvaltningen bedriver ett omfattande likabehandlingsarbete utifrån diskrimineringslagstiftningen för att främja lika rättigheter och möjligheter. Bland de aktiva åtgärder som genomförts återfinns bland annat kartläggning av arbetsvillkor och säkerställande av icke-diskriminering i rekryteringsrutinerna.

Inom tillsynen tillämpas ett humanperspektiv där åtskillnad inte görs mellan könen utan lagstiftningen betonar likabehandling. Förvaltningens arbete kan således bidra till jämställd och jämlik hälsa, där alla stadens medborgare ska ha lika möjligheter till exempelvis en god boendemiljö. Miljöförvaltningens strategiska arbete för ökad jämställdhet och lika rättigheter och möjligheter har främst inriktat sig på där normer skapas; det ska finnas ett jämställdhets- och ett inkluderande perspektiv i det dagliga arbetet, i alla delar av organisationen. Servicen ska vara god och likvärdig för alla oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning och ålder.

Miljöförvaltningen arbetar brett inom ramen för såväl tillsyn enligt miljöbalken och kontroll enligt livsmedelslagstiftningen som den proaktiva projekt- och programverksamheten för att säkerställa efterlevnaden av Barnkonventionen inom nämndens ansvarsområden för barns rätt till en hälsosam miljö och säkra livsmedel. Inom ramen för nämndens tillsynsarbete utförs även barnkonsekvensanalyser i de fall nämndens beslut har inverkan på barns rätt. Rutiner och bedömningsgrunder för genomförande av barnkonsekvensanalyser har tagits fram specifikt för tillsynsarbetet inom områdena skola och förskola samt bassängbad och plaskdammar. Dessa kan användas som modell inom andra tillsynsområden där en barnkonsekvensanalys behöver genomföras i det enskilda fallet.

Även Stockholms stads kemikalieplan har ett starkt uttalat fokus på att minska framförallt barns exponering av farliga ämnen. Ett omfattande arbete för kemikaliesmarta förskolor utförs av förskolorna med vägledning från miljöförvaltningen. Sedan 2021 har arbetet breddats till att rikta sig även till skolor och fritidshem. I samarbete med utbildningsförvaltningen har en vägledning tagits fram för dessa verksamheter.

Miljöförvaltningen bedriver också, i enlighet med stadens internationella strategi och miljö- och hälsoskyddsnämndens riktlinjer för EU-policyarbete, ett aktivt påverkansarbete genom ett antal europeiska nätverk för att driva stadens och nämndens intressen.

Agenda 2030

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har eget ansvar eller delansvar för stadens genomförande av fyra av målen i Agenda 2030;

- Mål 7. Hållbar energi för alla (miljö- och hälsoskyddsnämnden)
- Mål 12. Konsumtion och produktion (miljö- och hälsoskyddsnämnden)
- Mål 14. Hav och marina resurser (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

- Mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald (exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Mål 7. Hållbar energi för alla (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Staden har kommit långt i omställningen till förnybar energi och arbetet behöver fortsätta med att förändra och ställa om energisystemen, byta fossilt mot förnybart samt effektivisera energianvändningen i samhället. Den främsta utmaningen är omställning av transportsektorn.

Förvaltningens löpande arbete med energieffektivare fordon (framför allt elfordon), ökad andel biobränslen, utfasning av fossila uppvärmningssystem, energieffektivisering i byggnader och verksamheter samt ökad förnybar elproduktion är alla viktiga komponenter för att nå målet *Hållbar energi för alla* liksom stadens miljö- och klimatmål likväl som nationella och globala klimatmål.

Mål 12. Konsumtion och produktion (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Förvaltningens löpande arbete med att aktivt kommunicera och bidra till åtgärder i stadens miljöprogram, klimathandlingsplan, handlingsplaner för cirkulärt byggande och hållbar plastanvändning, kemikalieplan, avfallsplan, program för inköp, samt stadens matstrategi bidrar till att nå delmålen inom hållbar konsumtion.

Exempel på insatser är webbsidan Kemismart.se som ger ungdomar råd kring konsumtion kopplat till kemikalier. Förvaltningen kommer inom ramen för konceptet Miljö- och klimatpakten anordna dialoger med näringslivet. Förvaltningen har även för avsikt att identifiera och stötta stadsdelarna i utveckling av arenor för dialog med invånare, med syfte att ge förutsättningar för omställning som leder till minskat klimatavtryck.

Mål 14. Hav och marina resurser (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Mål 14 handlar om att bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt. Påverkan på de marina miljöerna är storskalig och sträcker sig utanför stadens rådgighetsgränser. Utmaningarna är kopplade till miljögifter, exploatering och andra aktiviteter i och kring vattenmiljöerna, exempelvis nedskräpning, överfiske, destruktiva fiskemetoder och klimatförändringar. Stadens rådgighet är främst kopplad till stadens arbete för god vattenstatus utifrån vattendirektivet samt åtgärder kopplade till avfall. Uppdraget att ta fram och genomföra lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster är prioriterade insatser för måluppfyllelse. Frågor som att tillämpa tillsyn i vattenrelaterade frågor, samverka med andra förvaltningar kring stadsutvecklingsfrågor, exploatering och drift är prioriterade i arbetet.

Mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald (exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Mål 15 handlar om att genom hållbar markanvändning stoppa förlusten av den biologiska mångfalden och stärka ekosystemen. Avvägningen mellan att bevara och stärka den

biologiska mångfalden och dess ekosystemtjänster som människor är beroende av och tillåta uttag av naturresurser är en intressekonflikt.

Generellt sett har staden stor rådighet över målet inom Stockholm stads gränser då staden dels äger mycket mark och dels har planmonopol för mark- och vattenanvändning. Stadens handlingsplan för biologisk mångfald med ett flertal konkretiserade stadsdelsvisa åtgärdsförslag (SÅF) är ett stöd för det fortsatta arbetet för stadens verksamheter i detta arbete. Planen utgör en grund för arbetet med att nå mål 15 samt en plattform för samverkan både inom staden och med externa parter såsom näringsliv, fastighetsägare och föreningsliv. Åtgärdsförslagen lägger grunden för utökad samverkan mellan olika aktörer i staden som arbetar med att förvalta och utveckla naturmarken.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med målansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 ta fram förslag på så kallade flaggade indikatorer i syfte att följa upp stadens arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna	2024-01-01	2024-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med målansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, revidera och uppdatera Hållbarhetsrapport 2021	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 3.7.1 Miljö- och hälsoskydds nämndens verksamhet bedrivs så att mänskliga rättigheter respekteras och att ingen utsätts för diskriminering

Förväntat resultat

Ingen ska uppleva sig diskriminerad i kontakterna med miljöförvaltningen. Servicen ska vara god och likvärdig för alla oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning och ålder. Nolltolerans för diskriminering och trakasserier råder på förvaltningen. Nämnden har ett gott samarbete med rådet för funktionshinderfrågor.

Beskrivning

Miljöförvaltningen kommer att fortsätta arbetet med att genomföra kompetensutvecklingsinsatser för chefer och medarbetare för att minimera risken för att diskriminering sker. Förvaltningen tillämpar ett kompetensbaserat rekryteringsförfarande för att minimera risken för diskriminering i rekryteringsprocesserna. Förvaltningen följer även en systematisk arbetsåtgång med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter. Stadens Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning är en utgångspunkt för förvaltningens arbete med dessa frågor.

Aktiviteter:

- Kompetensutveckling kring bl. a. diskriminering, jämställdhet, normkritik och HBTQ-frågor samt hur dessa perspektiv lyfts vid rekrytering.

- Arbeta med inkluderande kommunikation genom bl.a. utbildning i klarspråk i e-post.
- Uppföljning av medarbetarenkät kopplat till likabehandlingsfrågor.
- Tillsammans med fastighetsnämndens och miljö- och hälsoskyddsnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor fastställa en årsplan avseende rådets fokusområden för 2024.
- Utifrån av rådet valda fokusområden formulera konkreta aktiviteter för rådet under 2024.
- Involvera fastighetsnämndens och miljö- och hälsoskyddsnämndens råd för funktionshinderfrågor i relevanta ärenden, företrädesvis i tidigt skede där så är möjligt.

Nämndmål: 3.7.2 Miljö- och hälsoskyddsnämndens kommunikation ska underlätta för stadens verksamheter, näringsliv och invånare att agera i linje med gällande regelverk och agera för att uppnå stadens miljömål

Förväntat resultat

Miljö- och hälsoskyddsnämndens kommunikation underlättar för målgrupperna och bidrar till att öka kunskapen om vilka egna insatser som är möjliga att göra, öka förståelsen för innebörden av regelverk och styrande dokument samt öka engagemang och beteendeförändringar och därmed påskynda takten i genomförandet av miljö- och klimatarbetet.

Beskrivning

Kommunikationen stöttar kärnverksamhet som tillsyn, expertstöd och programarbete. Miljöförvaltningen kommunicerar med olika metoder och i olika kanaler. Målgrupperna finns både inom stadens verksamheter, som andra nämnder och bolagsstyrelser, och utanför, som civilsamhälle, näringsliv och invånare. Miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB har tillsammans med Kommunstyrelsen ansvaret att leda samordningen av stadens kommunikation inom miljö och klimat. Kommunikationen sker ofta i form av planerade insatser, bland annat genom spridning av exempel som speglar målgruppernas vardag och verklighet. Kommunikationen sker även när tillfällen ges, på andras initiativ, som exempelvis genom förfrågningar från media.

Aktiviteter:

- Öka de strategiskt kommunikativa insatserna för att stärka engagemanget i stadens verksamheter för implementering av beslutade miljö- och klimathandlingsplaner samt åtgärdsprogram och åtgärdsförslag. Under 2024 ska exempelvis insatser göras för att stötta genomförandet av förväntat beslutade styrdokument som miljöprogram, klimathandlingsplan och kemikalieplan. E-utbildningen om miljöprogrammet ska revideras och vara klar för lansering i samband med förväntat beslut om nytt program i

kommunfullmäktige. E-utbildning om naturskötsel ska spridas till staden och upphandlade leverantörer.

- Fortsätta att underlätta för verksamheter som får tillsyn och kontroll att följa regelverket. Under 2024 ska exempelvis information på stadens webb riktad till verksamheter utvecklas. Specifika insatser riktade till nystartade företag inom livsmedelsbranschen ska genomföras. Framtagen vägledning riktad till skolor och förskolor kring inom- och utomhusmiljö ska spridas liksom information om säkra livsmedel.
- Fortsätta skapa medvetande, intresse och engagemang hos invånare för att ställa om till ett beteende som leder till minskat klimatavtryck och ökad miljönytta. Insatser för att medvetandegöra kopplingen mellan konsumtionsmönster och klimatavtryck ska genomföras. Under 2024 ska exempelvis förvaltningen arbeta tillsammans med Järva stadsdelsförvaltning genom att ordna dialoger med invånare om biologisk mångfald och rättigheter kopplat till inomhusmiljö. Energispartips ska fortsatt aktivt spridas till bostadsrättsföreningar. Även insatsen ”Kemismart” ska fortsätta för att upplysa ungdomar om koppling mellan konsumtion och kemikalier.
- I ökad utsträckning arrangera dialog med näringslivet i syfte att inspirera/få inspel till utveckling för ökad miljönytta och minskat klimatavtryck. Under 2024 ska exempelvis två dialogevents med företag inom Miljö- och klimatpakten arrangeras.
- Fortsätta att underlätta för intresserade att få insyn i stadens miljöarbete samt kommunicera fakta om miljötrender. Under 2024 ska exempelvis resultatet av tillsynens arbete synliggöras i högre utsträckning.

Nämndmål: 3.7.3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska på internationell nivå verka för ett proaktivt miljöarbete som driver åtgärds- och utvecklingsarbete framåt

Förväntat resultat

Genom att delta i olika nätverk bevakar förvaltningen utvecklingen inom olika miljö- och klimatfrågor på EU-nivå. Genom demonstrationsprojekt testas innovativa hållbarhetslösningar, och med hjälp av erfarenheter från dessa projekt föreslås regel- förändringar så att staden kan driva ett proaktivt miljö- och klimatarbete, exempelvis vad gäller energieffektivisering och minskade växthusgasutsläpp.

Beskrivning

Förvaltningen deltar bl.a. i Eurocities miljöforum (och därtill underliggande arbetsgrupper), i transport- och mobilitetsnätverket POLIS samt i arbetsgrupper inom C40 och europeiska klimatkontraktets nätverk Net Zero Cities. Förvaltningen deltar även i Smart Cities and Communities, ett nätverk för städer som bedrivit större EU-projekt. Förvaltningen lyfter bland annat frågor kopplade till omställningen av transportsektorn, elektrifiering, energi- och

materialhushållning, klimat, biologisk mångfald samt utmaningarna i att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Genom att medverka i olika samarbeten och på internationella konferenser lyfter förvaltningen även kommuners möjligheter att arbeta strategiskt med kemikaliefrågan, vilket också ger ett viktigt bidrag till EU:s kemikaliestrategi för en giftfri miljö. Förvaltningen bidrar också med underlag till stadens svar på olika samråd som EU-kommissionen genomför.

Aktiviteter:

- Delta i stadens internationella samverkansytor samt samverka med kommuner, region, näringsliv, akademi och andra relevanta aktörer för att bidra till att nå stadens miljö- och klimatmål.
- Aktivt söka relevanta internationella sammanhang och samverkansytor för ökad verksamhetsutveckling samt i syfte att omvärldsbevaka och samordna synpunkter på strategier och EU-lagstiftning.
- Förvaltningen arbetar i projekten NonHazCity3 och ChemClimCircle med att utveckla metoder för att ställa och följa upp kemikaliekraV i upphandlingar integrerat med krav på andra områden, som klimat och cirkularitet.
- I samarbete med kommunstyrelsen och trafiknämnden verka för att EU, regering och riksdag möjliggör ändring av styrmedel och regelverk samt ökad finansiering för miljö- och klimatarbetet.

Redovisning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Kommunfullmäktige har beslutat om en ekonomisk ram för miljö- och hälsoskyddsnämnden för 2024 som efter begärda omslutningsförändringar uppgår till 299,3 mnkr i kostnader och 137,0 mnkr i intäkter och nettobudgeten uppgår därmed till 162,3 mnkr. Jämfört med kommunfullmäktiges budget för 2023 ökar nettobudgeten med 7,5 mnkr.

Bifalls nämndens begäran om budgetjustering om 4,1 mnkr avseende lokala åtgärdsprogram för vatten kommer kostnadsbudgeten att uppgå till 303,4 mnkr inklusive avskrivningar och ge en nettobudget om 166,4 mnkr.

mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto
KF budget 2024	268,4	-106,1	162,3
Sökt budgetjustering för lokala åtgärdsprogram	4,1		4,1
Sökt omslutningsförändring	30,9	-30,9	0
Sökt budget VP	303,4	-137,0	166,4

Nämndens resurser måste disponeras på effektivast möjliga sätt vilket medför behov av ständiga anpassningar och denna utveckling drivs på av den generella kostnadsutvecklingen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska 2024 fortsätta fokusera på kärnverksamheten, det vill säga tillsynen och kontrollen, med en fortsatt hög självfinansieringsgrad.

Miljöförvaltningens intäkter och kostnader år 2022 - VP 2024

Jämfört med föregående år är det framförallt intäkterna hänförliga till förvaltningens kärnverksamhet som ökar, d.v.s. miljöbalkstillsynen och livsmedelskontrollen. Intäktsökningarna förklaras främst av att förvaltningens tillsynstaxor årligen justeras i takt med den allmänna prisförändringen som senaste året varit relativt hög. Tillsynsvolymer, i termer av planerade timmar, bedöms dock vara oförändrade.

På miljöbalkssidan är det främst intäkterna för fasta årliga avgifter kopplat till tillsynen av skolor och förskolor samt miljöstraffavgift som ökar. Även intäkterna för tillsyn av bostäders inomhusmiljö samt tillsyn av äldreboenden bedöms växa 2024. För livsmedelskontrollen är det främst intäkterna avseende den planerade kontrollen som bedöms öka främst förklarad av högre timtaxa. Antalet planerade tillsynstimmor blir dock färre mellan åren p.g.a. att arbetet med efterhandsdebitering fortsatt tar personella resurser i anspråk.

Det är framförallt två intäktsområden som ser en viss tillbakagång. Dels prognostiserar SLB-analys minskade intäkter med anledning av färre uppdragsbeställningar p.g.a. sviktande konjunkturläge inom bygg- och exploateringssektorn. Det andra området där intäkterna bedöms bli lägre är externfinansierade projekt som minskar till följd av att flera större projekt avslutades under föregående år och nya projektansökningar har inte beviljats i motsvarande takt. Det är dock normalt att projektintäkterna varierar mellan åren beroende på antal pågående projekt.

Tabellen nedan visar i huvudsak oförändrad fördelning av intäkter inom förvaltningens verksamhetsområde de senaste tre åren. Undantaget är fasta årliga avgifter inom livsmedelskontrollen som fr.o.m. 2022 tagits bort och ersatts av efterhandsdebitering.

Intäkter	B 2022	B 2023	B 2024
Fasta årliga avgifter, MB	29,6	30,8	32,6
Timdebitering, MB	23,7	22,5	23,6
Ansökning/Anmälan, MB	3,6	4,5	4,8
S:a intäkter, MB	56,9	57,8	61,1
Planerade kontroller, Livs	37,6	38,2	39,6
Extraordinära avgifter, Livs	3,4	3,5	3,4
Registrering, Livs	1,6	1,7	1,7
1:a årliga, Livs	5,4	0,0	0,0
S:a intäkter, Livs	48,0	43,4	44,7

Övriga tillsynsintäkter	2,7	2,2	2,5
S:a tillsynsintäkter	107,7	103,4	108,3
SLB-analys	15,5	14,5	13,5
Övriga intäkter/bidrag	17,6	16,1	15,2
S:a intäkter	140,8	133,9	137,0

Tabellen nedan visar förvaltningens fördelning av kostnader från 2022 till 2024. Personalen utgör förvaltningens i särklass största kostnadspost och utgör drygt 73 procent av de totala kostnaderna. Personalkostnaderna för 2024 ökar framförallt till följd av lönehöjningar enligt lönerörelse men även p.g.a. att antalet anställda ökat i takt med att verksamheten växer. Ökade kostnader ses också avseende förstärkningar som är kopplade till budgetuppdragen inom bl.a. miljöövervakning, elektrifiering och digitalisering.

Ökningen av konsultkostnader/köpta tjänster avser framförallt fortsatt utveckling inom digitaliseringsområdet. Lokalkostnaderna har i förhållande till 2023 ökat med ytterligare åtta procent vilket förutom årlig hyresuppräknung framförallt förklaras av att den hyresrabatt förvaltningen erhöll föregående år som kompensation för pågående renovering nu försvinner då Tekniska nämndhuset färdigställts.

Kostnader	B 2022	B 2023	B 2024
Personal	198,8	209,6	219,4
Konsult/köpta tjänster	36,2	30,7	31,0
Lokaler	16,5	17,3	18,7
Utbildning och konferenser	3,8	4,5	4,8
Resor	1,0	1,2	1,3
Bidrag	0,1	0,1	0,0
Kontors- och driftkostnader	3,1	2,7	2,6
Information	0,0	0,2	0,3
Fordon	0,9	0,7	0,8
Inventarier	0,3	0,5	0,4
Tele/Data	12,6	12,2	12,3
Frisk/hälsovård	0,7	1,2	0,8
Övriga personalkostnader	0,9	0,9	0,8
Avgifter	2,7	3,3	3,6
Kundförluster	1,6	0,6	0,7
Övrigt inkl. avskrivningar	1,8	2,9	1,9
S:a kostnader	281,1	288,7	299,3

Uppdelning per verksamhetsområde för budget 2024 redovisas i bilaga 1.

Investeringar

För år 2024 uppgår nämndens investeringsutgifter till 1,3 mnkr vilket fördelas som kostnad på flera år. Investeringarna avser framförallt utrustning för SLB-analys.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Nämnden har inga verksamhetsprojekt där kostnaderna bedöms överstiga 50 mnkr, som har betydande påverkan på stadens ekonomi eller berör frågor som är av strategisk vikt.

Budgetjusteringar

Sammantaget ansöker miljöförvaltningen budgetjustering om kostnadsökning på 4,1 mnkr.

Ansökan om budgetjustering avseende God vattenstatus

Miljöförvaltningen ansöker inom ramen för VP 2024 om tilldelning av 4,1 mkr för 2024 ur central medelsreserv 2 för driftåtgärder för det fortsatta arbetet med lokala åtgärdsprogram. De extra resurserna ska användas till att utreda förslag till åtgärder samt uppföljning av åtgärder fördelat enligt följande:

- Underlag för lokala åtgärdsprogram, utreda förslag till åtgärder samt uppföljning av åtgärder: 2,9 mkr
- I samverkan med Stockholm Vatten och Avfall AB genomföra vidare utredning av LÅP-åtgärder samt uppföljning av åtgärder: 1,2 mkr.

Bifalles ansökan om budgetjustering uppgår nämndens kostnadsram till 303,4 mnkr vilket ger en uppdaterad nettobudget om 166,4 mnkr.

För mer detaljerad redovisning av ansökan om budgetjusteringen se bilaga 5.

Omslutningsförändringar

Totalt begärs 30,9 mnkr i omslutningsförändringar enligt nedan:

- **Tillsyn 2,5 mnkr;** för ökade intäkter och kostnader inom tillsyn.
- **Miljöövervakning 14,7 mnkr;** för ökade intäkter och kostnader inom miljöövervakning framförallt hänförligt till ny verksamhetsklassificering.
- **Energi och klimat 0,5 mnkr;** för ökade intäkter och kostnader inom Energi och klimat hänförligt till ny verksamhetsklassificering.
- **Gemensamma kostnader 0,1 mnkr;** för ökade intäkter och kostnader kopplat till inkassoärenden.
- **Projekt Fossilfritt 2030 Hållbara Transporter 0,6 mnkr;** extern finansiering av ökade kostnader för projektet.

- **Projekt EMDS (European Mobility Data Space) 0,9 mnkr;** extern finansiering av ökade kostnader för projektet.
- **Projekt Energirådgivning 2,0 mnkr;** extern finansiering av ökade kostnader för projektet.
- **Projekt Regional energirådgivning 1,6 mnkr;** extern finansiering av ökade kostnader för projektet
- **Projekt ChemClimCircle 0,5 mnkr;** extern finansiering av ökade kostnader för projektet.
- **Projekt Hållbarhet blir standard 0,5 mnkr;** extern finansiering av ökade kostnader för projektet.
- **Miljösamverkan i Stockholms län (MSL) 1,5 mnkr;** extern finansiering av Miljösamverkan i Stockholms län som miljöförvaltningen projektleder.
- **Projekt nPETS (nano Particle Emissions from the Transport Sector) 1,2 mnkr;** extern finansiering för miljöförvaltningens kostnader för projektet.
- **Projekt NonHazCity3 1,0 mnkr;** extern finansiering av kostnader för projektet.
- **Projekt DigiCityClimate- ICLEI Action Fund 0,5 mnkr;** extern finansiering av kostnader för projektet.
- **Övriga mindre projekt sammantaget 2,5 mnkr;** externfinansiering av kostnader för projekten.

Systematiskt kvalitetsarbete

Förvaltningens portföljstyrning utgör navet i att stötta beslut, styrning och uppföljning av de projekt förvaltningen driver. Genom portföljstyrningsprocessen kommer metoder och principer fortsätta utvecklas genom ständiga förbättringar, i linje med *Stockholms stads kvalitetsprogram – Utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering*. Utifrån förvaltningens utvecklingsplan för digitalisering 2024 drivs den digitala transformationen på ett systematiskt sätt. Förvaltningen kommer, i samverkan med stadsledningskontoret och andra berörda förvaltningar, fortsatt söka möjliga gemensamma tjänster och lösningar som gör det enklare för företag och medborgare. Under 2024 kommer förvaltningen bl.a. testa och införa digitala verktyg för digital tillsyn i syfte att öka kvalitet och effektivitet samt vidareutveckla lösningar för radonrapportering, anmälan av värmepump och dispens för matavfallshantering (mer information även under nämndmål 3.1.3).

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Nämndens budget/verksamhetsplan 2024

mnkr	Nämndens ursprungliga budget 2024	Av nämnden redovisade omslutnings- förändringar	Av nämnden begärda budget- justeringar	Nämndens budget efter omslutnings- förändringar och begärda budgetjusteringar (1+2+3)	Utfall 2022 (VB 2022)	Prognos 2023 (Tertialrapport 2)
	1	2	3	4	5	6
Driftverksamhet						
Kostnader	267,3	30,9	4,1	302,3	294,1	290,9
Tillsyn/myndighetsutövning	106,0	2,5	0,0	108,6	121,2	119,5
Miljöövervakning	61,7	14,7	4,1	80,5	80,3	76,5
Miljöbilar	0,0	0,0	0,0	0,0	9,7	9,7
Energi och klimat	22,8	0,5	0,0	23,3	14,1	14,2
Gemensam verksamhet	76,6	0,2	0,0	76,8	57,0	57,9
Externfinansierade projekt	0,2	12,9	0,0	13,1	11,7	13,1
Intäkter (-)	-106,1	-30,9	0,0	-137,0	-133,9	-130,7
Tillsynsavgifter	-96,7	-2,5	0,0	-99,2	-104,3	-100,7
Miljöövervakning	-9,4	-14,7	0,0	-24,1	-14,9	-13,9
Miljöbilar	0,0	0,0	0,0	0,0	-3,4	-3,4
Energi och klimat	0,0	-0,5	0,0	-0,5	0,0	0,0
Gemensam verksamhet	0,0	-0,2	0,0	-0,2	-0,4	-0,3
Externfinansierade projekt	0,0	-12,9	0,0	-12,9	-11,0	-12,4
Verksamhetens nettokostnader exkl kap kostnad	161,2	0,0	4,1	165,3	160,2	160,2
avskrivningar	1,1	0,0	0,0	1,1	1,6	1,6
internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa kostnader	268,4	30,9	4,1	303,4	295,7	292,5
Summa intäkter	-106,1	-30,9	0,0	-137,0	-133,9	-130,7
Netto	162,3	0,0	4,1	166,4	161,8	161,8

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Investeringsbudget 2024 och kommande år

Vid frågor kontakta budgetenheten, vid finansavdelningen, stadsledningskontoret.

E-post: slk-finansavdelningen.slk@stockholm.se

Prognos (mnkr)	Prognos 2023	VP 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Inventarier och maskiner	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Verksamhetsplan 2024

Vid frågor kontakta Petra Wårstam Larnhed, kvalitetschef, stadsledningskontoret
E-post: petra.warstam.larnhed@stockholm.se

Nämnden/styrelsen ska redovisa pågående och planerade innovationssatsningar
Redovisningen ska innehålla en kortfattad beskrivning av satsningen samt koppling till stadens styrdokument, till exempel vision, budget eller program liksom koppling till målen i Agenda 2030.

Tidplanen ska ange när projektet startar eller startade samt planerat avslut.

Under finansiering ska det anges hur projektet finansieras (externa medel, inom ram etc.). Finns samarbetspartners så anges dessa.

Inrapporterade uppgifter sammanställs och läggs ut på stadens samarbetsyta för innovationsstöd.

Innovationssatsningar

Namn på satsningen	Typ av innovation (verksamhetsutveckling alternativt testbäddverksamhet)	Kortfattad beskrivning i punktform där syfte och mål framgår	Koppling till stadens styrdokument	Koppling till Agenda 2030-mål	Tidplan	Finansiering (intern eller extern)	Storlek på budget (inräknat arbetstid och medel för drift)	Samarbets-partners internt (förvaltningar och bolag)	Samarbets-partners externt	Eventuell länk till webbplats	Ansvarig chef	Kontaktperson
ASCEND	Testbädd	Lyon och München är Lighthouse-städer i denna ansökan till PED-projekt, och kommer att demonstrera hur ett Positive Energy District utformas i dessa städer. MF ansvarar för	Miljöprogram		2028-01-01	EU Horizon Europe	1 830 000 kr	Explo, TK och SBK	KTH, IVL, White Internationella partners #) st bla Lyon, Munchen, Porto, Budapest Alba Iulia, Charleroi och Prag	Se miljöförvaltningens utvecklingsportfölj för mer information	Malin Täftefur	Lisa Enarsson
ChemClimCircle	Testbädd	Vi har under fler års tid sett ett behov av hållbarhetskoordinering i centralupphandlingarna i staden, när MF stödjer serviceförvaltningen med olika typer av hållbarhetskrav i upphandlingar. SF har fått ett uppdrag i budget att skaffa sådan kompetens. Miljöförvaltningen har fört en dialog med serviceförvaltningen om att söka extern finansiering för att samordna kravställning inom kemikalier, klimat och cirkularitet (därav projektnamnet ChemClimCircle) och det blir en del i att få igång det arbetet tillsammans med SF. För att vi ska uppfylla mål och göra åtgärder enligt miljöprogram och handlingsplaner behöver alla hållbarhetsaspekter beaktas i inköpsarbetet i staden och arbetssätt för prioriteringar tas fram.	Miljöprogram		2024-09-30	EU Interreg Baltic Sea Region	1 200 000 kr	SF	Baltic Environmental Forum Gremany (BEF-DE)// Stockholm Environment institute Tallinn (SEI Tallinn), Estonia//Taurage Municipality, Lithuania//Ecodesign competence centre (ECC), Latvia//Environmental Centre for Administration and Technology (ECAT), Lithuania//Turku University of Applied Sciences (TUAS), Finland//Smiltene Municipality, Latvia//POMINNO Ltd., Poland	Se miljöförvaltningens utvecklingsportfölj för mer information	Maria Svanholm	Anne Lagerqvist
DigiCityClimate-ICLEI Action Fund	Testbädd	Digital City for Climate Action. (1) Chatbot (samma behov som EKR och Energimyndigheten. (2) Bygga "Control Room" för av system för fastighetsstyrning. (3) Climate View, flooding statistik	Miljöprogram		2025-06-25	ICLEI med 1 Mkr som ska delas mellan SBK och MF under tre år.	667 200 kr	SBK	KTH, ICLEI	Se miljöförvaltningens utvecklingsportfölj för mer information	Malin Täftefur	Lisa Enarsson
Drizzle	Testbädd	Stockholms stad ingår som partner i Drizzle, ett kompetenscentrum för dagvatten som leds av Luleå Tekniska Universitet i samarbete med universitet, forskningsinstitut, företag och offentliga aktörer inom områden som är viktiga för Sveriges konkurrenskraft.	Agenda 2030		2027-01-01	Vinnova	- kr	SVOA, TK	LTU	Se miljöförvaltningens utvecklingsportfölj för mer information	Maria Svanholm	Lisa Öborn
Klimatarena Stockholm bygger cirkulärt	Testbädd	(Kallades fram till ansökan för Cirkulär planering Klimatarena) Projektet ska stödja företag och kommuner i Stockholms län i att identifiera, genomföra och skala upp åtgärder för en cirkulär byggprocess genom samverkan kring demonstrationsprojekt. I detta ingår att prova nya verktyg för beräkning av klimatpåverkan av detaljplaner för att i tidigt skede styra mot lägre total klimatpåverkan.	Miljöprogram		2026-12-31	Ej fastställt.	270 000 kr		Klimatarena Stockholm, privata byggaktörer samt ev. arkitektfirmor.	Se miljöförvaltningens utvecklingsportfölj för mer information	Malin Täftefur	Jonathan Hummelman

Lokalt åtgärdsprogram för Strömmen och Lilla Värtan (LÅP)	Testbädd	Projektet syftar till att ta fram underlag för lokala åtgärdsprogram i Strömmen och Lilla Värtan i samverkan med berörda kommuner och Stockholms Universitet.	Miljöprogram		2023-10-31	LOVA-bidrag: 2750 000 kr. Övriga kommuners tillskjutna medel: 750 000 kr. Övriga kommuners/Sthlm Universitets medfinansiering i tid (motsvarande 900 h): 900 000 kr. Totalbudget 5 500 000 kr (inklusive medfinansiering)	1 100 000 kr	SVOA, SBK, TK Idrottsförvaltningen, Stockholm Hamnar	Nacka, Lidingö, Danderyd och Solna. DEEP, Stockholms universitet. Länsstyrelsen, Havs- och vattenmyndigheten, Skärgårdsstiftelsen, Sportfiskarna. Konsultstöd genom Tyréns.	Se miljöförvaltningens utvecklingsportfölj för mer information	Maria Svanholm	Katarina Forslöw
MASSA-konstnärliga processer	Testbädd	MASSA - nya Metoder och konstnärliga Arbetsprocesser för Systemkomplexitet omformar Stockholms Arkipelag. Undersöka hur överblivna massor från infrastrukturprojekt kan användas för att användas till en användbar resurs i form av stenrev i stadens vatten	Miljöprogram		2024-09-30	Formas, står för hela finansieringen MF:s del av budget uppgår till totalt 175 000 kr	120 000 kr	TK, Idrottsförvaltningen,	KTH, Gaia arkitekter, Studio Erixon Alto	Se miljöförvaltningens utvecklingsportfölj för mer information	Maria Svanholm	Katarina Forslöw
MuKlis – Multifunktionell Klimatanpassning i samverkan	Testbädd	Klimatanpassningsåtgärder i byggd miljö, undersöka flödet från identifiering till byggande av klimatanpassningar. Skolgårdar för värmeböljeanpassning, Östermalmsstråket - KTH och Liljansplan, bygg om skyfallsvägarna, mindra skyfallsyta för att lagra och leda om vatten Under 2024 - vidare samverkan med UtbF för att säkerställa att installation av klimatanpassningslösningar avseende skolgårdar genomförs och kan följas upp, bl a genom nyttjande av de installerade sensorerna i projektet.	Miljöprogram		2024-06-30	Vinnova 717739 kr	360 000 kr	SISAB, SVOA, TK, Stockholmshem	RiSE	Se miljöförvaltningens utvecklingsportfölj för mer information	Maria Svanholm	Peter Wiborn
Nordic cities' NBS knowledge exchange & co-learning	Testbädd	Förbättring av Stockholms + respektive partnerstads kunskapsbas, med avseende på precisa och effektiva aktiviteter gällande bevarande och återskapande av biologisk mångfald i kombination med klimatanpassningsåtgärder, baserade på naturbaserade lösningar och multifunktionalitet. Underlätta ett nordiskt-baltiskt långsiktigt lärande- och delningsnätverk bland medarbetare från de deltagande städerna för fortsatt erfarenhetsutbyte och lärande även efter projektperioden. Sprida erfarenheter kring väl fungerande åtgärder mellan olika förvaltningar och bolag.	Miljöprogram		2024-12-31	Nordiska ministerrådet, 100% finansiering vid beviljad ansökan	500 000 kr	TK, SDF, Expl och interna bolag efter behov och intresse.	Externa parter, Oslo, Esbo, Tallinn städer.	Se miljöförvaltningens utvecklingsportfölj för mer information	Maria Svanholm	Magnus Rothman
Npets - Utläpp av nanopartiklar i transportsektorn	Testbädd	SLB-analys medverkar i en EU ansökan inom ramen för Horisont 2020 programmet. Målsättningen med det föreslagna projektet med arbetsnamnet nPETS (nano Particle Emissions from the Transport Sector) är att kvantifiera utsläppen från olika delar av transportsektorn (vägtrafik, tåg, flyg, sjöfart)	Miljöprogram		2024-05-01	EU- Horisont 3,5 Mkr	3 050 000 kr	-	KTH (projektleder), Stockholms universitet, Karolinska institutet (KI), 15 internationella partners (universitet och forskningsinstitut) . EU projekt.	Se miljöförvaltningens utvecklingsportfölj för mer information	Malin Täftefur	Magnuz Engardt
OpenBat-Batteribyten mopeder	Testbädd	Test och utvärdering av system för batteribyten eldrivna mopeder för person och godstransport. Omfattar 5 stationer och 50 fordon. Utvärderingen ska fokusera på CO2, transporteffektivitet, kvalitativa aspekter samt eventuell potential inom andra områden.	Agenda 2030		2025-05-15	Energimyndigheten ca 2,1 mkr i stöd Parternas bidrag ca 2,9 mkr. TK och MF delar på 56 tkr. Totalt TK+MF ca 144 tkr varav ca 88 tkr är eget bidrag.	39 000 kr	TK	Högskolan i Borås (koordinator), Lunds universitet, Vialumina, Vasakronan, Innovation Ciklo, Foodora, Bzzt	Se miljöförvaltningens utvecklingsportfölj för mer information	Malin Täftefur	Paul Fenton

Persikan - Emissionsfri markentreprenad	Testbädd	Projektet ska påskynda omställningen till fossilfria byggtreprenader genom att demonstrera en fullskalig helt elektrisk maskinpark i en markentreprenad i en komplex stadsmiljö (Kv. Persikan på Södermalm).	Miljöprogram		2027-10-31	Energimyndigheten (totalt 7 873 750 i bidrag för hela projektet varav 1.24mkr till KTH och 6 663 750 till staden)	1 500 000 kr	EXPLO	KTH. Även andra parter under projektets gång som t ex Ellevio, Northvolt, Sveriges åkeriföretag mfl.	Se miljöförvaltningens utvecklingsportfölj för mer information	Eva Sunnerstedt	Paul Fenton
Shared Green Deal	Testbädd	Under ett år följs deltagarnas lärande rörande biologisk mångfald genom enkäter och annat material.. Vi avser också att arrangera, eller delta i ett offentligt evenemang med fokus på biologisk mångfald. Förvaltningen och Stockholms stad kommer genom sin medverkan i projektet ta del av erfarenheter från andra städer i Europa gällande att engagera medborgare i för staden viktiga frågor och lärandeprocesser.	Miljöprogram		2024-04-30	The Mediterranean Information Office for Environment, Culture and Sustainable Development (MIO-ECSDE)- 248 625 kr	218 800 kr	SDF Rinkeby-Kista		Se miljöförvaltningens utvecklingsportfölj för mer information	Maria Svanholm	Peter Wiborn

Bilaga 2. Tillsynsplan 2024 för tillsyn enligt miljöbalken m.fl. tillsynsområden

Tillsynen är ett viktigt styrmedel för att säkerställa syftet med miljöbalken m.fl. lagar och därmed främja en hållbar utveckling utifrån miljömålen. Genom tillsyn kan avvikelser identifieras och krav kan ställas på åtgärder som är av betydelse för miljön och människors hälsa.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsynsplan och behovsutredning är kopplad till miljöbalken och den nationella tillsynstrategin. Behovsutredningen identifierar prioriterade utvecklingsområden utifrån ny lagstiftning, politiska prioriteringar och miljö- och hälsonytta.

Tillsynsplanen fastställs inför varje verksamhetsår, men omprioriteringar kan göras under innevarande år. Vidare är en stor del av förvaltningens arbete händelsestyrt. Av tillsynsplanen framgår arbetsinriktningen för tillsynsområdena och deras målsättning.

Den årliga planeringen är uppdelad i två delar. En del av tiden faktureras medan övrig tid omfattar arbete som inte direkt kan kopplas till ett tillsynsobjekt. Den indirekta tiden omfattar bl.a. omvärldsbevakning, inläsning av nya tillsynsområden, kompetensutveckling, samverkan med andra myndigheter, informationsinsatser och statistisk uppföljning per bransch m.m.

Totalt har 99 665 tillsynstimmar planerats för 2024.

Nedan redovisas den planerade tillsynen för 2024 övergripande med särskilda fokusområden utifrån respektive lagrum/bransch:

Tillsyn enligt 7 kap miljöbalken (skyddade områden)

Stockholm stad har en rik och varierande natur med hög biologisk mångfald som förser stadens invånare med goda möjligheter för rekreation och friluftsliv. En del i att säkerställa en sammanhängande grönstruktur med en fortsatt hög biologisk mångfald är tillsyn av stadens skyddade områden.

Miljöförvaltningen utövar operativ tillsyn i kommunala naturreservat och andra områdesskydd som inrättas av kommunen,

samt i strandskyddsområden i syfte att säkerställa en gynnsam bevarandestatus för reservaten samt minimera negativ påverkan på stadens skyddade områden. Länsstyrelsen har också delegerat tillsynen av stadens tre Natura 2000-områden som ligger inom reservaten.

I tillsynsarbetet kontrolleras efterlevnad av syften, föreskrifter, dispenser, bevarandeplaner och andra beslut som fattats med stöd av 7 kap. miljöbalken. Med rådgivning, information och liknande verksamhet skapas förutsättningar för att de skyddade områdenas syften ska kunna tillgodoses.

Under året kommer fokus bland annat att vara på att ta fram nya underlag för att möjliggöra en mer ändamålsenlig tillsyn utifrån strandskyddsbestämmelserna.

Tillsyn enligt 9 kap miljöbalken (miljöskyddstillsyn)

Miljöfarliga verksamheter kan ge upphov till en mängd olika störningar såsom buller, vibrationer, utsläpp av ämnen och partiklar till luft, utsläpp av ämnen till vatten, farligt avfall, omfattande transporter m.m. Miljöskyddstillsynen syftar till att granska verksamhetsutövarnas egenkontroll samt att säkerställa att verksamheterna följer gällande regler samt, i förekommande fall, de tillstånd med villkor som reglerar dem. Det är verksamhetsutövarnas ansvar att ha kunskap om sin verksamhet och vilka risker för människor och miljön som verksamheten ger upphov till. Verksamhetsutövarna ska inom ramen för sin egenkontroll vidta de försiktighetsmått som behövs för att förebygga risk för människors hälsa och miljön.

Nämnden bedriver tillsyn eller är prövningsmyndighet inom ett flertal avgränsade tillsynsområden som avser miljöskydd. Dessa är väg- och spårtrafik, Bromma flygplats, hamnverksamheter, fritidsbåtshamnar, exploateringsprojekt, energianläggningar, avloppsreningsverk och enskilda avlopp, avfallsanläggningar, bilvård, drivmedelsstationer, buss- och tågdepåer, stora och små verkstäder, kemisk industri, laboratorier och sjukhus, grafiker, kemtvättar, krossverksamheter samt betong- och asfaltsproducenter, livsmedelsindustri, prövning av ansökan om inrättande av värmepumpsanläggningar i mark (bergvärme, samt sjö- och jordvärme).

Under året kommer nämnden ha särskilt fokus på utveckling av tillsynen gällande dagvattenhantering i syfte att ställa krav på de verksamheter som påverkar vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god status. Nämnden kommer även att ha ett ökat fokus på energianvändning i tillsynen av miljöfarliga verksamheter och flerbostadsfastigheter.

Tillsyn enligt 9 kap miljöbalken (hälsoskyddstillsyn)

Liksom för de miljöfarliga verksamheterna granskar nämnden i hälsoskyddstillsynen bl.a. verksamhetens egenkontroll, men utför även inspektioner i syfte att hitta brister i verksamheterna, såsom exempelvis bristande ventilation, förekomst av fukt och mögel och höga bullernivåer i lokaler för utbildning och vårdboenden samt bostäder. En stor del av tillsynsobjekten är anmälningspliktiga, t.ex. skolor och förskolor, bassängbad och plaskdammar, hygienverksamheter m.m. och nämnden granskar dessa efter inkommen anmälan innan de påbörjar sin verksamhet.

Hälsoskyddstillsynen omfattar handläggning av klagomål på olägenheter i bostäder, riktad bostadstillsyn i socioekonomiskt utsatta områden, riktad tillsyn av fastighetsägares egenkontroll, tillsyn av samtliga skolor och förskolor i staden, vård- och omsorgsboenden samt tillfälliga boenden, tillsyn av strandbad, tillsyn av att inte skadliga ljudnivåer förekommer inom konsert- och evenemangsverksamheter, tillsyn av bassängbad och plaskdammar samt tillsyn av anmälningspliktiga hygienverksamheter i syfte att förebygga risk för smitta. Utöver tillsynen utför nämnden på huvudsakligen stadsdelarnas uppdrag provtagning av badvattnet på stadens officiella strandbad. Nämnden är även prövningsmyndighet för tillstånd till hållande av djur enligt stadens hälsoskydds-föreskrifter samt remissmyndighet i samband med socialnämndens prövning av ansökan om utskänkningstillstånd.

Under 2024 kommer fokus fortsatt ligga på riktad bostadstillsyn, varav flera objekt finns i Järva.

Tillsyn enligt 10 kap Miljöbalken Förorenade områden

I Stockholm finns ett flertal områden både på land och i sediment med potentiellt mycket stor eller stor risk för människors hälsa eller miljön, så kallade riskklass 1 och 2 objekt. Tillsyn av förorenade områden ska bidra till arbetet för att nå de nationella miljömålen samt stadens mål "Ett giftfritt Stockholm". Tillsynen har som övergripande mål att förorenade markområden åtgärdas och används på ett sätt som inte innebär risker för hälsa och miljö.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har ansvar för tillsyn av förorenade områden enligt miljöbalken där kommunen är tillsynsmyndighet. Tillsynsarbetet avseende förorenade områden kan indelas i händelsestyrda respektive egeninitierade/behovsprioriterade ärendetyper.

Den händelsestyrda ärendehandläggningen har i många år varit dominerande i tillsynsarbetet, mycket på grund av en hög exploateringstakt i staden. Målsättningen för 2024 är att fortsatt ha en effektiv handläggning i den händelsestyrda tillsynen och att förutsättningarna för en proaktiv och behovsprioriterad tillsyn ska förbättras. Då många förorenade områden ligger vattennära kommer

fortsatt ett ökat fokus att ligga på förorenade områdens påverkan på möjligheten att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Tillsyn 14 kap Kemiska produkter

Nämnden bedriver tillsyn som syftar till att kontrollera kosmetiska och kemiska produkter samt miljögifter i varor. I tillsynen ingår kontroll av konstgräsplaner i syfte att minska spridning av mikroplaster. Vidare bedriver nämnden tillsyn över att anläggningar som innehåller köldmedier följer gällande regler för att förebygga läckage av växthusgaser (f-gaser). Nämnden kontrollerar att de oljecisterner som finns kvar i staden kontrolleras enligt gällande regler, samt verkar för att de kvarvarande fastigheter som värms med olja ska fasa ut oljeanvändningen genom användning av annan uppvärmning såsom fjärrvärme eller värmepump.

Fokus under året kommer bl.a. vara att delta i Kemikalieinspektionens nationella tillsynsprojekt om varor.

Tillsyn 15 kap Farligt avfall och övrigt avfall

Avfallslagstiftningen syftar till att i första hand förebygga att avfall uppkommer. I andra hand ska avfall återanvändas, här efter återvinnas i form av material eller energi. I sista hand ska avfall deponeras. Avfallsområdet har kommit att bli ett lukrativt område för illegala verksamheter, vilket förhindrar en hållbar resursanvändning och bidrar till att farliga ämnen inte tas om hand på rätt sätt utan istället hamnar i andra delar av världen där det saknas kunskap och resurser att hantera det farliga avfallet, vilket leder till spridning av gifter. Lokalt kan en felaktig hantering av farligt avfall i verksamheter också leda till spridning av gifter, med läckage av gifter till mark och vattendrag som resultat. Det kan t.ex. handla om deponier som inte följer sitt tillstånd, eller olovlig dumpning av avfall i mark- och vattenområden.

Avfallslagstiftningen är komplex och till vissa delar svår att tillämpa. Det finns många svåra avgränsningsfrågor som en tillsynsmyndighet måste hantera. Det gäller exempelvis frågor som rör om ett avfall ska klassas som ett avfall eller en biprodukt.

I staden bedrivs tillsyn i syfte att granska hantering av farligt avfall hos såväl de verksamheter som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt kap. 9 miljöbalken och de som inte gör det. I tillsynen granskas verksamhetsutövarnas rutiner för hantering och sortering av avfall, förpackningsavfall och farligt avfall. Inom tillsynen läggs särskilt fokus på avfallstransportörer, hantering av avfall på centrumanläggningar samt dumpning av snö. Utöver den planerade tillsynen hanteras klagomål på bristfällig avfallshantering eller nedskräpning och provning av inkommande dispenser avseende kravet på obligatorisk utsortering av matavfall och övriga dispenser från renhållningsordningen.

Under 2024 kommer fokus i tillsynen bl.a. vara att motverka illegal avfallshantering och nedskräpning. Fokus kommer också att läggas på skolor och förskolors arbete med att förebygga matsvinn.

Tillsyn enligt annan lagstiftning

Nämnden är även ansvarig tillsynsmyndighet avseende några andra mindre lagar som också syftar till att skydda människors hälsa och miljön. Dessa är tobakslagen, strålsäkerhetslagen, lagen om skydd mot internationella hot mot människors hälsa, smittskyddslagen, marknadskontrollförordningen och lagen om sprängämnesprekursorer. Nämnden delar tillsynsansvaret enligt dessa lagar med ett flertal olika myndigheter. Nämnden kontrollerar att radonmätning sker i bostäder, skolor och förskolor m.fl. lokaler vid behov, att solarieverksamheter följer reglerna enligt Strålsäkerhetslagen, arbetar med spårning av objektburen smitta vid utbrott av Legionella eller andra allvarliga smittsamma sjukdomar, har tillsynsansvar för kontroll av efterlevnad av rökförbudet enligt tobakslagen samt kontroll av butiksledet som säljer sprängämnesprekursorer och efterlevnaden av tillstånd till enskilda att använda sådana. Nämnden utför även mätning av bakgrundsstrålning för att ha kunskap om hur strålningen varierar vid olika tidpunkter och på olika platser i kommunen. Därmed kan man säkrare fastställa om en förhöjd bakgrundsstrålning beror på en naturlig variation eller på ett tillskott av radioaktiva ämnen från en extraordinär händelse i eller utanför Sverige.

Bilaga 3 Livsmedelskontroll 2024

1 Sammanfattning	2
2 Mål och framgångsfaktorer	2
3 Ansvarsfördelning för livsmedelskontroll	5
4 Samordning.....	6
5 Befogenheter och resurser för kontrollen	6
6 Organisation och utförande av kontrollen	7
7 Åtgärder vid bristande efterlevnad av lagstiftningen	9
8 Uppföljning och utvärdering av kontrollen	10
9 Beredskap	10
10 Nationell kontrollplan för livsmedelskedjan	11
11 Krav som ska kontrolleras	11

1 Sammanfattning

Denna kontrollplan är den operativa kontrollmyndighetens beskrivning av hur de krav som ställs på offentlig kontroll inom livsmedelskedjan uppfylls av myndigheten. Kraven finns bl.a. i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625.

Kontrollplanen beskriver normalt den kontroll som myndigheten bedriver under en fyraårsperiod. From 2024 så införs en ny modell för riskklassning och därefter får alla verksamheter en ny frekvens och kontrollplanen blir femårig. Omklassningen pågår under 2024, och därefter blir planen 5-årig. Under 2024 finns båda systemen för riskklassning parallellt och fokus är att omklassa samtliga verksamheter. Därför är planen ettårig.

2 Mål och framgångsfaktorer

Livsmedelskedjan omfattar livsmedel, foder, djurhälsa, djurskydd och växtskydd. Gemensamma övergripande mål för myndigheterna inom livsmedelskedjan är att:

- Konsumenterna får säkra livsmedel, inkl. dricksvatten, som är producerade och hanterade på ett acceptabelt sätt. Informationen om livsmedlen är korrekt.
- De livsmedelsproducerande djuren och växterna är friska och utgör inte någon allvarlig smittorisk.
- Verksamhetsutövarna i livsmedelskedjan får råd, service och kontroll med helhetssyn som underlättar deras eget ansvarstagande.
- De samverkande myndigheterna tar ett gemensamt ansvar för hela livsmedelskedjan, inklusive beredskap.

Med utgångspunkt från de övergripande målen har fyra gemensamma effektmål fastställts. Effektmålen bidrar till att de nationella övergripande målen för livsmedelskedjan uppnås.

2.1 Gemensamma effektmål för myndigheterna i livsmedelskedjan

Med utgångspunkt i de övergripande målen har fyra nationella fokusområden med effektmål fastställts.

Fokusområde	Effektmål
Säkert dricksvatten	För att få säkert dricksvatten måste de negativa hälsoeffekterna orsakade av kemiska och mikrobiologiska ämnen i dricksvatten minska.
Mikrobiologiska risker	Minska antalet livsmedelsburna sjukdomar med fokus på campylobakter, listeria, ehec/vtec och norovirus.
Kemiska risker	Minska hälsoeffekterna till följd av miljöföroreningar (fokus dioxiner och PCBer), tungmetaller och mykotoxiner i livsmedelskedjan.
Information i livsmedelskedjan	Information om livsmedel och om livsmedelsproducerande djur och växter kan säkerställas genom hela livsmedelskedjan.

Operativa mål

Livsmedelsverket har brutit ner och konkretiserat målen och har fastställt operativa mål för livsmedelskontrollen i Sverige 2022-2025. De mål som bedöms beröra Stockholm finns redovisade i tabellen nedan.

Mål 1	MIKROBIOLOGISKA OCH KEMISKA FAROR I FAROANALYS OCH BEREDNING VID VATTENVERK Alla dricksvattenanläggningar
Mål 2	SÄKERHET VID VATTENVERK OCH RESERVOARER Alla dricksvattenanläggningar
Mål 3	NYCKELHÅLSMÄRKNING Huvudkontor och tillverkare
Mål 4	FET FISK FRÅN ÖSTERSJÖN Grossister
Mål 5	EKOLOGISKA VAROR Grossister, huvudkontor, matmäklare, tillverkare och butiker
Mål 6	LIVSMEDELSINFORMATION VID E-HANDEL E-handelsbutiker som säljer kosttillskott och konfektyr
Mål 7	HANDELSNORMER FÖR TONFISK OCH SARDINER Grossister och huvudkontor
Mål 8	SPÅRBARHET KÖTT Butiker, grossister, matmäklare och tillverkare
Mål 9	SKYDDADE BETECKNINGAR Grossister och huvudkontor
Mål 10	ALLERGENA INGREDIENSER HOS GROSSISTER Grossister
Mål 11	SPÅRBARHET ÄGG Butiker och grossister
Mål 12	AKTÖRER SOM SLÄPPER UT HONUNG PÅ MARKNADEN Butiker, grossister, huvudkontor och matmäklare
Mål 13	FRÄMMANDE ÄMNEN I VÄXTBASERADE KOSTTILLSKOTT – FRÄMMANDE ÄMNEN Kosttillskott
Mål 13	FRÄMMANDE ÄMNEN I VÄXTBASERADE KOSTTILLSKOTT – OTILLÅTNA VÄXTER Kosttillskott
Mål 14	FUSK MED TONFISK Grossister, huvudkontor och matmäklare
Mål 15	PLASTPRODUKTER MED OTILLÅTNA NATURMATERIAL FCM-importörer som tar i dessa produkter till EU, producenter som tillverkar eller förädlar dessa produkter och grossister som säljer vidare dessa produkter till andra företag
Mål 16	GLYKOALKALOIDER I POTATIS Butiker, huvudkontor och tillverkare av förädlade potatisprodukter
Mål 17	KONTROLL AV KONTAKTSMATERIALVERKSAMHETER FCM- importörer, tillverkare av kontaktmaterial

2.2 Stockholms stads mål för livsmedelskontroll

Miljö- och hälsoskyddsnämndens mål för livsmedelskontrollen finns i verksamhetsplanen (VP):

3.6.1 Konsumenterna i Stockholm har säkra livsmedel och blir inte vilseledda av felaktig märkning

3.6.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden arbetar brottsförebyggande genom att upptäcka och motverka livsmedelsbedrägerier och fusk

Beskrivning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har utfört de planerade kontrollerna i kontrollplanen samt de händelsestyrda och de uppföljande kontroller som bedömts som nödvändiga. Alla nyregistrerade anläggningar har kontrollerats inom tre månader från det att verksamheten startats.

Livsmedelskontrollen arbetar för att konsumenterna har säkra livsmedel och inte blir vilseledda, samt att företag kan konkurrera på lika villkor.

Aktiviteter:

- Under 2024 kontrollera de anläggningar som enligt den operativa planen ska erhålla planerad kontroll och utföra cirka 7000 kontroller. Planerade kontroller inklusive kontroll av nya verksamheter samt uppföljande kontroller vid konstaterade avvikelser.
  - Med anledning av övergången till ny riskklassningsmodell 2024, prioriteras inte vissa kontroller på anläggningar med låg risk.
- Handläggning av klagomål och misstänkt matförgiftning påbörjas senast arbetsdagen efter inkommen anmälan.
- Fortsätta arbetet i den särskilda grupp som arbetar med livsmedelsfusk. Gruppen fokuserar på inkomna tips om livsmedelsfusk och uppsökande verksamhet för att komma åt de som inte står under förvaltningens vanliga kontroll.

2.3 Planerade kontroller

Nämnden tillämpar ”Livsmedelsverkets modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad offentlig kontroll” (riskklassningsmodellen). Den riskklass som en anläggning är placerad i avgör hur många kontroller de ska ha under en 5-års period. Planeringen av vilka objekt som ska erhålla kontroll framgår av den operativa planen. Det faktiska utfallet minskar beroende på hur många verksamheter som upphör under året.

Under 2023 och 2024 klassas samtliga anläggningar om och därför prioriteras kontroller av de anläggningar som ska klassas om.

3 Ansvarsfördelning för livsmedelskontroll

3.1 Ansvarsfördelning i Sverige

Livsmedelsverket är central myndighet för livsmedelskontroll i Sverige. Kommunerna är behörig myndighet för verksamheter som bedrivs i kommunen. För mer information om Sveriges kontrollorganisation hänvisas till Nationell plan för kontrollen i livsmedelskedjan.

3.2 Ansvarsfördelning i Stockholm

Miljö- och hälsoskyddsnämnden fattar beslut om resursfördelning och mål för livsmedelskontrollen. De faktiska kontrollaktiviteterna utförs av personalen på miljöförvaltningens avdelning för livsmedelskontroll.

3.3 Opartiskhet

Anställda och förtroendevalda i offentlig verksamhet har ett särskilt ansvar att bekämpa mutor och andra former av korruption samt upprätthålla kravet på saklighet och opartiskhet. På så sätt rubbas inte medborgarnas förtroende och rättssamhället försvaras och stärks. Vägledning för dig som arbetar inom offentlig verksamhet finns på stadens intranät.

4 Samordning

Nämnden ska genom samverkan med andra myndigheter och organisationer stärka den egna kontrollverksamheten, livsmedelskontrollen i Sverige som helhet, och bidra till att likrikta kontrollen i landet. Här kommer några exempel på nätverk som bedöms som viktiga och som nämnden har för avsikt att fortsätta med de kommande åren:

- SILK (Samverkan Inom Livsmedelskontrollen) – chefsnätverk inom Miljösamverkan Stockholms län, för Stockholmsregionens chefer och samordnare inom livsmedelskontroll. Ökar likheten i bedömningar mellan de olika kommunerna, genomför gemensamma projekt och tar fram gemensam provtagningsplan.
- Storstad – samverkan mellan de stora kommunerna Göteborg, Malmö, Stockholm och Uppsala. Livsmedelsverket brukar också delta vid träffarna.
- Sveriges Nätverk för Offentlig kontroll inom Livsmedelskedjan (SNOL) – nationellt nätverk med bred representation från Sveriges kommuner. Arbetar främst med att bevaka kommunernas intressen i kontrollen.

5 Befogenheter och resurser för kontrollen

5.1 Kontrollmyndighetens befogenheter

Kontrollmyndigheterna har befogenheter att utföra offentlig kontroll av livsmedelsföretag. Exempel på åtgärder som följer av lagstiftningen är myndigheternas rätt till tillträde och upplysningar som regleras i livsmedelslagen, livsmedelsförordningen och förordning (EU) nr 2017/625.

Myndigheterna kan fatta tvingande beslut. Att beslutet är tvingande innebär att den det riktas till måste följa det. Myndigheterna har även tillgång till verktyg som kan användas för att få en aktör att följa ett beslut även om den motsätter sig det.

5.2 Kontrollpersonal och utrustning

Behovet av kontrollpersonal utgår från antalet kontrolltimmar som ska utföras varje år. Eftersom kontrollen är avgiftsfinansierad finns det inga finansiella hinder att anställa tillräckligt med personal.

För att säkerställa att intressekonflikter undviks för kontrollpersonalen har nämnden rutiner för jäv och bisysslor. Dessa återfinns på intranätet. Tack vare att myndigheten är så stor har vi goda möjligheter att fördela arbetet så att ingen handläggare kontrollerar anläggningar där de har en relation till företagets företrädare. I samband med introduktion av nyanställd personal på avdelningen för livsmedelskontroll ges alltid anvisningar om detta.

Nämnden har tillräcklig tillgång till utrustning och utrymmen som krävs i form av bilar, utrymme för förvaring av livsmedelsprover och omhändertagna livsmedel, skyddsutrustning (arbetskläder).

Sammanställning resursbehov, inspektör

Tabellen nedan visar det uppskattade resursbehovet för kontrollverksamheten. Behovet kan variera under året beroende på hur antalet verksamheter förändras och hur lång tid respektive kontroll tar.

	<i>Antal kontroller</i>	<i>Timmar</i>	
		<i>Deb</i>	<i>Ej deb</i>
Planerad kontroll	5 700	23 000	
Uppföljande kontroll vid avvikelser	500	1 000	
Misstänkta matförgiftningar	200	300	500
Klagomål och information om avvikelser	400	500	1 000
RASFF	200		800
Summa:	Ca 7000	Ca 24 800	2 300

5.3 Finansiering av kontrollen

Livsmedelskontrollen finansieras med avgifter. Samtliga anläggningar riskklassas enligt livsmedelsverkets riskklassningsmodell som framgår av planeringen i kapitel 2.3. Avgiften för samtliga kontroller, både planerade och uppföljande kontroller samt kontroller i samband med klagomål, tas ut för den faktiska nedlagda tiden.

Hur timtaxan har räknats ut framgår av det så kallade taxeärendet.

5.4 Kompetenskrav och utbildning

Förvaltningen gör regelbundet inventering av personalens kompetens och gör en analys av kompetensbehovet. Utifrån resultatet tas en plan för kompetens-försörjning fram.

Kompetensförsörjningen säkerställs i första hand genom utbildningsinsatser, men även rekrytering kan vara aktuellt.

6 Organisation och utförande av kontrollen

6.1 Registrering och godkännande av kontrollobjekt

Register och resursbehov

Nämnden för ett register över anläggningar som nämnden har kontrollansvar för. Registret finns i datasystemet Ecos. I registret framgår bland annat vilken verksamhet som bedrivs, vem som är verksamhetsutövare, var verksamheten bedrivs eller om den är mobil utan fast adress, verksamhetens riskklass och årliga kontrolltid samt praktisk information som öppettider.

Införande av anläggningar i registret

De allra flesta anläggningar som Stockholm stad har kontrollansvar för registreras utan krav på godkännande. Det innebär att verksamhetsutövaren lämnar in en anmälan om verksamheten. Anmälan kan lämnas in via e-tjänst för ändamålet eller på pappersblanketter. När anmälan kommit in gör nämnden en bedömning av om verksamheten omfattas av krav på registrering, att vi är rätt myndighet och att godkännandeprovning inte krävs för verksamheten. Därefter förs verksamheten in i registret och verksamhetsutövaren faktureras en anmälningsavgift. Riskklassning och beslut om avgift görs i allmänhet efter att anläggningen blivit besökt och kontrollerad.

Så kallade animalieanläggningar ska godkännas innan verksamheten startar och innan de förs in i registret. Det är Livsmedelsverket som godkänner anläggningarna. När anläggningen är godkänd överlämnar Livsmedelsverket kontrollen av anläggningen till nämnden.

6.2 Prioriteringar inom kontrollområdet – riskbaserad kontroll

Kontrollen för de enskilda anläggningarna bestäms med stöd av livsmedelsverkets riskklassningsmodell. Kontrollfrekvensen framgår av riskklassningen och den operativa planen. Vad som ska kontrolleras för respektive anläggning, dvs vilka lagstiftningsområden, operativa mål och eventuellt projekt som är aktuella, framgår av kap 11.

6.3 Instruktioner för utförande av kontroll

Avdelningen för livsmedelskontroll har sammanställt instruktioner för kontrollen i en samarbetsyta på intranätet, kallad ”kontrollrummet”. Där framgår hur kontrollen ska utföras praktiskt. Avdelningen har också ett dokument ”Frågor och svar” med ställningstaganden i olika samsynsfrågor. Den uppdateras kontinuerligt till exempel i samband med kalibreringsmöten på avdelningen. Därutöver används Livsmedelsverkets vägledningar och kontrollwiki.

6.4 Provtagning och analys

Nämnden har ett avtal med laboratoriet SGS för analys och hämtning av prover. Provtagning görs som en del av den planerade kontrollen, då oftast som verifierande provtagning, som en del av utredning av klagomål i allmänhet och misstänkta matförgiftningar i synnerhet, och i kartläggande syfte, ofta i projekt samordnade av Livsmedelsverket.

Provtagningsprojekt planeras tillsammans med flera andra kommuner i Storstockholm som en del av SILK-samarbetet.

6.5 Rapportering av kontrollresultat

Resultatet av kontrollen registreras i Ecos. Resultatet sammanställs också i en rapport som skickas till verksamhetsutövaren.

Efter varje kalenderår rapporteras kontrollerna till Livsmedelsverket, som vidarebefordrar en sammanställning till EU-kommissionen. Den rapporteringen hämtas direkt ur Ecos med hjälp av ett rapporteringsverktyg.

6.6 Öppenhet i kontrollen

I Sverige regleras öppenheten i kontrollen framförallt av tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I korthet innebär det att alla myndigheter är skyldiga att föra register över de allmänna handlingar som finns hos myndigheten. Ett sådant register kallas vanligtvis för diarium. I diariet registreras uppgifter om dels de handlingar som kommer in till myndigheten, till exempel brev och ansökningar, dels de handlingar som upprättas vid myndigheten, till exempel beslut och kontrollrapporter. I diariet registreras både offentliga och sekretessbelagda handlingar.

Vem som helst har rätt att begära att få se en handling som finns hos en myndighet. En allmän handling är vanligen också offentlig, det vill säga vem som helst får ta del av den. Vissa handlingar kan dock innehålla uppgifter som är sekretessbelagda, alltså hemliga. Detta ska prövas av myndigheten utifrån gällande lagstiftning när någon ber att få ut en handling.

Resultatet från kontrollen redovisas för allmänheten dels på stadens webbplats, och i en app som heter "Livsmedelskollen". För ge företagen en möjlighet att ha synpunkter på utförd kontroll där avvikelser har konstaterats, fördröjs publiceringen av resultatet med två veckor.

7 Åtgärder vid bristande efterlevnad av lagstiftningen

När nämnden konstaterar att en verksamhet inte uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen kommuniceras detta med företagets representanter muntligen och i en kontrollrapport. Beroende på allvarlighetsgraden och på när anläggningen ska ha sin nästa planerade kontroll kan företagarens åtgärder följas upp i en extra, kontroll eller vid nästa ordinarie kontroll. I vissa fall med allvarliga avvikelser fattas beslut om sanktion direkt när avvikelsen har konstaterats. När överträdelserna är allvarliga kan det också bli aktuellt med åtalsanmälan.

8 Uppföljning och utvärdering av kontrollen

8.1 Uppföljning

Nämnden följer löpande upp att den verksamhet som planerats blir utförd, och att den blir utförd på det sätt som avdelningsledningen beslutat. I nedanstående tabell sammanställs vilka aktiviteter som görs för att uppfylla målen och hur vi följer upp dem.

Aktivitet	Uppföljning
Under 2023 kontrollera de anläggningar som enligt kapitel 2.3 ska erhålla planerad kontroll.	Följs upp löpande och redovisas i samband med VB.
Utföra cirka 7000 kontroller, inklusive planerade kontroller, första årliga kontroller, uppföljande extra offentliga kontroller vid konstaterade allvarliga avvikelser.	Följs upp löpande och redovisas i samband med VB.
Handläggning av klagomål och misstänkt matförgiftning påbörjas senast arbetsdagen efter inkommen anmälan. För misstänkt matförgiftning genomförs inspektion normalt inom 2 arbetsdagar.	Följs upp löpande och redovisas i samband med VB.

8.2 Revisioner av vår kontrollverksamhet

Länsstyrelserna utför revisioner av livsmedelskontrollens verksamhet.

Syftet med revisionerna är att granska och utvärdera att kontrollmyndigheterna har planerade verksamheter, att planerna följs, hur det praktiska arbetet utförs och om det ger resultat, det vill säga att kontrollen är verkningsfull genom att avvikelser upptäcks och åtgärdas.

Avdelningen har även en revisionsgrupp, Kvalitetssäkringsgruppen (KSG) som utför internrevisioner. KSG tar fram treårsplaner för revisionerna och mer detaljerade planer för varje år. Planerna fastställs av avdelningens ledningsgrupp, ALG.

8.3 Utvärdering

I syfte att säkerställa att avvikelser fångas upp, att inspektören gör rätt bedömning och att man följer nämndens rutiner och plan för kontrollen utförs kvalitetssäkrande kontroller löpande under året.

9 Beredskap

Avdelningen har en beredskapsplan som ska användas när en allvarlig händelse inom Livsmedelskontrollens ansvarsområde inträffat och bedöms behöva handläggning utöver avdelningens ordinarie rutiner. Planen utgår ifrån de krav som finns i förordning (EU) 2017/625 där det anges att kontrollmyndigheten ska upprätta en beredskapsplan som stöd vid kriser som

rör dricksvatten och livsmedel. Planen innehåller de moment som föreskrivs i 3 h § Livsmedelsverkets föreskrifter om offentlig kontroll av livsmedel (LIVSFS 2005:21).

10 Nationell kontrollplan för livsmedelskedjan

I Sveriges fleråriga nationella kontrollplan för livsmedelskedjan beskrivs hur den offentliga kontrollen i hela livsmedelskedjan är organiserad, hur den genomförs och hur den utvecklas. Där finns även övergripande mål som är gemensamma för alla myndigheter som ansvarar för offentlig kontroll i livsmedelskedjan samt operativa mål inom lagstiftningens olika områden och aktiviteter för att nå målen.

Kontrollplanen finns på [NKP-webben](#).

11 Krav som ska kontrolleras

Planeringen ska säkerställa att alla verksamheter blir kontrollerade i enlighet med sin beslutade kontrollfrekvens, och att alla relevanta krav kontrolleras på alla anläggningar. För varje bransch finns checklistor där nämnden pekar ut vilka relevanta krav som ska kontrolleras, och när eller hur ofta. Generellt gäller att alla krav inte är relevanta för alla verksamheter i branschen, och kontrollerna görs för de anläggningar där det är relevant.

Bilaga 4. Miljöövervakningsplan 2024

I miljöövervakningsplanen redovisas prioriterad miljöövervakning och särskilda insatser knutna till övervakningen under år 2024.

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har i uppdrag att genom en långsiktig miljöövervakning följa miljötilståndet som underlag för tillsyn, programarbete samt övrigt miljöarbete. Årligen tas en samlad plan fram över miljöövervakningsinsatser för nästkommande år.

Miljöövervakningen ger, genom insamling, bearbetning och analys av data, besked om tillstånd och förändringar i miljön. Resultaten används som underlag för analys av källor till miljö- och hälsopåverkan och för att bedöma vilka miljöförbättrande åtgärder som bör vidtas. Resultaten utgör bland annat underlag för tillsyn och rådgivning och utgör stöd även för flera andra nämnders arbete.

Prioriterad miljöövervakning utgår från lagstiftning, miljömål, miljöprogrammet, stadens olika handlingsplaner samt behov som uttrycks inom tillsynen, liksom från andra förvaltningar och bolag.

Miljöövervakningen styrs av EU-direktiv, nationell lagstiftning och uppsatta miljömål. Miljöövervakningen är i delar lagreglerad. Lagstadgade miljö kvalitetsnormer finns för luftkvalitet, omgivningsbuller, ekologisk och kemisk status i sjöar, vattendrag och hav samt badvatten. Flera aktiviteter i miljöövervakningsplanen har koppling till vattenmyndighetens åtgärdsprogram. Miljöövervakningen är ett stöd för tillsyn och fysisk planering samt vid framtagande av förslag till kompensationsåtgärder.

Miljöövervakningen finansieras i huvudsak med interna medel. Den övervägande delen av aktiviteterna finansieras inom miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram. Ett mindre antal miljöövervakningsinsatser finansieras helt eller delvis av andra nämnder och bolag inom staden och/eller med externa medel. Resultaten från miljöövervakningen presenteras kontinuerligt på webbplatsen Miljöbarometern.

Sammanfattning av förvaltningens miljöövervakning 2024

Miljöövervakningen struktureras utifrån följande övervakningsområden samt ett övergripande insatsområde:

- Luft – kontinuerlig övervakning av luftkvalitet samt sammanställning av energistatistik och emissionsfaktorer för beräkningar av växthusgasutsläppen inom stadens gränser.
- Klimatförändringar och dess effekter – redovisning av meteorologiska och hydrologiska mätdata genom årlig uppdatering av klimatindikatorer, samt framtagande av nya indikatorer vid behov.
- Mark – undersökningar av ett urval objekt som finns i länsstyrelsens inventering av potentiellt förorenade områden, eller som av andra anledningar misstänks vara så förorenade att de kan innebära en risk för människors hälsa samt för möjligheten att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten.

- Biologisk mångfald och ekologisk kunskapsuppbyggnad – övervakning och verktyg som följer upp och beskriver växt- och djurliv, ekologiska funktioner i landskapet och relaterade ekosystemtjänster.
- Miljöns inverkan på människors hälsa – övervakning och särskilda insatser som inriktas på källor, exempelvis buller, och tillstånd i miljön som påverkar människors hälsa med särskild inriktning på barns exponering av farliga ämnen.
- Vatten – övervakning av miljögifter, fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer och ekologisk status.
- Övergripande insatser – t.ex. datalagring och publicering av miljödata genom webbapplikationerna Miljöbarometern och M-GIS.

MILJÖÖVERVAKNING LUFT

Miljöövervakning luftkvalitet

Referens nämndmål VP 2.4.2

Målsättningen med luftövervakningen är att den ska leda till en ständigt förbättrad luftkvalitet. I Stockholm mäts luftkvaliteten kontinuerligt på Hornsgatan, Sveavägen, Folkungagatan, S:t Eriksgatan, Valhallavägen och Torkel Knutssonsgatan (urban bakgrund). Stockholm stads mätstationer fyller en viktig funktion för övervakning och jämförelse mot miljökvalitetsnormer och miljökvalitetsmål. Utöver mätningar används olika spridningsmodeller för att kunna beräkna halter av olika luftföroreningar i stadsluften. Haltberäkningar är ett viktigt komplement till mätningar när luftkvaliteten ska utvärderas mot gällande normer och mål samt då åtgärders effekter ska utvärderas. Under 2024 väntas ingen förändring av mätomfattningen i Stockholm.

Länsstyrelsen har i samverkan med Trafikverket, Stockholms stad och Södertälje kommun tagit fram ett förslag på nytt åtgärdsprogram för partiklar (PM10) och kvävedioxid (NO₂) för Stockholms län. Länsstyrelsen i Stockholm skickade ut förslaget på remiss i slutet av våren med sista svarsdatum 31 augusti 2023. Fastställande av nytt åtgärdsprogram beräknas ske vid årsskiftet.

Under 2024 så kommer arbetet med att utvärdera stadens miljözoner att fortgå.

Aktiviteter

- Kontinuerlig luftövervakning och utvärdering av miljökvalitetsnormer och miljökvalitetsmål.
- Utvärdering av åtgärder, samt uppföljning av åtgärder för att sänka halterna av olika luftföroreningar med mål att klara miljökvalitetsmålet Frisk Luft. På lång sikt är stadens målsättning att halterna av luftföroreningar ska sänkas till de riktvärden som Världshälsoorganisationen (WHO) rekommenderar.
- Kontinuerligt ge stadens medborgare information om luftkvalitetssituationen.

Miljöövervakning inom ramen för klimatarbete

Referens nämndmål VP 2.1.1

Utifrån systemanalyser sammanställer förvaltningen energistatistik och emissionsfaktorer för beräkningar av växthusgasutsläppen inom stadens gränser. Beräkningarna omfattar utsläpp från transportarbete och användning av el, värme, kyla och gas. Årliga beräkningar av utsläpp och övriga indikatorvärden för uppföljning av miljöprogrammets energi- och klimatmål och åtgärder i *Klimathandlingsplan 2020-2023 för ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040*. Under 2024 görs den sista uppföljningen av innevarande miljöprogram och klimathandlingsplan.

Underlag tas fram till SLK för rapportering till Carbon Disclosure Project (CDP), Carbon Climate Registry och Global Covenant of Mayors for Climate and Energy samt till olika nationella och internationella jämförande studier mellan städer. Från och med 2019 finns ett enhetligt rapporteringssystem där den internationella rapporteringen sker via CDP. Enligt beslut i MHN 2016 har beräkningarna av utsläpp av växthusgaser till viss del anpassats till rapportering i det internationella protokollet Green House Gas Protocol. Rapportering av utsläppen sker årligen inom processen för miljöprogramsrapporteringen. Utifrån tillgång till statistik från Skavsta och Swedavia (Bromma/Arlanda) över stockholmarnas flygresor beräknas växthusgasutsläppen från dessa resor.

Aktiviteter

- Beräkning av växthusgasutsläpp per person.
- Beräkning av växthusgasutsläpp från stockholmarnas flygresor utifrån tillgänglig statistik.
- Uppföljning av stadens egen energianvändning, solenergiproduktion samt åtgärder i stadens klimathandlingsplan.

ÖVERVAKNING AV KLIMATFÖRÄNDRINGAR OCH DESS EFFEKTER

Referens nämndmål VP 2.4.1

Att övervaka klimatförändringar innebär att observera väder under lång tid, det krävs därför tidsserier med väderdata för flera decennier (helst standardiserade 30-årsperioder). Långa tidsserier gör det möjligt att analysera trender för hur olika klimatindikatorer har förändrats i Stockholm. Tidsserierna ger även kunskap om den naturliga variationen, hur vädret varierar från år till år. Genom ökad kunskap om dagens klimat kan prognoser om framtida klimatförändringar också sättas in i ett sammanhang.

Ett viktigt syfte med övervakningen av klimatförändringar är att ge underlag för stadens klimatanpassningsarbete. Särskilt förekomsten av extrema väderhändelser är intressant att studera, såsom skyfall och värmeböljor. Övervakningen omfattar mätningar av temperatur, nederbörd och hydrologi och redovisas i form av klimatindikatorer på Miljöbarometern.

En förutsättning för klimatindikatorerna är tillgången och kvaliteten på data, liksom att tidsserierna är sammanhängande. Arbetet omfattar insamling, kvalitetssäkring, bearbetning och analys av väderdata. Viktiga datakällor är SMHI, SLB-analys vid Miljöförvaltningen samt Stockholm Vatten och Avfall (SVOA).

2023 togs ett övervakningsprogram för grundvattennivåer inom Stockholms stad fram av miljöförvaltningen. Syftet med övervakningen är att följa klimatförändringarnas påverkan på grundvattennivåerna över lång tid, men också hur årliga nivåvariationer påverkar olika

naturmiljöer i staden såsom våtmarker och bäckar. Mätningarna sker kontinuerligt med nivåloggrar i totalt 12 observationsrör belägna i stadens naturområden, varav 6 nya rör installerats under 2023. Under 2024 kommer övervakningsprogrammet därmed kunna genomföras i sin helhet.

Aktiviteter

- Sammanställning, bearbetning och analys av meteorologiska, hydrologiska och limnologiska mätdata.
- Uppdatera befintliga klimatindikatorer med data för det gångna året.
- Genomförande av det nya övervakningsprogrammet för grundvattennivåer, sammanställning av årsrapport samt framtagande av nya indikatorer.
- Utveckla informationen om klimatförändringar och klimatanpassning på Miljöbarometern.

MILJÖÖVERVAKNING MARK

Referens nämndmål VP 2.4.1

Förvaltningen karterar historiskt förorenade områden i syfte att undanröja risker för miljö och hälsa. Miljöövervakningen omfattar under 2024 i första hand en översiktlig kartläggning av ett antal ej riskklassade objekt i länsstyrelsens inventering av potentiellt förorenade områden via arkivstudier. Detta eftersom de ej riskklassade objekten utgör en kunskapslucka i länsstyrelsens ebh-stöd.

Aktiviteter

- Översiktlig kartläggning via arkivstudier av ett antal ej riskklassade objekt i länsstyrelsens inventering av potentiellt förorenade områden. Kartläggningen används som underlag för bedömning av behov av vidare undersökning, riskbedömning för människors hälsa samt för bedömning av eventuellt åtgärdsbehov.
- Om lämpliga objekt identifieras ska ansvarsutredningar genomföras för områden som bedöms kunna tilldelas riskklass 1 och 2 där byggprojekt inte är planerade. Ansvarsutredningarna ligger till grund för eventuell ansökan om statliga medel för vidare undersökningar och åtgärder. Denna del bedöms endast kunna påbörjas under 2024 och behöva pågå flera år framåt.

MILJÖÖVERVAKNING BIOLOGISK MÅNGFALD OCH EKOLOGISK KUNSKAPSUPPBYGGNAD

Referens nämndmål VP 2.2.1

Naturmiljön övervakas på olika nivåer för att ge kunskap om tillstånd och trender som stöd för miljöbedömningar, tillsyn, fysisk planering, programarbete, åtgärder, naturvårdsskötsel m.m. 2024 fortsätter satsningar på aktiviteter enligt 2022 års program för miljöövervakning av biologisk mångfald och ekologisk kunskapsuppbyggnad.

På landskaps- och biotopnivå uppdateras kartsiktet Ekologiskt särskilt betydelsefulla områden (ESBO). Årlig förändringsanalys av ESBO och övriga grönytor fortsätter. Ekddatabasen (kartläggning av jätteekar och värdefulla ekmiljöer) kommer att uppdateras och grunda vattenområden som är viktiga för biologisk mångfald karteras.

På artnivå undersöks de prioriterade artgrupperna fladdermöss och eklevande insekter. Metodik för årlig övervakning av fågelfaunan börjar tillämpas.

Resultat presenteras i projektspecifika rapporter samt kontinuerligt via Miljöbarometern och geodataportalen M-GIS, där en rad ekologiska kartunderlag ingår.

Arbetet med att förvalta och vidareutveckla prioriteringsstödet för naturvårdsskötsel (Priostödet) fortsätter under 2024.

Graden av samverkan kring miljöövervakning internt inom staden fortsätter utvecklas, liksom med externa aktörer såsom länsstyrelsen, kommuner och högskolor.

Aktiviteter

- Kvantitativ årlig uppföljning, utifrån satellitdata, av ESBO och stadens totala grönyta utförs i samarbete med andra kontor.
- ESBO-strukturen uppdateras i samarbete med andra kontor utifrån nya ekologiska kartunderlag.
- Ekdatasen uppdateras.
- Fragmenteringsindex för naturmark fortsätter utvecklas.
- Uppföljningsmetodik för fladdermöss tas fram och inventeringar utförs.
- Fortsatt uppföljning av vattensalamandrar i Olovslundsdammen i Bromma.
- Inventering av brun guldbagge i samband med ekdatabasens uppdatering.
- ArtArkens databas för skyddsvärda arter ajourhålls och fortsätter utvecklas i den nya geodataportalen M-GIS.
- Priostödet vidareutvecklas och datainsamling fortsätter.
- Utveckling av verktyg för åtgärdsuppföljning samt koppling till Priostödet.
- Kartering av grunda vattenområden utförs.

HÄLSORELATERAD MILJÖÖVERVAKNING

Hälsorelaterad miljöövervakning handlar om att långsiktigt övervaka miljöfaktorer i den omgivande miljön som kan påverka människors hälsa. Övervakningen av miljöfaktorer kan göras genom att uppskatta människors exponering för hälsopåverkan från den omgivande miljön, mäta markörer för människors exponering samt genom att utföra analyser som kopplar samman miljöexponering och hälsoproblem.

Tidigare undersökningar visar att val av material har stor effekt på innemiljön, då det visar sig att innehåll av skadliga ämnen i materialet avspeglar sig i både luft och damm.

Miljögiftsövervakningen beskrivs i kapitel 7 i kemikalieplanen, där en av åtgärderna är att kontinuerligt utveckla miljögiftsövervakningen i inomhusmiljön inriktad på barn och andra särskilt känsliga grupper.

Analys av material och innemiljöundersökningar

Referens nämndmål VP 2.4.4

Exponering av hälsoskadliga kemiska ämnen sker dels vid användning av varor och produkter som innehåller dessa ämnen, dels sekundärt genom att ämnena sprids till omgivningen och att människor exponeras exempelvis via födan, dricksvattnet och inomhusmiljön. I stadens kemikalieplan finns aktiviteter som syftar till att minska sådan exponering genom att undvika farliga ämnen, alternativt se till att användningen inte

leder till hälsorisker. I anslutning till detta arbete görs vissa aktiviteter som mäter den direkta och/eller indirekta exponeringen i specifika fall. Hit hör undersökningar av ämnesinnehållet i varor och material som används i staden – både sådant som nu köps in och sådant som används eller finns i stadens byggnader. Dessutom pågår inomhusmiljöundersökningar i förskolor.

Undersökningarna av förekomst av kemikalier i inomhusmiljön är ofta punkt- eller projektinsatser som utreder exponeringen i en viss miljö eller effekten av en viss åtgärd. Någon långsiktig övervakning av hur förekomsten förändras över tid finns inte ännu. Framtagandet av ett arbetssätt för hälsorelaterad miljögiftsövervakning i inomhusmiljö är pågående och kommer successivt att växa fram. Ett systematiskt övervakningsprogram av inomhusmiljön i förskolor kommer att vara en del av arbetssättet för att kunna följa utvecklingen över tid. Undersökningar av det kemiska innehållet i luft, damm och material kommer att ske kontinuerligt för att få indikationer på exponeringen av skadliga kemikalier i inomhusmiljön. Det pågår inomhusmiljöundersökningar i förskolor som Kemikaliecentrum har studerat i flera tidigare projekt. Syftet är att återbesöka de utvalda förskolorna för att följa utvecklingen av kemikaliebelastningen över tid. Utöver detta kommer fler förskolors inomhusmiljö att undersökas under 2024.

Aktiviteter

- Dammprojekt - Analysera inomhusmiljön i förskolor med avseende på toxiska ämnen i damm.
- Pilotprojekt luftanalyser – Kumulativa effekten av toxiska ämnen i förskolors inomhusluft.
- Stickprovsrevisioner och kemiska analyser av bygg- och anläggningsmaterial i pågående bygg- och anläggningsprojekt.

Bullerrelaterad miljöövervakning

Referens nämndmål VP 2.4.2

Kartläggning av omgivningsbuller genomförs vart femte år i enlighet med EU:s bullerdirektiv och förordningen om omgivningsbuller. Kartläggningen genomfördes 2017 varför en större uppdatering enligt förordningen (och EU:s bullerdirektiv) genomfördes 2022. Kartläggningen omfattar bland annat uppgifter om antalet exponerade personer i olika bullerintervall, exponerad yta samt kartor över bullersituationen. Kartläggningen görs i EU-måtten Lden och Lnight, men även i det svenska måttet ekvivalent ljudnivå för dygn. En konsultupphandling gjordes och arbetet genomfördes nov 2021 – dec 2022. Bullerkartläggningen enligt EU-direktivet är klar och har rapporterats till Naturvårdsverket. Det åtgärdsprogram mot buller som är kopplat till kartläggningen utarbetas under hösten 2023 och ska fastställas av kommunfullmäktige under 2024. Arbetet med stadens egen bullerkarta som används av staden och dess medborgare kommer att fortsätta att utvärderas och uppdateras under 2024. Till skillnad från tidigare uppdateringar som varit fastställda och ”statiska” under den innevarande 5-årsperioden är den nya möjlig att justera och uppdatera löpande vartefter behov uppstår.

Befintlig bullerkarta finns på Miljöbarometern¹.

Kartläggningen är ett viktigt verktyg som underlag för nämndens tillsynsinsatser och för att följa utvecklingen inom bullerområdet. Den möjliggör även nationella och internationella jämförelser och pekar på behovet av internationellt samordnade insatser särskilt mot åtgärder vid källan.

Aktiviteter

- Uppföljning av stadens bullerkartläggning 2022.
- Framtagande av nytt åtgärdsprogram mot buller.
- Fortsatt uppdatering och utveckling av bullerdatan.
- Fasta mätstationer för buller, insamling av mätdata.

MILJÖÖVERVAKNING VATTENMILJÖN

Referens nämndmål VP 2.4.3

Löpande miljögiftsövervakning utförs i syfte att övervaka vattendirektivets prioriterade ämnen (ingår i bedömning av kemisk status), nationella så kallade särskilda förorenande ämnen (ingår i bedömning av ekologisk status) samt andra lokalt prioriterade ämnen. Övervakning av miljögifter i vatten och fisk bedrivs årligen i Årstaviken, Magelungen, Drevviken, Brunnsviken, Bällstaån, Ulvsundasjön och Saltsjön där fiskprover tas årligen och vattenprover månatligen. För att öka kunskapen om miljögifter i stadens vattenförekomster utförs årligen så kallad ”screening” i ytterligare några vattenförekomster. Ett övervakningsprogram för kemisk status och miljögifter för perioden 2023-2028 har tagits fram.

Löpande övervakning av kvalitetsfaktorer som ingår i bedömning av ekologisk status utförs enligt vattendirektivet i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten.

Miljöövervakningen sker enligt miljöförvaltningens övervakningsprogram för ekologisk status. Samtliga av stadens vattenförekomster ingår i programmet som innefattar bl.a. övervakning av bottenfauna, vattenväxter och fisk. Ett nytt miljöövervakningsprogram för perioden 2023-2028 har tagits fram.

Ett samarbetsprojekt avseende källspårning av farliga ämnen påbörjades under 2021, mellan miljöförvaltningen, Stockholm Vatten och Avfall och Luleå Tekniska Universitet. Inom projektet analyseras sediment i dagvattenanläggningar och resultaten kopplas till potentiella källor i utemiljön. Arbetet med källspårning av farliga ämnen som potentiellt hamnar i recipient kommer att intensifieras under 2023-2024, eftersom miljöförvaltningen har beviljats bidrag inom EU-projektet Interreg BSR NonHazCity3 som kommer att pågå 2023-2025. Miljöförvaltningen kommer att leda delaktiviteten ”Screening and monitoring of hazardous substance occurrence in building materials and sites” under 2023-2024. Inom ramen för samma aktivitet kommer även hushållsvatten att undersökas i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall.

---

¹ <http://miljobarometern.stockholm.se/bostad-och-halsa/buller/stockholms-bullerkarta/>

Miljögiftsövervakningen beskrivs i kapitel 7 i Kemikalieplanen, där en av åtgärderna är övervakning av kemisk ytvattenstatus och en annan är att genomföra källspårning och åtgärdsuppföljning. Miljöövervakning i vattenmiljön genomförs genom konsultuppdrag i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall och länsstyrelsen. Genomförd övervakning redovisas för nämnden och på Miljöbarometern.

Aktiviteter

- Genomföra övervakning av kemisk status och miljögifter i stadens prioriterade sjöar, vattendrag och kustvatten och vid behov komplettera med screening i övriga vatten.
- Genomföra undersökningar i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten i enlighet med övervakningsprogram för ekologisk status.
- Genomföra källspårning och åtgärdsuppföljning.

Lokalt åtgärdsprogram för vattenförekomster (drift och investeringar)

Samtliga nämnder kan ansöka om budgetjustering för genomförande av de åtgärder som föreslås i de lokala åtgärdsprogrammen eller andra relevanta åtgärder som bidrar till att uppnå det övergripande målet om god vattenstatus.

Ansökan om budgetjustering i samband med:

Verksamhetsplan

Sökande nämnd:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Kontaktperson:

Christina Berglind

Roll:

Enhetschef

Telefon:

850828792

Epost:

christina.berglind@stockholm.se

Namn på projekt:

Framtagande och uppföljning av lokala åtgärdsprogram för vatten (LÅP)

Ansökan avser:

Driftmedel

Sökt belopp (mnkr)

4,1

1. Projektbeskrivning

Ansökan ska innehålla en tydlig beskrivning av den tänkta åtgärden med mål och syfte.

1.1 Projektets mål och syfte

Arbetet syftar till att ge underlag till ett kostnadseffektivt sätt att nå en god vattenstatus i stadens vattenförekomster.

Arbetet är en förutsättning för stadens stadsutveckling samt medborgarnas möjlighet att njuta av stadens vatten, nu och i framtiden.

1.2 Koppling till handlingsplan för god vattenstatus eller lokalt åtgärdsprogram för vattenförekomst

Ansökan är en del av pågående arbete med att ta fram lokala åtgärdsprogram för stadens vatten, utreda förslag till åtgärder samt att följa upp arbetet med genomförda åtgärder i enlighet handlingsplanen för god vattenstatus.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

1.3 Effekter på vattenstatus

Fyll i under de rubriker som är relevanta för ansökan. Effekten ska vara mätbar, och det är därför viktigt att så långt det är möjligt ha ett startmått så att den totala effekten kan beräknas. Finns ingen data behöver anledning anges samt beskrivning ges hur utsläppseffekten eller förbättringarna ska redovisas. Ett exempel kan vara att bedöma hur stor utsläppsminskningen av fosfor är.

Framtagandet av LÅP, utreda förslag till åtgärder samt uppföljningen av LÅP-arbetet ger möjligheter för ett kostnadseffektivt åtgärdsgenomförande, vilket på sikt innebär en minskad påverkan och möjlighet för staden att uppnå god vattenstatus. Detta innebär en minskning av näringsämnen som kväve och fosfor samt miljögifter, men även förbättrande fysiska livsmiljöer för fisk och andra vattenlevande organismer.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

1.4 Andra nyttor

Beskriv andra miljönyttor, effekter på trygghet, social hållbarhet etc.

Arbetet med lokala åtgärdsprogram och uppnåendet av god vattenstatus bidrar till en hållbar stadsutveckling med möjlighet till ökade rekreativa värden.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

1.5 Nya arbetssätt eller innovation

Beskriv eventuella nya arbetssätt eller inslag av innovation i projektet.

Klicka här för att ange text.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

1.6 Uppföljning och utvärdering

Beskriv hur och när uppföljningen och utvärderingen av insatsen ska göras.

Uppföljning och utvärdering görs inom löpande verksamhetsuppföljning

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

2. Tidplan

Ansökan ska innehålla en tidplan med insatsens genomförande från start till uppföljning och slutredovisning. Insatsen ska vara genomförd under innevarande år.

Alla angivna insatser ska vidtas under 2024.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

3. Beskrivning av utgifter och eventuell medfinansiering

Ansökan ska redovisa insatsens totala investering uppdelat på relevanta kostnadsposter. Eventuell egen medfinansiering redovisas och extern medfinansiering redovisas i förekommande fall. Om insatsen till del ska genomföras av annan nämnd eller bolagsstyrelse ska denna del specificeras.

Miljöförvaltningen ansöker inom ramen för VP 2024 om tilldelning av 4,1 mkr för 2024 ur Central medelsreserv 2 för det fortsatta arbetet med lokala åtgärdsprogram, utreda förslag till åtgärder samt uppföljning av åtgärder fördelat enligt följande.

- Underlag för lokala åtgärdsprogram, utreda förslag till åtgärder samt uppföljning av åtgärder: 2,9 mkr
- I samverkan med Stockholm Vatten och Avfall AB genomföra vidare utredning av LÅP-åtgärder samt uppföljning av åtgärder: 1,2 mkr.

Delprojekt "Underlag för samt uppföljning av Lokala åtgärdsprogram":

Arbetet med att färdigställa och lansera de lokala åtgärdsprogrammen kommer att pågå fram till dess att samtliga åtgärdsprogram är politiskt behandlade. Underlag behöver fortsatt tas fram till de åtgärdsprogram som ännu inte påbörjats. Under 2024 fortsätter arbetet med lokalt åtgärdsprogram för Strömmen och Lilla Värtan och arbete inleds med lokalt åtgärdsprogram för Mälaren-Fiskarfjärden.

Delprojektet innefattar även uppföljning av genomförda åtgärder, källspårning av miljögifter och mikroplaster samt utreda platser för multifunktionella våtmarker och möjlighet till efterbehandling av förorenade sediment. Arbetet leds av Miljöförvaltningen.

Delprojekt "I samverkan med Stockholm vatten och Avfall AB genomföra vidare utredning av LÅP-åtgärder samt uppföljning av åtgärder":

Inom ramen för arbetet med de lokala åtgärdsprogrammen har ett stort antal åtgärder föreslagits. Åtgärdsförslagen har varit av varierande precisionsgrad och många förslag kräver vidare utredning inför projektering och utförande. Under 2024 kommer LÅP-åtgärder inom Magelungens avrinningsområde granskas ytterligare av Stockholm Vatten och Avfall AB.

Åtgärder som kommer utredas:

Utredning av placering av två Uponor Vaults, utredning av en fördamm till skärmbassängen i Magelungen, vidare utredning av dagvattenlösning vid Nordmarksvägen.

Uppföljning av LÅP-åtgärder. Uppföljning av effekt av aluminiumbehandling för att binda fosfor i sediment. Magelungen, Djurgårdsbrunnsviken, Sicklasjön och Brunnsviken.

Arbetet hanteras av Stockholm vatten och Avfall AB

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

4. Påverkan på framtida driftkostnader

Av ansökan ska det framgå om och/eller hur insatsen kan förväntas påverka nämndens eller annan nämnd/styrelses framtida driftutgifter/kostnader, inklusive kapitalkostnader.

Ej relevant för denna ansökan

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

5. Projektansökan har stämts av med styrgruppen för god vattenstatus

Ja 2023-11-27

4.1 Eventuell kommentar från styrgruppen för god vattenstatus

Strategiska samverkansgruppen för god vattenstatus **tillstyrker** ansökan

6. Övriga upplysningar

Klicka här för att ange text.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

7. Bilagor

Klicka här för att ange text.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

Handläggare

Carl Lindbo
Telefon: 08-508 28 813

Till

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2024-01-23

Bilaga 6. Väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan 2024, Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Innehållsförteckning

Inledning	3
Beskrivning av arbetet med intern kontroll	4
Väsentlighets- och riskanalys	5
Internkontrollplan.....	12
3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	12
3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	12

Inledning

I enlighet med stadens anvisningar har en väsentlighets- och riskanalys och internkontrollplan tagits fram. Syftet är att den, utifrån samtliga kommunfullmäktiges verksamhetsmål som är aktuella för nämnden och de processer som är väsentliga för att uppnå dessa, identifiera risker för att målen inte uppnås. Kontroller som bedöms väsentliga att göra tas upp i internkontrollplanen.

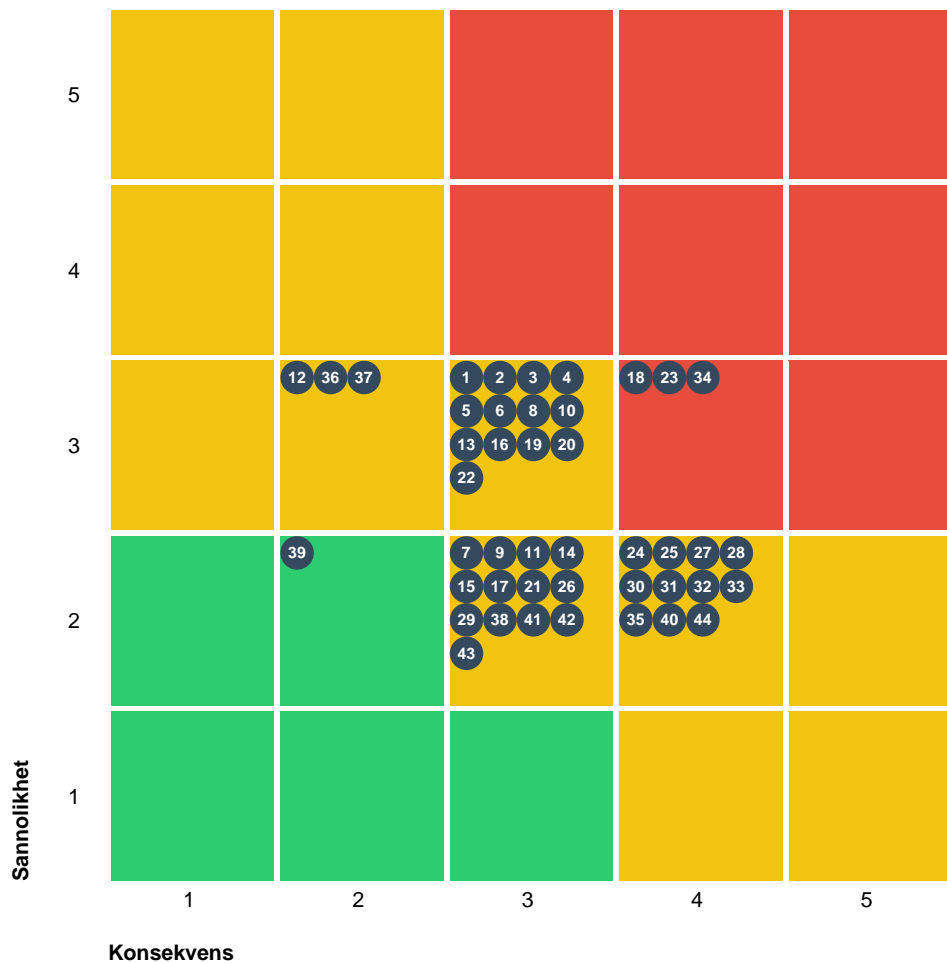
Väsentlighets- och riskanalysen ingår i ett dokument som automatiskt genereras av ILS Webb efter att ett antal uppgifter har lagts in. Till planeringen av internkontrollarbetet hör också det så kallade systemet för intern kontroll. Den antogs i samband med VP 2016 och beskriver nämndens s.k. kontrollmiljö, det vill säga organisatoriskt system och tekniskt system. Systemet för internkontroll reviderades av miljö- och hälsoskyddsnämnden i samband med verksamhetsplan 2019. Beslutat system för intern kontroll är bilagt 2024 års Väsentlighets- och Riskanalys inklusive internkontrollplanen.

Beskrivning av arbetet med intern kontroll

Nämndens internkontrollarbete ska bestå av tre delar. Nämnden ska ha fastställt ett aktuellt system för internkontroll, årligen genomföra en väsentlighets- och riskanalys (VoR) samt utifrån denna fastställa en internkontrollplan. Systemet för internkontroll ska ses över årligen och vid behov revideras. Väsentlighets- och riskanalysen genomförs i flera steg. Nämnden ska identifiera de viktigaste processerna för att uppnå kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i arbetet beakta lagstiftning och verksamhetens uppdrag. Utifrån processerna ska oönskade händelser identifieras. Dessa ska värderas (1-5) utifrån vilka konsekvenserna blir om händelsen inträffar samt hur sannolikt det är att händelserna inträffar. Utifrån riskvärdet beslutas om den oönskade händelsen/risken ska hanteras i internkontrollplanen. I internkontrollplanen planerar nämnden hur de löpande kontrollerna ska följas upp. Internkontrollplanen fastställs i samband med verksamhetsplanen och följs upp i samband med verksamhetsberättelsen.

Väsentlighets- och riskanalys

I riskmatrisen nedan syns alla oönskade händelser i VoR:en. Alla som har en stjärna ★ samt en metod för kontroll av systematiska kontroller finns även i Internkontrollplanen längre ner i rapporten.

	Sannolikhet	Konsekvens
5	Mycket sannolikt	Mycket allvarig
4	Sannolikt	Allvarlig
3	Möjlig	Kännbar
2	Mindre sannolikt	Lindrig
1	Osannolikt	Försumbar

KF:s mål för verksamhetsområdet	Process	Arbetsätt	Nr	Oönskad händelse	Sannolikhet	Konsekvens	RV	IKP
1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid	Livsmedelskontroll	Löpande kontroller genom besök och riktade insatser.	1	Osäkra livsmedel för barn och ungdomar i bl a förskolor och skolor.	3. Möjlig	3. Kännbar	9	Nej, endast VoR
1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	Tillsyn av inomhusmiljö på skolor och förskolor.	Löpande tillsyn genom besök och riktade insatser.	2	En osund inomhusmiljö för barn och ungdomar i förskolor och skolor.	3. Möjlig	3. Kännbar	9	Nej, endast VoR
1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst	Handläggning och beslut rörande myndighetsutövning mot enskilda	Bedömning i varje enskilt fall utifrån gällande metoder och lagstiftning.	3	Likabehandling tillämpas inte vid handläggning och beslut gällande myndighetsutövning mot enskilda.	3. Möjlig	3. Kännbar	9	Nej, endast VoR
1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet	Livsmedelskontroll samt tillsyn av inomhusmiljö på äldreboenden.	Löpande tillsyn genom besök och riktade insatser.	4	Osund inomhusmiljö och osäkra livsmedel på äldreboenden.	3. Möjlig	3. Kännbar	9	Nej, endast VoR
1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	Tillsyn och lokalisering av konserter och evenemang.	Handläggning av bullerrelaterade ärenden samt riktad kontroll genom mätning i konsertlokaler.	5	Verksamhet leder till överskridande av gällande riktvärden för buller.	3. Möjlig	3. Kännbar	9	Nej, endast VoR
2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	Energi- och klimatrådgivning	Bland annat besök, rådgivning och riktade insatser.	6	Minskad takt i energieffektiviseringen	3. Möjlig	3. Kännbar	9	Nej, endast VoR
2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	Stadsbyggnadsprocessen	Deltagande i detaljplaneringen genom processverket Ledstängen.	7	Den biologiska mångfalden värnas inte i stadsbyggnadsprocessen	2. Mindre sannolikt	3. Kännbar	6	Nej, endast VoR

KF:s mål för verksamhetsområdet	Process	Arbetsätt	Nr	Oönskad händelse	Sannolikhet	Konsekvens	RV	IKP
2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	Fleet management.	Stöd och råd vid upphandlingar, uppdatering av policy, information och rutiner kring fordon.	8	■ Aktuella miljömål nås inte.	3. Möjlig	3. Kännbar	9	Nej, endast VoR
			9	■ Staden framstår inte som ett föredöme vad gäller transportslag.	2. Mindre sannolikt	3. Kännbar	6	Nej, endast VoR
2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	KemikaliekraV vid upphandling	Rådgivning till och samarbete med Serviceförvaltningen samt andra upphandlade förvaltningar och bolag i staden. Deltagande i, eller kontakt med kategoriteam.	10	■ KemikaliekraV inkluderas inte, eller följs inte upp i stadens upphandlingar i den utsträckning som behövs för att det ska bidra till minskad kemikaliebelastning på människor och miljö.	3. Möjlig	3. Kännbar	9	Nej, endast VoR
	Övervakning av stadens luftkvalitet.	Analys och kvalitetssäkring av mätdata.	11	■ Felaktig information till medborgare och i beslutsunderlag, gällande stadens luftkvalitet.	2. Mindre sannolikt	3. Kännbar	6	Nej, endast VoR
3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	Budgetföljsamhet	Regelbundna intäkts- och kostnadsprognoser.	12	■ Stora utfallsavvikelser i förhållande till budget.	3. Möjlig	2. Lindrig	6	Nej, endast VoR
	Debitering av avgifter	Generera fakturaunderlag ur Ecos till Agresso.	13	■ Felaktiga fakturor skickas ut eller fakturor kan – p.g.a. tekniska problem – inte genereras, vilket kan leda till intäktsbortfall.	3. Möjlig	3. Kännbar	9	Nej, endast VoR
	Effektiv lokalförsörjning i stadens verksamheter	Dialog med fastighetskontoret och övriga förvaltningar i Tekniska nämndhuset.	14	■ Miljöförvaltningens lokaler är inte ändamålsenliga för verksamheten.	2. Mindre sannolikt	3. Kännbar	6	Nej, endast VoR
3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	Samverkan med näringsliv	Implementering av stadens näringslivspolicy.	15	■ Företag upplever en lägre servicegrad.	2. Mindre sannolikt	3. Kännbar	6	Nej, endast VoR

KF:s mål för verksamhetsområdet	Process	Arbetsätt	Nr	Oönskad händelse	Sannolikhet	Konsekvens	RV	IKP
3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	Miljö- och klimataspekter i stadsbyggnadsprocessen.	Riktad bostadstillsyn i socioekonomiskt utsatta områden	16	■ Osunda inomhusmiljöer	3. Möjlig	3. Kännbar	9	Nej, endast VoR
		Rådgivande aktör och remissinstans kring miljö- och klimatfrågor inom ramen för Ledstängen.	17	■ Miljöaspekter beaktas inte tillräckligt i stadsbyggnadsprocesser.	2. Mindre sannolikt	3. Kännbar	6	Nej, endast VoR
3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	IT-funktionalitet	Löpande systemförvaltning	18	■ Väsentliga system fungerar inte tillräckligt bra eller brister i kapacitet.	3. Möjlig	4. Allvarlig	12	★
	Kompetensförsörjning.	Behovsanalys och kompetensutvecklingsinsatser för minskad sårbarhet inför framtagande av kompetensförsörjningsplan till VP.	19	■ Nyckelpersoner kan inte ersättas.	3. Möjlig	3. Kännbar	9	Nej, endast VoR
			20	■ Svårighet att genomföra förvaltningens uppdrag på grund av personalbrist.	3. Möjlig	3. Kännbar	9	Nej, endast VoR
	Löneutbetalningar	Attest av lönelistor.	21	■ Felaktiga utbetalningar	2. Mindre sannolikt	3. Kännbar	6	Nej, endast VoR
	Systematiskt arbetsmiljöarbete.	Utveckling och löpande uppföljning genom medarbetarsamtal, APT och förvaltningsgrupp.	22	■ Ohälsa hos personalen.	3. Möjlig	3. Kännbar	9	Nej, endast VoR
	Uppföljning av projektekonomi.	Kontroll av intäkter och kostnader.	23	■ Oförutsedda ekonomiska påfrestningar på förvaltningen. Återbetalningsskyldighet uppstår om projektets villkor inte har uppfyllts.	3. Möjlig	4. Allvarlig	12	★
3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	Inköp och avtalstrohet	Användning av befintligt inköpssystem och upphandlingssystem.	24	■ Lagar och regler för upphandling och inköp tillämpas inte och det brister därför i följsamhet mot ingångna avtal.	2. Mindre sannolikt	4. Allvarlig	8	Nej, endast VoR

KF:s mål för verksamhetsområdet	Process	Arbetsätt	Nr	Oönskad händelse	Sannolikhet	Konsekvens	RV	IKP	
		Hantering av leverantörsfakturor.	25	■ Attestordningen och regler för redovisning av representation och moms följs inte. Kodplanen tillämpas inte korrekt vilket försvårar ekonomistyrningen.	2. Mindre sannolikt	4. Allvarlig	8	Nej, endast VoR	
		Stickprov på transaktioner	26	■ Inköpskort kommer i orätta händer, missbrukas eller det finns en bristande ordning i hanteringen.	2. Mindre sannolikt	3. Kännbar	6	Nej, endast VoR	
	Systematiskt informationssäkerhetsarbete	Behörighetshantering	27	■ Obehöriga kommer åt system och nätverk.	2. Mindre sannolikt	4. Allvarlig	8	Nej, endast VoR	
		Implementering av lokal anvisning	28	■ Ny information förmedlas inte ut i organisationen	2. Mindre sannolikt	4. Allvarlig	8	Nej, endast VoR	
		Incidenthantering	29	■ Incidenter rapporteras inte och därmed inte åtgärdas	2. Mindre sannolikt	3. Kännbar	6	Nej, endast VoR	
		Informationsklassning	30	■ Information hanteras på ett felaktigt sätt	2. Mindre sannolikt	4. Allvarlig	8	Nej, endast VoR	
			31	■ Utbildningen genomförs inte	2. Mindre sannolikt	4. Allvarlig	8	Nej, endast VoR	
		Informationssäkerhet inom upphandlingsförfarande	32	■ Informationsklassningen omfattar inte konsekvensbedömning enligt GDPR när hög risk identifierats.	2. Mindre sannolikt	4. Allvarlig	8	Nej, endast VoR	
	3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	Förebygga otillåten påverkan	Strikt efterlevnad av såväl nationella (t.ex. Näringslivskoden) som interna riktlinjer.	33	■ Anställda på förvaltningen missbrukar sin ställning genom t.ex. mutbrott eller jäv.	2. Mindre sannolikt	4. Allvarlig	8	Nej, endast VoR

KF:s mål för verksamhetsområdet	Process	Arbetsätt	Nr	Oönskad händelse	Sannolikhet	Konsekvens	RV	IKP
		Vid introduktion av nyanställda samt vid löpande uppföljning genom medarbetarsamtal och APT.	34	■ Medarbetare som arbetar med tillsyn eller kontroll utsätts för våld eller hot i sin tjänsteutövning.	3. Möjlig	4. Allvarlig	12	★
	Förebygga välfärdsbrott	Internkontroll och utbildning.	35	■ Delar av nämndens resurser utnyttjas inte på avsett vis.	2. Mindre sannolikt	4. Allvarlig	8	Nej, endast VoR
	Hantering av personuppgifter enligt nya dataskyddsförordningen (GDPR)	Kontroller av rutiner och arbetsätt för att säkerställa att personuppgifter inte hanteras felaktigt.	36	■ Personuppgifter hanteras felaktigt.	3. Möjlig	2. Lindrig	6	Nej, endast VoR
		Utbildningar och introduktion av nyanställda	37	■ Personuppgifter hanteras felaktigt	3. Möjlig	2. Lindrig	6	Nej, endast VoR
	Rättssäker myndighetsutövning.	Genomgång av rutiner och ev. förekommande incidenter	38	■ Beslut fattas inte på ett rättssäkert sätt och likabehandling tillämpas inte.	2. Mindre sannolikt	3. Kännbar	6	Nej, endast VoR
			39	■ Förvaltningen debiterar för mycket eller för lite p.g.a. ej uppdaterade register.	2. Mindre sannolikt	2. Lindrig	4	Nej, endast VoR
			40	■ Skadlig publicitet och uppmärksamhet p.g.a. oegentligheter.	2. Mindre sannolikt	4. Allvarlig	8	Nej, endast VoR
			41	■ Skadlig publicitet och uppmärksamhet.	2. Mindre sannolikt	3. Kännbar	6	Nej, endast VoR
3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	Internationellt samarbete och samverkan	Samarbete inom relevanta internationella nätverk samt i relevanta projekt	42	■ Resurser läggs på projekt som inte ger önskad nytta.	2. Mindre sannolikt	3. Kännbar	6	Nej, endast VoR
			43	■ Stadens möjlighet till påverkan av internationellt miljö- och klimatarbete minskar.	2. Mindre sannolikt	3. Kännbar	6	Nej, endast VoR

KF:s mål för verksamhetsområdet	Process	Arbetssätt	Nr	Oönskad händelse	Sannolikhet	Konsekvens	RV	IKP
	Synpunkter på EU-kommissionens öppna samråd	Bidra med synpunkter till stadens sammanhållna svar på EU-kommissionens samråd	44	■ Förordningar och direktiv formuleras på ett sätt som missgynnar Stockholms stad	2. Mindre sannolikt	4. Allvarlig	8	Nej, endast VoR

Internkontrollplan

3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

Process	Arbetsätt	Systematisk kontroll	Oönskad händelse	Kontrollaktivitet
IT-funktionalitet	Löpande systemförvaltning	Regelbunden dialog med leverantörer om kontinuerlig drift.	 Väsentliga system fungerar inte tillräckligt bra eller brister i kapacitet. 12	Aktiv uppföljning – i styrgrupp och förvaltningsgrupp – vad gäller driftstörningar i ECOS.
Uppföljning av projektekonomi.	Kontroll av intäkter och kostnader.	Löpande uppföljning genom månatliga prognoser, m.m.	 Oförutsedda ekonomiska påfrestningar på förvaltningen. Återbetalningsskyldighet uppstår om projektets villkor inte har uppfyllts. 12	Djupare analys i samband med T2 och årsbokslut.

3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

Process	Arbetsätt	Systematisk kontroll	Oönskad händelse	Kontrollaktivitet
Förebygga otillåten påverkan	Vid introduktion av nyanställda samt vid löpande uppföljning genom medarbetarsamtal och APT.	Rapportering, samt regelbunden uppföljning, av händelser i incidentrapporteringssystemet (IA).	 Medarbetare som arbetar med tillsyn eller kontroll utsätts för våld eller hot i sin tjänsteutövning. 12	Chefer följer upp med inspektörer. Samtal hålls kontinuerligt på avdelningsmöten och i medarbetarsamtal.

Bilaga 6.1 System för intern kontroll för miljö- och hälsoskyddsnämnden

Inledning

Intern kontroll är en ständigt pågående process där nämnd, förvaltningsledning och övrig personal samverkar för att säkerställa att verksamheten är ändamålsenlig och effektiv, att information om verksamhet och ekonomi är tillförlitlig samt att lagar, förordningar och styrdokument följs. Med intern kontroll avses att förvaltningsorganisationen har ett arbetssätt som ger en rimlig försäkran om att verksamheten bedrivs på ett tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen är därmed en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Nämndernas ansvar för den interna kontrollen regleras i 6 kap. 6 § Kommunallagen (2017:725) samt genom stadens "Regler för ekonomisk förvaltning" och tillämpningsanvisningar för nämndernas interna kontroll där det som gäller specifikt för Stockholms stad preciseras. Alla nämnder i Stockholms stad ansvarar för att ett system för intern kontroll upprättas inom respektive verksamhetsområde. Systemet ska ge förvaltningsövergripande riktlinjer för hur internkontrollarbetet ska bedrivas. Som grund för arbetet med den årliga internkontrollplanen ligger en väsentlighets- och riskanalys.

Systemet för intern kontroll med övergripande riktlinjer, regler och anvisningar har som syfte att säkerställa att:

- verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt,
- lagar, avtal och andra för nämnden gällande regler, föreskrifter och beslut följs,
- anskaffningen och användningen av resurser är effektiv och ändamålsenlig,
- stadens tillgångar skyddas,
- redovisningen och uppföljningen av verksamhet och ekonomi är rättvisande, tillförlitlig och ändamålsenlig, samt att
- säkerheten i redovisningsrutiner, administrativa rutiner och IT-system är tillfredsställande

Nämndens system för intern kontroll

Nämndernas internkontrollarbete ska bestå av tre delar; ett aktuellt system för intern kontroll fastställt av nämnden, en årligt genomförd väsentlighets- och riskanalys (VoR) samt en internkontrollplan baserad på väsentlighets- och riskanalysen. Internkontrollplanen fastställs i samband med verksamhetsplanen och följs upp i samband med verksamhetsberättelsen. Systemet för internkontroll ska ses över årligen och revideras vid behov.

Väsentlighets- och riskanalysen genomförs i flera steg. Nämnden ska identifiera de viktigaste processerna/arbetssätten för att uppnå kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i arbetet beakta lagstiftning och verksamhetens uppdrag. Utifrån arbetssätten

ska oönskade händelser identifieras. Dessa ska värderas (1-5) utifrån vilka konsekvenserna blir om händelsen inträffar samt hur sannolikt det är att händelserna inträffar. Utifrån riskvärdet beslutas om den oönskade händelsen/risken ska hanteras i internkontrollplanen. I internkontrollplanen planerar nämnden hur de löpande kontrollerna/arbetssätten ska följas upp.

Ansvar och roller avseende internkontroll inom miljö- och hälsoskyddsnämnden

Förvaltningens arbete med intern kontroll sker löpande under året samt även vid vissa tillfällen då periodiska kontroller genomförs. För att säkerställa en god intern kontroll behöver ansvaret vara tydligt fördelat och finnas på alla nivåer inom förvaltningen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämndens ansvar är att se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detta görs genom att nämnden

- ansvarar för att ett system för internkontroll upprättas
- årligen fastställer en väsentlighets- och riskanalys och en internkontrollplan
- tillförsäkrar sig att internkontrollplanen genomförs
- vid behov vidtar åtgärder som säkerställer att den interna kontrollen är tillräcklig

Förvaltningschef

Förvaltningschefen ska upprätta förslag till internt kontrollsystem för nämnden och se till att konkreta regler och anvisningar utformas för att upprätthålla en god intern kontroll inom alla verksamhetsområden. Förvaltningschefen ansvarar också för att en väsentlighets- och riskanalys genomförs och dokumenteras samt att en internkontrollplan upprättas utifrån vad som framkommit i väsentlighets- och riskanalysen.

Förvaltningschefen ska också

- rapportera till nämnden hur internkontrollplanen genomförs och hur den interna kontrollen fungerar
- omgående informera nämnden och revisionskontoret om det hos förvaltningen uppdragas förhållanden som medför misstanke om att brott av förmögenhetsrättslig karaktär föreligger samt informera nämnden och revisionskontoret om de åtgärder som vidtagits

Avdelningschefer och enhetschefer

Chefer på alla nivåer i organisationen ska

- se till att medarbetarna har förståelse för vad tillräcklig intern kontroll innebär i verksamheten
- skapa förutsättningar för ett arbetsklimat som främjar tillräcklig intern kontroll
- verka för att de arbetssätt som används bidrar till tillräcklig intern kontroll

- upprätta kontroller i handläggningsrutinerna för att säkerställa att lagar och förordningar, kommunalcentrala regler och anvisningar samt nämndens/förvaltningens beslut och direktiv följs
- snarast möjligt rapportera brister och avvikelser i enlighet med nämndens system för intern kontroll

Avdelningschefer ska också delta i arbetet med väsentlighets- och riskanalysen samt ansvarar för att vidta åtgärder vid avvikelser i den löpande interna kontrollen och rapportera till förvaltningschefen. Samtliga chefer ansvarar för att arbetsmetoder och arbetsrutiner överensstämmer med kravet på god intern kontroll inom sitt område och rapporterar eventuella avvikelser till överordnad chef.

Medarbetare

Medarbetares ansvar är att följa lagar, förordningar, regler, mål och anvisningar, handläggningsrutiner m.m. för att uppnå en säker och effektiv verksamhet. Samtliga medarbetare

- ansvarar för att bidra aktivt med sin kompetens i arbetet med intern kontroll
- ansvarar för att rapportera brister och avvikelser till närmast överordnad chef

Styrdokument

På ett övergripande plan regleras nämndens verksamhet av bland annat förvaltningslagen och kommunallagen, samt GDPR och offentlighets- och sekretesslagen. Härutöver är det sektorslagstiftning som är relevant för nämnden, d.v.s. miljöbalken med följdlagstiftning, livsmedels- och foderlagstiftningen, strålskyddslagstiftning, tobakslagstiftning, lagstiftning om skydd mot internationella hot mot människors hälsa samt lagen om sprängämnesprekursorer.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet följer också ett antal styrdokument och riktlinjer, både stadsövergripande och lokalt framtagna. Bland dessa kan nämnas;

- Delegationsordning och handläggningsordning
- Riktlinjer för upphandling och inköp
- Policy – fakturor till kund
- Riktlinjer om representation, gåvor, mutor och jäv
- Hanteringsanvisningar för miljöförvaltningens information
- Riktlinje informationssäkerhet (stadens centrala riktlinje)
- Rutin för hantering av e-post på miljöförvaltningen
- Vägledning för personuppgiftincidenthantering

Planer och strategiska styrdokument antas av miljö- och hälsoskyddsnämnden. Styrdokument såsom riktlinjer, anvisningar etc. fastställs av miljöförvaltningens ledningsgrupp.

Uppföljning av internkontrollsystemet

Nämndernas internkontrollarbete ska, som ovan nämnts, bestå av tre delar; ett aktuellt system för intern kontroll, en väsentlighets- och riskanalys (VoR) samt en internkontrollplan baserad på väsentlighets- och riskanalysen.

Väsentlighets- och riskanalys

Varje år genomförs en väsentlighets- och riskanalys för miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsområden. Analysen sker i dialog mellan säkerhetssamordnaren och verksamhetsansvariga på olika nivåer. Fokus i analysen ligger på de risker som påverkar nämndens möjligheter att nå uppsatta mål men även förmågan till efterlevnad av gällande styrdokument. Väsentlighets- och riskanalysen är upprättad enligt stadens modell och dokumenteras i ILS samt biläggs nämndens verksamhetsplan.

Internkontrollplan

Utifrån genomförd väsentlighets- och riskanalys upprättas årligen en internkontrollplan. I internkontrollplanen planeras och dokumenteras vilka av de systematiska kontrollerna som ska genomföras. Syftet är att bedöma hur väl de systematiska kontrollerna fungerar och ge nämnden underlag för att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig. Även granskningssynpunkter från stadens revisorer kan påverka innehållet i planen.

Internkontrollplanen upprättas, i likhet med väsentlighets- och riskanalysen, enligt stadens modell och dokumenteras i ILS samt biläggs nämndens verksamhetsplan.

Rapportering

Resultatet av genomförda kontroller dokumenteras och rapporteras en gång om året till nämnden i verksamhetsberättelsen samt delrapporteras vid tertialrapport 2. I samband med rapporteringen i verksamhetsberättelsen lämnas en bedömning om den interna kontrollen är tillräcklig, delvis tillräcklig eller otillräcklig. Upptäcks allvarliga brister i den interna kontrollen ska det omedelbart rapporteras till närmast överordnad. Vid misstanke om brott som kan leda till rättsliga påföljder ska nämnden omgående informeras och åtgärder vidtas. Dessutom ska revisionskontoret informeras.

Bilaga 7. Miljöförvaltningens kompetensförsörjningsplan 2024-2026

Miljöförvaltningen ska vara en förebild som arbetsgivare med goda arbetsvillkor och utvecklingsmöjligheter i en stimulerande arbetsmiljö. Kompetenta och engagerade medarbetare är en förutsättning för förvaltningens verksamhet och utveckling.

Kompetensförsörjningsplanen 2024-2026 beskriver förvaltningens kompetensbehov samt planerade och prioriterade åtgärder för att säkerställa att verksamheten har rätt kompetens på kort och lång sikt. Kompetensförsörjningsplanen är ett strategiskt dokument som möjliggör samordning av aktiviteter så att resurser används på ett effektivt sätt. Kompetensförsörjningsplanen uppdateras årligen och utgår från nämndens gällande treåriga kompetensförsörjningsplan samt från nämndens underlag till budget 2024 med strategisk inriktning för 2025-2026. Kompetensbehovet beskrivs inom följande personalområden: utveckla, behålla, attrahera, rekrytera, introducera, avveckla och avsluta.

Sammanfattningsvis står miljöförvaltningen inför ett par utmaningar för att säkra kompetensförsörjningen på lång sikt. Efterfrågan på kompetens inom miljö-, klimat- och hälsoskyddsområdet kommer att öka samtidigt som antalet studenter som söker sig till passande utbildningar minskar. Detta kan leda till att förvaltningen kommer ha svårt att rekrytera till sina kärnbefattningar framöver. Förvaltningen arbetar med att stärka samverkan med relevanta utbildningsinstitutioner, och förvaltningen arbetar vidare med olika strategier för att öka attraktiviteten till yrkesområdet samt för att utveckla och förändra arbetssätt för att klara av kompetensförsörjningen. Den analys som genomfördes inom ramen för förvaltningens digitaliseringsarbete visar också att det finns kompetensgap, som behöver adresseras antingen genom nyrekrytering eller vidareutveckling av befintlig personal eller genom nyttjande av konsulter med specialistkompetens.

Mål, uppdrag och kompetens

Förvaltningens övergripande mål och uppdrag är i stort att bidra till minskad klimatpåverkan samt en frisk och hälsosam miljö i staden. Det uppdraget bedöms inte förändras avsevärt över tid, däremot tillkommer vissa utmaningar i takt med att staden växer och att lagstiftning förändras. Stadens tillväxt innebär både kortsiktigt och långsiktigt att flera av de tillsynsområden som förvaltningen ansvarar för växer. Att Stockholm växer och blir tätare innebär också att förvaltningen måste utveckla myndighetsutövningen och tillsynen för stockholmarnas hälsa och miljö. Enligt förvaltningens tillsynsbehovsutredning pekar mycket på att förvaltningen under 2024-2026 kommer behöva jobba med nya frågor och utveckling av befintliga tillsynsområden. Några exempel på särskilt prioriterade områden i tillsynsbehovsutredningen är miljökvalitetsnormer för vatten, förorenade områden samt frågor kopplade till avfall.

Inom lagstiftningsområdet kommer avfallsområdet och livsmedelslagstiftningen förändras något, vilket medför kompetensutvecklingsinsatser för berörda inspektörer. Avdelningen för livsmedelskontrollen kommer genomgå en större förändring under en treårsperiod. Det rör sig om att en ny del inom tillsynsområdet tillkommer, att ett nytt arbetssätt från Livsmedelsverket om ”God kontrollsed” införs samt en förändring av riskklassificeringssystemet. Detta kommer innebära att nya arbetssätt och metoder behöver utvecklas samt att personalen behöver genomgå utbildningar.

Generellt råder det stort fokus i samhället inom områdena energi, klimat och ökad cirkularitet. Efterfrågan på erfaren personal är hög inom såväl privat som offentlig sektor. Kompetensförsörjning inom cirkulär bygg- och anläggning, hållbara transporter, energispecialister och upphandlingskompetens är utmanande områden för förvaltningen framöver.

Det sker en kontinuerlig effektivisering av arbetet på förvaltningen med att förenkla och utveckla förvaltningens processer i syfte att förkorta handläggningstider och förenkla för företagare och medborgare vid kontakter med förvaltningen. Förvaltningens digitaliseringsarbete fortsätter med utgångspunkt i den strategiska utvecklingsplan för digitalisering som årligen revideras med aktiviteter för kommande år. Krav på kompetens inom digitalisering kommer successivt öka i samband med att processer och arbetssätt utvecklas med digitala verktyg. För att fortsatt möta dessa behov behöver förvaltningen fortsätta arbeta med digital kompetens hos

befintliga medarbetare, men också ta med dessa aspekter vid behovsanalys inför rekryteringar samt strategiskt och operativt nyttjande av extern specialistkompetens.

Förvaltningen har genomfört en omorganisation med verkan från den 1 september 2022. Syftet med omorganisationen är att bland annat skapa en organisation som stödjer ökat lärande, samarbete, samverkan och utveckling av sakområden och arbetssätt för ökad miljö- och klimatnytta. Förändringen har inte haft en stor inverkan på personalomsättningen och förvaltningen arbetar fortsatt aktivt med att kontinuerligt följa upp arbetsmiljöfrågor för att minimera risken för kommande kompetensbortfall.

Konsultanvändningen på miljöförvaltningen

Förvaltningen köper in en del konsulttjänster inom ett par olika områden. Huvuddelen av konsulttjänster går till provtagning och analyser av olika typer av miljögifter på vatten, mark, byggmaterial i inomhusmiljön och livsmedel. Anledningen till detta är att förvaltningen varken har den utrustning som krävs i form av provtagningsutrustning, material och analysapparater eller erforderlig kompetens. I övrigt köps konsulttjänster in för bland annat framtagande av statistik, underlag och material för handlingsplaner, tekniska analyser, digitaliseringstjänster, framtagande av projekt- och EU-ansökningar. Tjänster köps även in för olika modelleringsverktyg och beräkningsmodeller för miljövetenskapliga undersökningar.

Generellt används konsulttjänsterna för spetskompetens som förvaltningen saknar, som en insats för att snabba upp processer och för att genomföra provtagning och analyser. Förvaltningen bedömer att konsultanvändningen under 2024 kommer att kvarstå på ungefär samma nivå som under föregående år. Inför avrop och upphandling av konsulttjänster görs kontinuerligt bedömning om konsultanvändning är det mest resurseffektiva sättet för att genomföra insatsen.

Kritiska kompetenser

De identifierade kritiska kompetenser förvaltningen har och ser en utmaning i att rekrytera är:

- spetskompetens inom tillsynsområden för miljö, hälsoskydd och livsmedel
- expertis inom olika miljöområden såsom t.ex. luft, buller, mark, miljöfordon, energi och klimat

- kompetens inom förändringsledning
- speciallistroller med unik kompetens

Befattningar som inspektör, miljöutredare och projektledare utgör en stor del av förvaltningens verksamhet och kompetenskraven inom dessa befattningar inkluderar ofta flera av de för förvaltningen nämnda kritiska kompetenserna.

Antalet utbildade miljö- och hälsoskyddsinspektörer på Stockholms universitet har minskat och en liknande trend syns även på andra lärosäten i landet. Samtidigt finns ett stort behov att rekrytera nya inspektörer i många kommuner. Förvaltningen har bland annat inlett ett tätare samarbete med Stockholms universitet för att arbeta strategiskt med att locka fler till utbildningen och nå ut till en bredare målgrupp för att nå fram till dem som vill arbeta i den offentliga sektorn med stadens frågor och uppdrag. Samarbetet omfattar även att öka utbildningens arbetslivsanknytning och utveckla studenternas förmåga att möta arbetslivet. Förvaltningen ser också ett behov av att samverka med andra utbildningsinstitutioner som berör andra yrkeskategorier inom verksamhetsområdet. Dels kan lärosäten också behöva erbjuda kortare påbyggnadsutbildningar till personer med lämplig bakgrund men som studerat eller arbetat inom andra sektorer. En dialog behöver också föras med de tillsynsvägledande myndigheterna för en gemensam beredskap för att möta kommande kompetensbehov.

För att möta rekryteringsutmaningen framöver behöver förvaltningen också se över sina arbetssätt. Det innebär att justera organisationens processer och utmana invanda arbetssätt. Exempelvis kan det övervägas att medarbetare utan inspektörsutbildning genomför vissa arbetsuppgifter som idag ligger på inspektörerna, och vidare kan arbetsmoment förenklas och effektiviseras med stöd av exempelvis digitalisering eller AI. Detta frigör tid för inspektörerna att fokusera på de uppgifter där deras kompetens bäst behövs.

I nuläget ser förvaltningen således en utmaning vad gäller kompetensförsörjning av kritiska kompetenser. Även inom vissa specialistområden blir det allt svårare att behålla och rekrytera kritiska kompetenser då efterfrågan på kompetensen är stor på marknaden. Många som arbetar inom dessa områden som experter konkurrerar förvaltningen om med både näringsliv och offentlig sektor. Den stora efterfrågan har också lett till ett högt löneläge som förvaltningen många gånger haft svårt att möta. Att fortsätta arbeta med förvaltningens lönepolitik är avgörande så att lönenivå och

löneutveckling blir konkurrenskraftig och marknadsmässig. På samma sätt syftar förvaltningens strategiska samarbete med Stockholms universitet till att öka attraktiviteten till miljö- och hälsoskyddsutbildningen. Förvaltningen kommer också arbeta med att stärka arbetsgivarvarumärket för att attrahera, rekrytera och behålla kompetens genom att bland annat stärka sin närvaro på sociala medier. Gällande förändringsledning kompetensutvecklas förvaltningens chefs- och ledningsgrupp löpande för att möta den höga förändringstakten.

Successionsplanering

Förvaltningens personalomsättning ligger på en tämligen låg nivå. Jämfört med föregående år har andelen avgångar minskat något liksom andelen rekryteringar. Enligt avgångsenkäter och intervjuer är de vanligaste orsakerna till att tillsvidareanställda väljer att söka sig vidare fortsatt främst större utvecklingsmöjligheter/karriärvägar och möjlighet att jobba närmare sin bostad. Observera att nedanstående statistik för 2019-2022 sträcker sig till november månad och 2023 till enbart oktober månad.

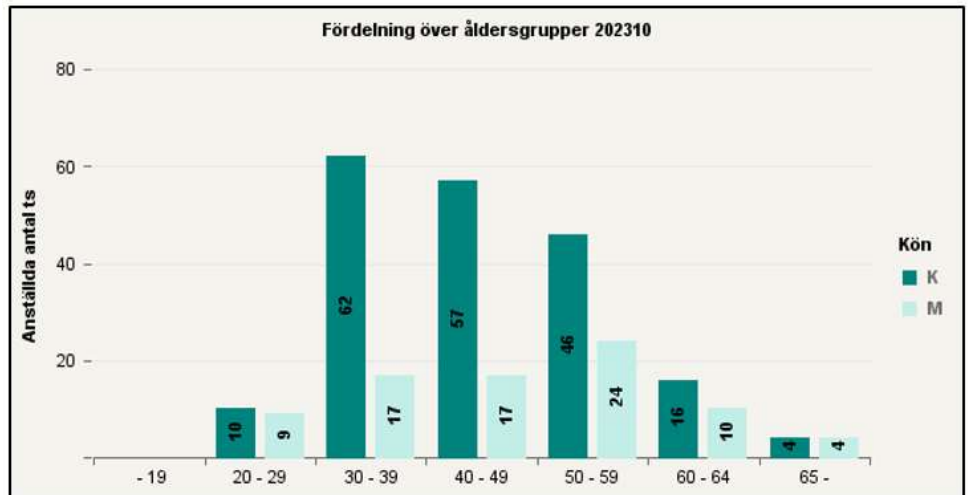
Personalomsättning	2023	2022	2021	2020	2019
	5,97%	7,14%	5,47%	7,23%	5,55%

Personalomsättning beräknas enligt: Det lägsta talet av avgångar eller rekryteringar av tillsvidareanställningar under året ställs mot det genomsnittliga antalet tillsvidareanställningar per befattning under året.

Statistiken visar den externa rörligheten, dvs de som rekryterats från annan arbetsgivare samt de som slutat i staden.

Under oktober månad 2023 har miljöförvaltningen 266 tillsvidareanställda (265 st 2022). Totala antalet anställda inklusive visstidsanställda är 276 (278 st 2022). Förvaltningen har en förhållandevis hög intern rörlighet, där medarbetare byter anställningsform eller befattning. Kön fördelningen är ungefär densamma som tidigare år. I oktober 2023 var 71 % kvinnor och 29 % män. Kön fördelningen reflekterar en skev könsfördelning som finns redan på inspektörsutbildningar runtom i landet. Andelen kvinnor är fler inom de flesta åldersgrupperna, det är enbart jämt könsfördelat bland det fåtal anställda som är över 65 år.

Miljöförvaltningen har en förhållandevis jämn åldersfördelning bland de anställda. Medelåldern för samtliga anställda är 45,1 år (män 47 år, kvinnor 44,3 år).

Under den kommande treårsperioden kommer 19 av dagens medarbetare vara över 65 år¹. Ingen särskild befattningsgrupp är överrepresenterad bland pensionsavgångarna, men några av de medarbetare som är i pensionsberättigad ålder innehar kritiska kompetenser.

Eftersom dessa kompetenser är kritiska för verksamheten och efterfrågade av arbetsmarknaden gäller det för förvaltningen att säkerställa en kompetensöverföring till övriga medarbetare. Varje enhet på förvaltningen ansvarar för sin kompetensförsörjning och har åtminstone övergripande planer för hur kritiska kompetenser och personal ska ersättas om någon plötsligt skulle sluta. Generellt så tillämpas en viss grad av kompetensöverlappning men förvaltningen skulle behöva systematisera det kollegiala lärandet i större omfattning för att minska sårbarheten, undvika ett kompetensgap, samt säkra rutiner för överlämning vid kompetensöverföring som vid avslut och pensionsavgångar.

Individuella utvecklingsplaner uppdateras årligen i samband med medarbetarsamtal. Medarbetarna får ge uttryck för sin ambitionsnivå och önskade kompetensutveckling inom ramen för vad verksamheten kan erbjuda, och cheferna uppmuntrar till utveckling utifrån verksamhetens behov. I samband med dessa

¹ Tidigaste uttagsålder för allmän pension är 63 år från och med 2023. Åldersgränsen i LAS (rätt att kvarstå i anställning) höjdes från 68 till 69 år den 1 januari 2023.

samtal diskuteras eventuella kompetensgap mellan individernas nuläge och kompetensprofilen för att komma vidare eller nå en önskad nyckelposition. Chefen beskriver kompetensutvecklingsmöjligheter som finns och en utvecklingsplan för året beslutas.

På miljöförvaltningen utannonseras alla lediga tjänster på stadens intranät. Generellt utlyses alla lediga tjänster externt men i fall då väldigt kompetenta interna sökande finns så sker i vissa fall endast annonseringen internt. Alla anställda har alltid möjlighet att söka nya och lediga tjänster och interna karriärer inom förvaltningen uppmuntras.

Förvaltningen genomför även utvecklingsprogram för medarbetare inom TN-akademin. Syftet är att bidra till medarbetarnas personliga utveckling och för att rusta medarbetare att kliva in i ledarroller i framtiden.

Riskanalys kopplat till identifierade utmaningar

Förvaltningens övergripande utmaningar vad gäller kompetensbehovet bedöms som utmanande men hanterbara. De utmaningar som förvaltningen står inför den kommande treårsperioden som kan innebära visst kompetensgap hanteras främst genom att kompetensutveckla och bredda nuvarande medarbetares kompetens samt rekrytera för att tillföra ny kompetens. Det är i första hand en fördjupning och breddning av kompetensen inom befintliga befattningar som behövs. Mycket utvecklingsarbete pågår, inte minst inom digitaliseringsområdet. Förvaltningens strategi är att utveckla befintlig personal men det kan även bli aktuellt att på sikt rekrytera in kompetenser inom digitaliseringsområdet som inte finns i dagsläget.

Förvaltningen behöver också stärka upp arbetet med att successionsplanera inför kommande pensionsavgångar eller inför att nyckelpersoner väljer att sluta. Många enheter på förvaltningen har goda exempel på hur arbetet kan göras, att dela med sig av sina erfarenheter och systematisera arbetet i större omfattning vore bra för att trygga kompetensgapen som eventuellt kan uppstå.

Det som har störst påverkan på kompetensförsörjningen är förvaltningens förmåga att behålla, attrahera och rekrytera kompetens. Även om mycket fokus kommer ligga på kompetensutveckling de kommande åren anses risken för att

misslyckas på det området som relativt lågt då förvaltningen redan nu har en förhållandevis god förmåga att kompetensutveckla. Det relativa löneläget är en faktor som påverkar förmågan att behålla, attrahera och rekrytera kompetens. Löneläget utvärderas årligen och under de senaste åren har förvaltningen använt en del av det ekonomiska utrymme som olika effektiviseringar skapat till att göra särskilda lönesatsningar. Förvaltningen fortsätter jobba med lönepolitiken så att lönenivå och löneutveckling håller sig konkurrenskraftig och marknadsmässig.

Förutom löneläget så är en påtaglig risk vad gäller förmågan att attrahera och rekrytera kompetens att konkurrensen om miljöförvaltningens kritiska kompetenser ökar på arbetsmarknaden. Det är en trend att fler kommuner och konsultbolag söker liknande kompetenser som miljöförvaltningen. En kommande utmaning är också att antalet sökande och färdigutbildade miljö- och hälsoskyddsinspektörer minskar kraftigt i landet.

Förvaltningens planerade åtgärder för att hantera kompetensgapet

Förvaltningen har identifierat ett par utmaningar med kompetensbehovet och arbetar aktivt, både med interna processer samt i externa samarbeten för att hantera kompetensgapet på ett bra sätt. Ett antal åtgärder är särskilt prioriterade och många av dessa är specifika för respektive avdelning och enhet. Åtgärder sker fortlöpande och det finns en etablerad och fungerande hantering för att anpassa åtgärder utifrån nya eller förändrade behov som uppstår över tid.

Utveckla

Förvaltningen fortsätter med kompetenshöjande insatser som syftar till att utveckla och bredda den enskilde medarbetarens kompetens och därmed bidra till att verksamheten uppnår sina mål, uppdrag och sitt framtida kompetensbehov. Kompetensutveckling diskuteras i samband med medarbetarsamtalet och dokumenteras i den individuella utvecklingsplanen. Förvaltningen ser vissa förändringar kommande år kopplat till nya uppdrag och arbetssätt så som nya tillsynsområden, förändringar i livsmedelslagstiftningen och fortsatt intensifiering av digitalisering och digitala arbetssätt. Nedan listas prioriterade aktiviteter för 2024-2026:

- Extern och intern ämnesspecifik utbildning för förvaltningens medarbetare utifrån sitt yrkesområde.

- Fortsatt arbete med digitalisering inom prioriterade områden utifrån miljöförvaltningens utvecklingsplan för digitalisering och därtill kompetensutveckling inom digitaliseringsområdet
- Utveckla och stärka upp arbetet med kompetensöverföring för att säkerställa att kritisk kompetens finns kvar i organisationen vid pensionsavgångar och avslut.
- Erbjud utbildningar för förvaltningens chefer inom ledarskap, lönebildning, arbetsmiljö, arbetsrätt och kompetensbaserad rekrytering.
- Erbjud utbildningsprogram för medarbetare som TN-akademin (utveckling för utpekade medarbetare inom Tekniska nämndhuset, ett samarbete mellan miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret, exploateringskontoret och fastighetskontoret)
- Planerade förvaltningsövergripande möten för att stärka lärandet i organisationen mellan kollegor och samverkanspartners

Behålla

Genom ett engagerat och tillitsbaserat ledarskap, utvecklande och inkluderande arbetsmiljö samt delaktighet och inflytande är miljöförvaltningen en arbetsplats där medarbetarna vill stanna kvar. Förvaltningen ska vara en attraktiv arbetsgivare och erbjuda medarbetarna ett meningsfullt arbete. Nedan listas prioriterade aktiviteter under 2024-2026 för att behålla kompetenta och engagerade medarbetare:

- Nya aktiva åtgärder för att säkerställa allas lika rättigheter och möjligheter på jobbet.
- Fortsätta arbeta med det relativa löneläget för att säkerställa ett konkurrenskraftigt och marknadsmässigt löneläge.
- Tydliggöra alternativa karriärvägar i form av specialistfördjupningar eller breddad expertis.
- Fortsätta satsningar för att vara en attraktiv arbetsgivare inom bland annat friskvård, trivselaktiviteter och flexibla arbetssätt. Exempel: Sponsrade löplopp, friskvårdstimme, flexitid och möjlighet till hemarbete.
- Ge medarbetare inflytande över den egna arbetssituationen för att på så sätt öka motivation och deras resultat.
- HR genomför också ”stanna-samtal” för att få veta vad det är på jobbet som engagerar och motiverar medarbetaren, men också vad som kan bli ännu bättre ur medarbetarens perspektiv.

Attrahera

För goda verksamhetsmässiga resultat behöver miljöförvaltningen fortsatt attrahera rätt kompetens och nå relevanta målgrupper, särskilt inom bristyrken. De anställda är de bästa ambassadörerna för att sprida en attraktiv bild av miljöförvaltningen som en stimulerande arbetsplats med god arbetsmiljö, konkurrenskraftig lön och flexibla arbetsförhållanden. Prioriterade aktiviteter under 2024-2026 för att öka miljöförvaltningens attraktivitet:

- Lyfta fram goda exempel där medarbetarens ambassadörskap synliggör verksamhetens värderingar (mot samarbetspartners, nätverk, branschfolk, studenter och lärosäten).
- Fortsätta öka utbyte av kunskap och praktiska erfarenheter mellan universitet och miljöförvaltningen. Ökat antal högskolepraktikanter samt exjobb medför att fler studenter lär känna miljöförvaltningen som en attraktiv arbetsplats.
- Deltagande på universitetens arbetsmarknadsdagar.
- Öka attraktiviteten genom att gå ut med arbetsgivarvarumärket i fler kanaler, så som att sprida goda exempel på intressanta projekt och arbetsuppgifter på miljöförvaltningen.
- Fortsätta det strategiska samarbetet med Stockholms universitet och andra kommuner för att hantera utmaningen om få utbildade inspektörer.
- Stärka bilden av miljöförvaltningen och Tekniska nämndhuset som en av Sveriges mest spännande arbetsplatser för hållbar stadsutveckling.

Rekrytera

Miljöförvaltningen tillämpar kompetensbaserad rekrytering. I en rekrytering möter förvaltningen många potentiella medarbetare och en väl genomförd rekrytering bidrar till att stärka bilden av miljöförvaltningen som en bra och attraktiv arbetsgivare. Nedan listas prioriterade aktiviteter under 2024-2026:

- Förvaltningen anordnar årligen utbildning i kompetensbaserad rekrytering för cheferna.
- Förstärkt användande av sociala medier vid rekryteringar (LinkedIn, Facebook).
- Skapa attraktiva platsannonser.

Introducera

Introduktionen för nyanställda är viktig och påverkar hur snabbt en nyanställd kan komma upp i full produktivitet. En väl genomförd

introduktion främjar ett gott arbetsklimat. Förvaltningen genomför lokal introduktion ute på enheterna och avdelningarna samt en förvaltningsövergripande introduktion som genomförs två gånger per år. Dessutom har ett förstärkt introduktionsprogram för chefer skapats. Tre satsningar planeras för att förbättra introduktionen på förvaltningen under 2024-2026:

- Utvärdering och vidareutveckling av den digitala introduktionsutbildningen för nyanställda som ett komplement till den fysiska introduktionen som hålls två gånger per år.
- Utveckla webbutbildningar som komplement till fysiska utbildningar.
- Förnya fokus på handledarskapet.

Avveckla och avsluta

Förvaltningen har en systematiserad rutin för hur avslut av medarbetare hanteras. Vad gäller de avslut som kontinuerligt sker så är fokus på att ta reda på om förvaltningen kan lära något av varför någon slutar; avslutsenkäter genomförs för samtliga anställda och avslutsintervjuer för tillsvidareanställda av såväl HR som närmsta chef. Det är även viktigt för förvaltningen att tidigare anställda ska gå vidare i yrkeslivet som goda ambassadörer och alumni. Nedan listas prioriterade aktiviteter under 2024-2026:

- Årlig sammanställning och rapportering av var personer som slutar tar vägen, varför de slutar och eventuella lärdomar kring vad förvaltningen kunde gjort för att behålla dem. Vid behov skapas överlämningsplaner för att säkra kompetensöverföring till efterträdare.

Bilaga 8 - Plan för Upphandling 2024 - 2026**Kontaktuppgift uppgiftslämnaren, mailadress och telefonnummer**

Adress: Fleminggatan 4, Box 8136, 104 20 Stockholm Tel: 08-508 28 800, E-post: miljoforvaltningen@stockholm.se

Kontaktuppgift inköpsansvarig, namn, mailadress och telefonnummer

Mikael Nyberg, Tel: 08-50828780, E-post: mikael.h.nyberg@stockholm.se

Kategorifamilj	Kategoriklass	Beskrivning	Planerad start av upphandling	Avtalsperiod inkl förlängningsoptioner	Värde mnkr	Ansvarig nämnd	Kontaktuppgift
1027	102730	Provtagning av ytvatten för miljögiftsanalys	2024-05-01	dec 2024- dec 2028	3	MHN	Maria Pettersson (maria.a.pettersson@stockholm.se) - ansvarig för upphandling
1027	102730	Standardiserat provfiske	2024-09-01	april 2025 - april 2029	1	MHN	Maria Pettersson (maria.a.pettersson@stockholm.se) - ansvarig för upphandling
1027	102730	Insamling av fisk för miljögiftsövervakning	2024-09-01	april 2025 - april 2029	1	MHN	Maria Pettersson (maria.a.pettersson@stockholm.se) - ansvarig för upphandling
1027	102730	Analys organiska miljögifter + Hg i fisk	2024-09-01	maj 2025 - maj 2029	3	MHN	Maria Pettersson (maria.a.pettersson@stockholm.se) - ansvarig för upphandling
1013	102713	Analys av luft och damm	påbörjad	mars 2024-mars 2028	6	MHN	Needa Shaheen (needa.shaheen@stockholm.se)
1027	102713	Konsulttjänster omfattande projektledningsstöd, tekniskt stöd samt klimat- och energitekniskt stöd	2026-10-01	2027-2029	25	MHN	Eva Sunnerstedt, eva.sunnerstedt@stockholm.se

Ledningens genomgång år 2024

Miljöförvaltningen

Beslutad 2023-11-29

Ledningens genomgång

Dnr: 2023-22114

Kontaktperson: Jonas Arnqvist

1 Sammanfattning

Verksamheten har under året 2023 lagt stort fokus på informationssäkerhet. Samtliga informationstillgångar i form av gruppdiskar har informationsklassats, informationsägare har identifierats och handlingsplaner har i förekommande fall upprättats. Detta har varit ett mycket omfattande arbete som involverat samtliga avdelningar och därigenom har också ett flertal chefer och medarbetare ökat sin kompetens inom informationsklassning. Utöver detta har en fördjupad genomgång av stadens informationssäkerhetsarbete presenterats för chefsgruppen (alla avdelnings- och enhetschefer).

Miljöförvaltningen har länge arbetat med objektförvaltning av system men detta har intensifierats under året då ett flertal klassningar av system genomförts och nya eller uppdaterade objektplaner upprättats med förtydligande om ansvar.

Miljöförvaltningens dataskyddsgrupp har genomfört nio möten under året där informationssäkerhetsfrågor med fokus på dataskydd (GDPR) avhandlats löpande.

Kontinuitetsplanering inklusive krisledningsövningar har genomförts i flera grupper och dokumenterats.

Personuppgiftsincidenter har hanterats löpande och skyndsamt i tät samverkan med dataskyddsombudet. Ingen av incidenterna har varit av allvarligare art.

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
1.1	Faktorer som påverkar verksamhetens LIS	4
1.1.1	<i>Omvärldsbevakning – hot, trender och ny lagstiftning.....</i>	<i>4</i>
1.1.2	<i>Vad händer inom staden – budget, inriktningar, lokala förändringar eller satsningar.....</i>	<i>4</i>
1.1.3	<i>Vad har verksamheten identifierat i RSA-arbetet .....</i>	<i>4</i>
1.1.4	<i>Resultatet från egen uppföljning (VoR och IKP).....</i>	<i>4</i>
1.1.5	<i>Föreslagna aktiviteter som bl.a. identifierats i GDPR-årsrapport</i>	<i>5</i>
1.2	Förbättringar som föreslås för verksamhetens LIS	5

1.1 Faktorer som påverkar verksamhetens LIS

Ledningssystemet för informationssäkerhet (LIS) omfattar stadens systematiska arbete för styrning av informationssäkerhetsarbetet.

1.1.1 Omvärldsbevakning – hot, trender och ny lagstiftning

Ökat fokus på kontinuitetsplanering vid risk för större avbrott i verksamheten. Förvaltningen följer utvecklingen på lagstiftningsområdet och anpassar riskanalysen efter denna. Kända kommande lagstiftningsförändringar bedöms inte påverka förvaltningens arbete i betydande grad.

1.1.2 Vad händer inom staden – budget, inriktningar, lokala förändringar eller satsningar

Avseende informationssäkerhetsarbetet är de av staden centralt prioriterade områdena för 2024:

- Registerförteckning (upprättande eller revidering)
- Informationsklassning (nya och löpande återkommande)

1.1.3 Vad har verksamheten identifierat i RSA-arbetet

Tillgången till IT-system, främst handläggningssystemet Ecos har identifierats som en sårbarhet. En handlingsplan för systemet finns upprättad.

1.1.4 Resultatet från egen uppföljning (VoR och IKP)

Väsentlighets- och riskanalys (VoR) och Internkontrollplan (IKP) revideras årligen och följs upp i samband med verksamhetsberättelsen (VB).

Följande kritiska processer har identifierats:

- behov av löpande systemförvaltning
- behov av dokumenterade rutiner för behörighetshantering
- implementering av lokal anvisning för informationssäkerhet
- säkerställa resurser för incidenthantering
- löpande genomföra informationsklassningar
- uppmärksamma informationssäkerhet inom upphandlingsförfarande
- kontroller av rutiner och arbetssätt för att säkerställa att personuppgifter inte hanteras felaktigt
- utbildningar och introduktion av nyanställda om dataskydd (GDPR)

1.1.5 Föreslagna aktiviteter som bl.a. identifierats i GDPR-årsrapport

Förvaltningens dataskyddsbud bedriver årlig tillsyn över verksamhetens dataskyddsarbete. Detta redovisas i särskild rapport i samband med verksamhetsberättelsen (VB). I rapporten för 2023 lyftes utvecklingsområden vilka resulterat i bland annat följande föreslagna insatser:

- Revidera och gallra i registerförteckningen.
- Information om rutinen för personuppgiftincidenter i t.ex. verksamhetsstöds nyhetsbrev.
- Fortsätta klassning av informationsmängder, som gruppdiskar.
- Fortsätta etablera objektplaner inklusive klassning av egna och andras system.
- Inrätta webbformulär eller blanketter för registrerade som vill utöva sina rättigheter enligt GDPR

1.2 Förbättringar som föreslås för verksamhetens LIS

- Uppdatera Lokal anvisning för förvaltningens informationssäkerhetsarbete, årligen.
- Informera om rutinen för personuppgiftincidenter, årligen.
- Följa upp utbildningsinsatser för medarbetare och chefer, dels årligen obligatoriska, dels de nya för chefer respektive medarbetare som planeras släppas under 2024 (8 avsnitt under året).
- Genomföra inventering och klassning (se nedan).

2024

Fortsätta att inventera och klassa prioriterade verksamhetsprocesser och system (egna och centrala system där normerande klassningar genomförts av objektägare i staden).

Klassa alla lokala system som migreras med anledning av överföring från GSIT-avtalet för bl.a. arbetsplatssystem, till Systemtjänsteavtalet (serverdrift med mera).

2025 – fortsätta att klassa prioriterade verksamhetsprocesser

2026 – fortsätta att klassa prioriterade verksamhetsprocesser

Akademikerförbundet SSR gemensamma yrkanden

Tre fjärdedelar av Stockholms stads cirka 45 000 medarbetare är kvinnor.

Akademikerförbundet SSR ser det som en självklarhet att kvinnor ska behandlas jämställt på arbetsplatsen avseende hälsa.

Jämställdhetsfrågor på arbetsplatserna anser vi ingår i det systematiska arbetsmiljöarbetet som stadens chefer regelbundet ska arbeta med tillsammans med skyddsombuden. För att främja en god hälsa bör anställdas behov av mensskydd vid oförutsedd händelse av menstruation tillgodoses. Det bör vidare vara en självklarhet att inom det systematiska arbetsmiljöarbetet säkerställa medarbetares tillgång till hygienutrymmen och möjliggöra toalettbesök under hela arbetsdagen.

- 1. Akademikerförbundet SSR yrkar** att staden vid personaltoaletterna tillhandahåller mensskydd för sina anställda.
- 2. Akademikerförbundet SSR yrkar** även att staden ser över tillgången till toaletter under hela arbetsdagen för medarbetarna med fokus på de som arbetar utanför kontorsmiljö.

Stockholms stad strävar efter att vara ett föredöme bland offentliga arbetsgivare. Vidare har staden som största kommun och huvudstad ett särskilt samhällsansvar.

För en väl fungerande sjukvård, och för alla invånares säkerhet, är det nödvändigt med regelbundna blodgivare så att sjukvården får ett stabilt lager av blod. En bred blodgivarbas är en förutsättning för att kunna möta samhällets nya krav på beredskap. Vid en kris kan behovet av blod öka snabbt och då behöver många blodgivare kunna kallas in. Staden bör underlätta för anställda att ge blod.

- 3. Akademikerförbundet SSR yrkar** därför att förvaltningen ger medarbetarna möjlighet att ge blod på arbetstid.

MILJÖFÖRVALTNINGEN övervakar den inre och yttre miljön i Stockholm. Förvaltningen har tillsyn över bland annat livsmedelshantering, inomhusmiljö, miljöfarlig verksamhet (t.ex. industrier) och kemikalieanvändning.

Hit hör också miljö- och luftövervakning, bullerfrågor samt bevakning av miljöaspekter i stadens planer för byggande och trafikleder.

Miljöförvaltningen är också ansvarig för att samordna stadens energieffektiviserings- och klimatarbete med bland annat miljöfordon och hållbara transporter.

start.stockholm/miljoforvaltningen